

FORUMUL SPIRITUALITĂȚII ROMÂNEȘTI

Ne aflăm cu câteva zile înaintea deschiderii celui de-al treilea Congres al Educației Politice și Culturii Socialiste, moment de adâncă rezonanță în conștiința făuritorilor României de azi și de mâine, prilej de a ne reaminti drumul plin de izbînză parcurs după cel de-al IX-lea Congres al partidului, de cînd în fruntea poporului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Sînt anii în care creșterea deosebită a rolului școlii ca principal factor de educație și cultură stă mărturie, între altele, pentru grija cu care partidul și statul nostru urmăresc sistematic perfecționarea cadrului de formare a tinerei generații, a omului nou. Baza materială a învățămîntului de toate gradele este azi o admirabilă expresie a competenței cu care s-au folosit substanțialele fonduri destinate acestui nobil scop.

Sînt anii în care știința și tehnica românească au cunoscut o dezvoltare impetuoasă, fără precedent, ele constituind factori de bază ai construirii societății socialiste pe pămîntul românesc, ai progresului nostru în toate domeniile de activitate, într-o epocă de mari descoperiri ale științei și tehnicii, care au împins cunoașterea omenească pînă la hotare nebănuite.

Sînt anii în care în întreg domeniul culturii s-a accentuat spiritul profund democratic promovată de partidul nostru, de secretarul său general în toate sferile de activitate. Participarea în tot mai mare măsură a maselor la organizarea și conducerea culturii se dovedește aptă să susțină, cu efecte demne de tot respectul, promovarea principiului umanismului revoluționar. Festivalul național „Cîntarea României” este astfel o admirabilă expresie a democratizării culturii și valorificării potențialului creator al poporului. Niciodată ca în acești ani de cînd, la inspirata inițiativă a președintelui țării, pe întreg cuprinsul patriei se desfășoară acest Festival, n-a existat la noi o asemenea eferveșcență și emulație spirituală, o asemenea susținută preocupare de a descoperi talente care să contribuie la creșterea patrimoniului nostru cultural, astfel încît să ne aducem o contribuție distinctă și de marcă la sporirea tezaurului de valori al umanității.

Sînt anii în care, în marele ansamblu al vieții social-politice a țării, culturii i s-a acordat și i se acordă o mare importanță, de la cel mai înalt nivel, semn neîndoielnic al prețurii de care se bucură și totodată al sarcinilor majore care îi revin: „Pornind de la considerentul că menirea istorică a socialismului este nu numai eliberarea omului de exploatare și asuprire, asigurarea bunăstării lui materiale și spirituale, ci și făurirea unei civilizații superioare, — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — partidul și statul nostru asigură dezvoltarea și perfecționarea continuă a învățămîntului, științei, culturii, legarea tot mai strînsă a acestora de cerințele concrete ale societății, intensificarea tot mai puternică a vieții spirituale a poporului, făurirea suprastructurii noii orînduirii pe care o edificăm”.

Sînt anii în care, într-o legătură strînsă cu tot ce avem mai valoros în tradiția moștenită, dar și cu o largă deschidere spre nou, cultura României socialiste cunoaște o înflorire armonioasă și originală, avînd un caracter profund militant și angajat, creatorii ei socotindu-se aparținînd cu toată ființa poporului, „sufflet din sufletul neamului” lor, pentru a cărui înaltare spirituală nu precupețesc nici un efort, convinși că numai astfel își îndeplinesc nobila lor datorie și numai astfel își exprimă recunoștința pentru condițiile minunate care le stau la dispoziție ca să se exprime integral, potrivit înzestrării fiecăruia, într-un climat apt să promoveze și să judece valoarea indiferent de unde s-ar ivi ea.

Întreaga creație artistică din România ultimelor două decenii demonstrează resursele extraordinare ale geniului poporului nostru. Tinerii scriitori, tinerii cineaști, plasticieni, muzicieni și toți cei cărora talentul le legitimează dreptul de a lăsa o mărturie despre acest timp dovedesc că țara noastră continuă să fie un uriaș și nesecat izvor de valori, în plină și fascinantă afirmare. Fapt care dă apropiatului Congres al Educației Politice și Culturii Socialiste o notă în plus de vitalitate. Tineretea spiritului revoluționar, tinerețea izvorînd din limpezimea programului ideologic al partidului și din retortele creației autentice nutrită statornic și profund de dragoste de patrie și responsabilitate față de viitorul poporului, se va putea exprima pe sine prefigurînd, cu avînt și dragoste, drumul viitor al culturii românești, pornind de la temelia educației socialiste consacrate formării omului nou, năzuință fierbinte a prezentului nostru în efortul luminos al construcției de sine.

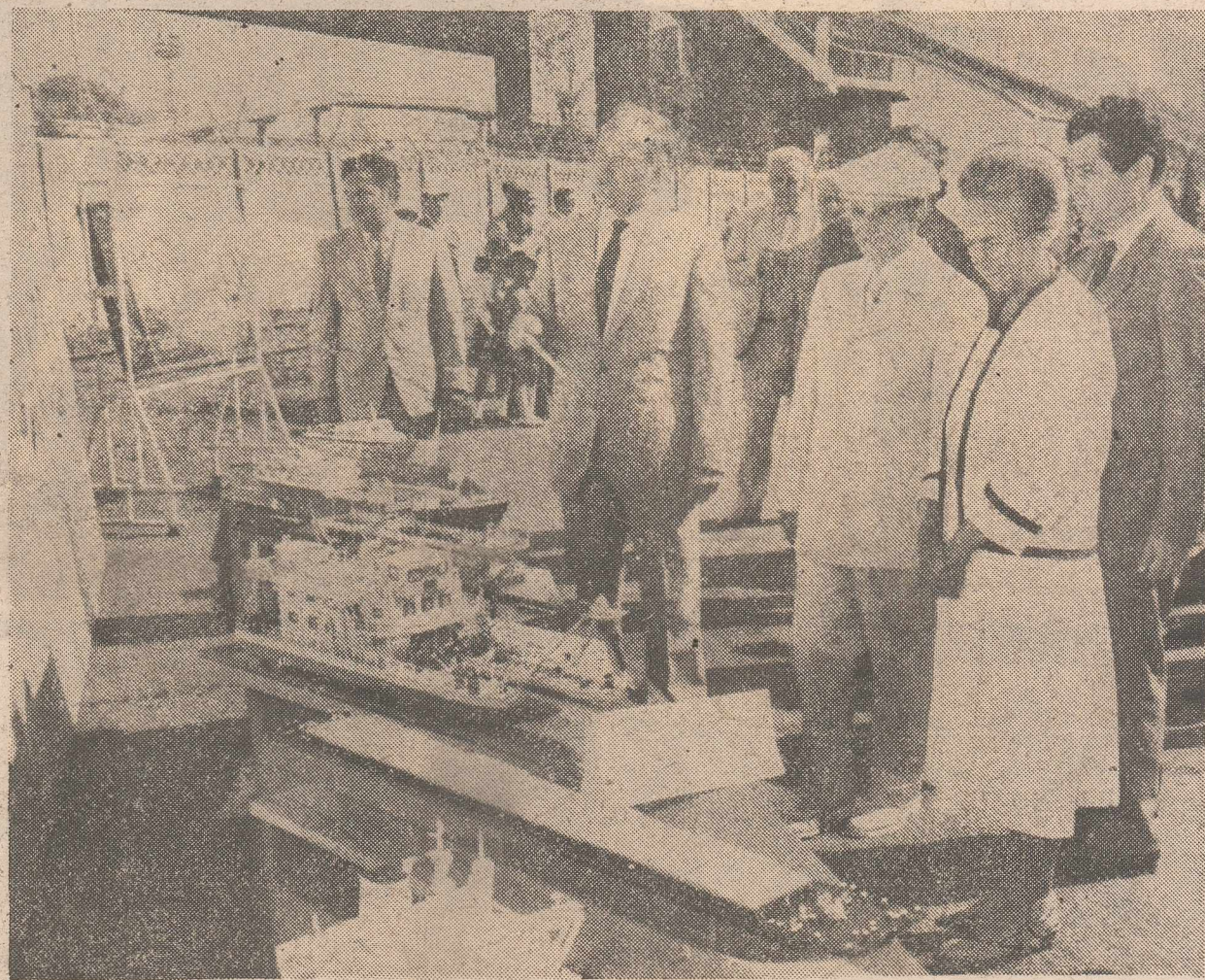
flacăra

Saptaminal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

onul XXXVI

33 (1 678)
VINERI,
14 august
1987

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, a avut noi și rodnice dialoguri de lucru pe meleaguri constăntene

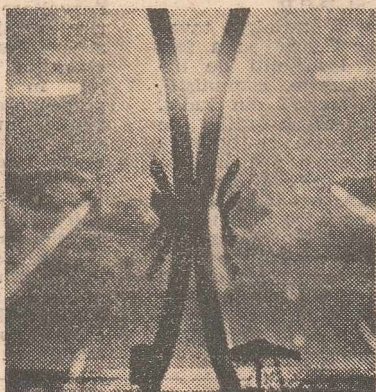

Comentariu în paginile 2 și 3

Festivalul național „Cîntarea României”, cadru de largă și puternică afirmare a geniului creator al poporului nostru

În preajma Congresului Educației Politice și Culturii Socialiste, convorbirea noastră cu tovarășul MIHAI FLORESCU, ministru secretar de stat la Comitetul Național pentru Știință și Tehnologie, relevă o componentă de esență a societății noastre : creația tehnico-științifică.

Pagina 17

Una dintre manifestările artistice de prestigiu premergătoare Congresului Educației Politice și Culturii Socialiste s-a desfășurat cu puțin timp în urmă la Costinești. Aflată la cea de a X-a ediție, Gala filmului cu tematică pentru tineret a constituit o trecere în revistă a celor mai semnificative producții ale cinematografului nostru actuale.

Opinii

Profesiune pentru o viață

S-a încheiat, nu de mult, un nou examen de admitere în învățămîntul superior. Un moment important în dezvoltarea societății noastre și în viața tinerilor generații de absolvenți ai liceului, moment ale cărei semnificații majore decurg din preocuparea constantă a partidului și statului, din orientările stabilite de Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român pentru pregătirea de cadre calificate, în acord cu cerințele actuale și de perspectivă ale dezvoltării economice și sociale a patriei socialiste.

Atît înaintea acestui eveniment, dar mai ales după el, noi, cei care lucrăm în învățămîntul superior și care sîntem întotdeauna bucușori să primim o nouă generație de studenți, ne întrebăm dacă toți cei care bat la porțile Almei Mater, înainte de a o face, au meditat suficient la alegerea viitoare pro-

(Continuare în pag. 16)

Prof. univ. dr.
GHEORGHE CREȚOIU
Universitatea București

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, a avut noi și rodnice dialoguri

Întâlnire cu membrii biroului Comitetului județean de partid

Un moment deosebit în cadrul amplului dialog de lucru pe care l-a avut în această vară

și din alte sectoare, precum și o serie de lipsuri, care au determinat nerealizarea unor indicatori de plan.

Pornind de la situația prezentată și de la observațiile și concluziile desprinse la fața locului, cu prilejul recentelor vizite de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că realizările obținute nu se situează la nivelul posibilităților, că acestea puteau fi și mai bune dacă comitetul județean, organele și organizațiile de partid, conducerile unităților ar fi manifestat mai multă fermitate și răspundere în soluționarea operativă a tuturor problemelor privind îndeplinirea integrală a

nice în vederea intensificării la maximum a recoltării, strîngerii și depozitării întregii producții, efectuării în bune condiții a tuturor lucrărilor agricole, folosirii eficiente a sistemelor de irigații.

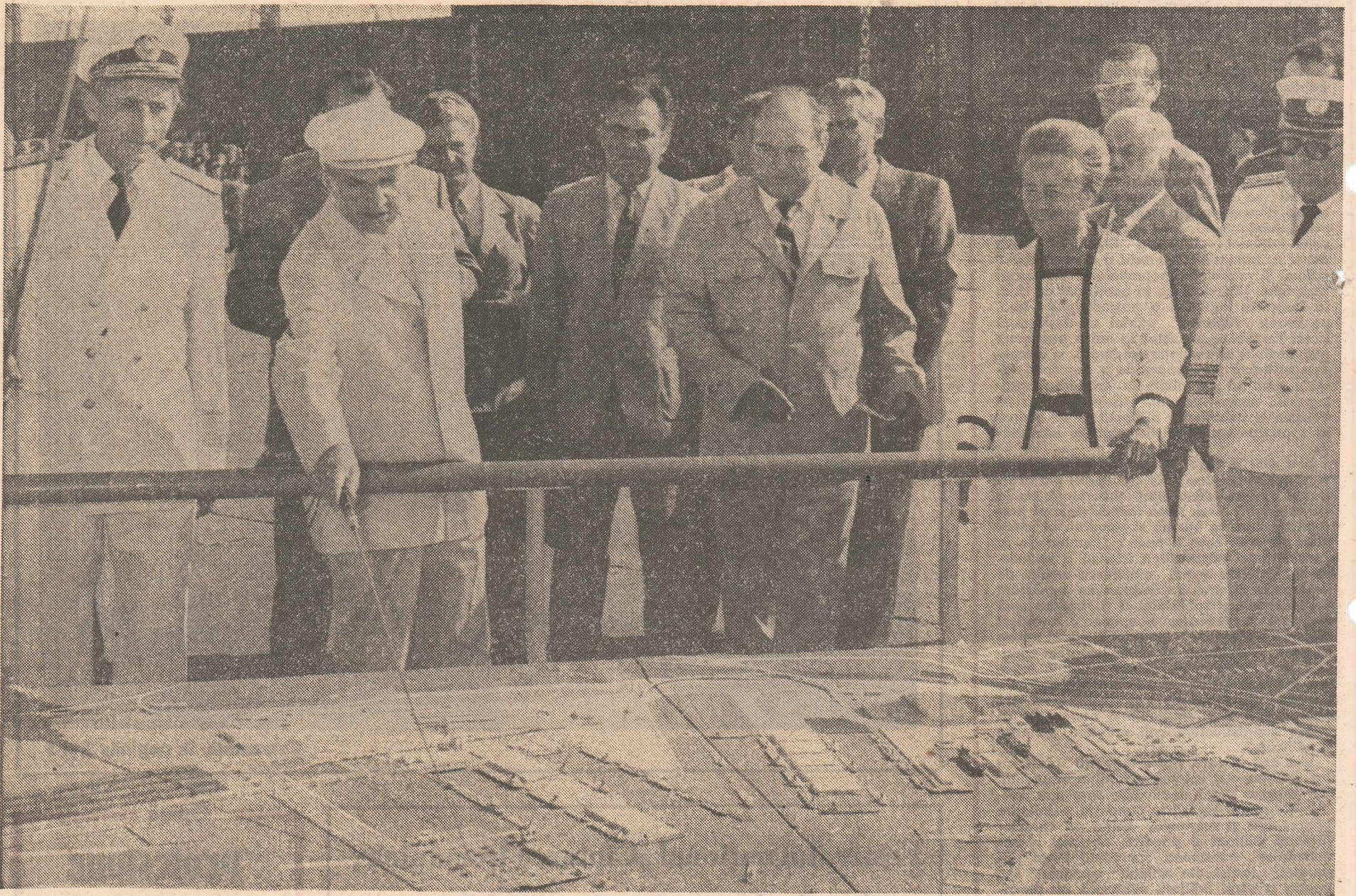
Au fost examinate, totodată, o serie de probleme privind organizarea teritoriului și sistematizarea localităților rurale și urbane ale județului, folosirea mai bună a suprafețelor de teren, subliniindu-se obligativitatea aplicării prevederilor legale în acest domeniu, în scopul reducerii suprafețelor construite și sporirii terenurilor destinate culturilor agricole.

În cadrul analizei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat

În cel mai mare port al țării, printre marinari și constructori

Viata politică a țării a fost marcată și în răstimpul ultimei săptămîni de rodnicele întâlniri de lucru ale conducătorului partidului și statului cu oameni ai muncii din mari unități economice, de pe mari

Ceaușescu l-au avut simbătă în municipiul Constanța cu muncitori și specialiști din domeniul activității portuare și construcțiilor de nave. În portul Constanța au fost examinate probleme esențiale privind activitatea complexă, de mare importanță pentru economia națională, ce se desfășoară aici, stadiul lucrărilor în curs de desfășurare, de extindere a suprafeței portului, a digului de adăpostire și a fronturilor de acostare, precum și a capacităților de depozitare acoperite. O atenție aparte s-a acordat în acest context ampleror lucrări ce se desfășoară în zona liberă a portului. Informat despre evoluția traficului portuar,

conducătorul partidului și statului cu oamenii muncii din județul Constanța îl constituie întâlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu cu membrii biroului Comitetului județean de partid, întâlnire care s-a desfășurat la sfîrșitul săptămîinii trecute.

După cum au informat ziarele de a doua zi, întâlnirea a prilejuit o analiză cuprinzătoare a modului în care organele și organizațiile de partid, comunistii, toți oamenii muncii au acționat și acționează pentru îndeplinirea, în cele mai bune condiții, a prevederilor de plan, pornindu-se de la importanțele sarcini ce revin județului în acest an și în actualul cincinal.

Membrii biroului care au luat cuvîntul în timpul ședinței au raportat secretarului general al partidului despre munca desfășurată de comitetul județean, de organele și organizațiile de partid, de colectivele de oameni ai muncii pentru realizarea planului pe perioada ce a trecut din acest an, prezentînd, în spirit critic și autocritic, rezultatele din industrie și agricultură, din domeniul investițiilor

planului în industrie și agricultură, a celorlalte obiective stabilite.

Conducătorul partidului și statului a cerut să se ia măsuri hotărîte pentru înlăturarea stărilor de lucruri negative, pentru desfășurarea corespunzătoare a activității productive, pentru recuperarea în cel mai scurt timp a rămînelor în urmă și îndeplinirea integrală a planului pe luna august, pe trimestrul III și pe întregul an; s-a indicat să se acționeze în continuare pentru îndeplinirea programelor privind organizarea și modernizarea proceselor de producție, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, folosirea intensivă a mașinilor și utilajelor, a tuturor capacităților, încadrarea în normele de consum stabilite și reducerea cheltuielilor materiale, creșterea mai accentuată a productivității muncii și eficienței economice.

Secretarul general al partidului s-a referit apoi la o serie de sarcini actuale în domeniul agriculturii, insistînd asupra necesității mobilizării oamenilor muncii de la sate, utilizării depline a tuturor mijloacelor teh-

necesitatea îmbunătățirii stilului și metodelor de muncă ale biroului, ale comitetului județean, ale organelor și organizațiilor de partid, astfel ca acestea să-și îndeplinească, în condiții cât mai bune, rolul însemnat pe care îl au în conducerea întregii activități, în mobilizarea largă a oamenilor muncii și rezolvarea tuturor problemelor privind îndeplinirea sarcinilor ce revin județului din planul pe acest an și pe cincinalul 1986-1990, din hotărîrile Congresului al XIII-lea al P.C.R.

În încheierea întîlnirii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost asigurat că, însuflețiti de îndemnul adresat, comunistii, toți oamenii muncii din județ, organele și organizațiile de partid vor acționa cu hotărîre pentru îndeplinirea neabătută a indicațiilor și orientărilor date pentru realizarea planului pe acest an și pe întregul cincinal, astfel încît județul Constanța să-și aducă o contribuție sporită la progresul general al țării, la îndeplinirea politicii partidului de dezvoltare multilaterală a patriei, de creștere a bunăstării întregului popor.

santiere, din alte sectoare de activitate, cu reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat. Practică cu adînci semnificații și de mare eficiență statornică în peisajul democrației noastre muncitorești-revoluționare în anii de după Congresul al IX-lea, acest dialog, amplu și permanent, prilejuește analize profunde, la fața locului, și stabilirea de măsuri concrete și eficiente pentru îndeplinirea, în cele mai bune condiții a obiectivelor de dezvoltare continuă și înflorire multilaterală a patriei. În același timp, prezența conducătorului partidului și statului în mijlocul oamenilor, preocuparea permanentă atît pentru muncă cit și pentru viața lor, constituie pentru aceștia imbolduri generatoare de noi și noi energii creatoare, amplificîndu-le răspunderea și dăruirea în muncă, în îndeplinirea politicii partidului.

Toate aceste adevăruri bine știute și unanim prețuite la noi, s-au relevat cu pregnanță și la dialogul de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena

despre creșterea productivității muncii și a indicelui de mecanizare, secretarul general al partidului a cerut pe parcursul vizitei să se acționeze în continuare pentru reducerea timpului de staționare a navelor în radă și la dană, a duratei de încărcare-descărcare, prin extinderea mecanizării, pentru devansarea lucrărilor de modernizare și de investiții prevăzute. Docherii și mecanizatorii, marinarii și toți cei care lucrează în portul Constanța, au asigurat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu de hotărîrea lor fermă de a îndeplini tot mai bine sarcinile ce le revin, de a acționa, în spiritul indicațiilor și îndemnelor adresate și cu acest prilej pentru îndeplinirea programelor privind dezvoltarea transporturilor maritime românești și intensificarea schimburilor comerciale.

Desfășurate sub semnul aceeași rodnice și entuziaste atmosfere, vizita la Întreprinderea de construcții navale a prilejuit evidențierea importanțelor realizări obținute de

împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, de lucru pe meleaguri constănţene

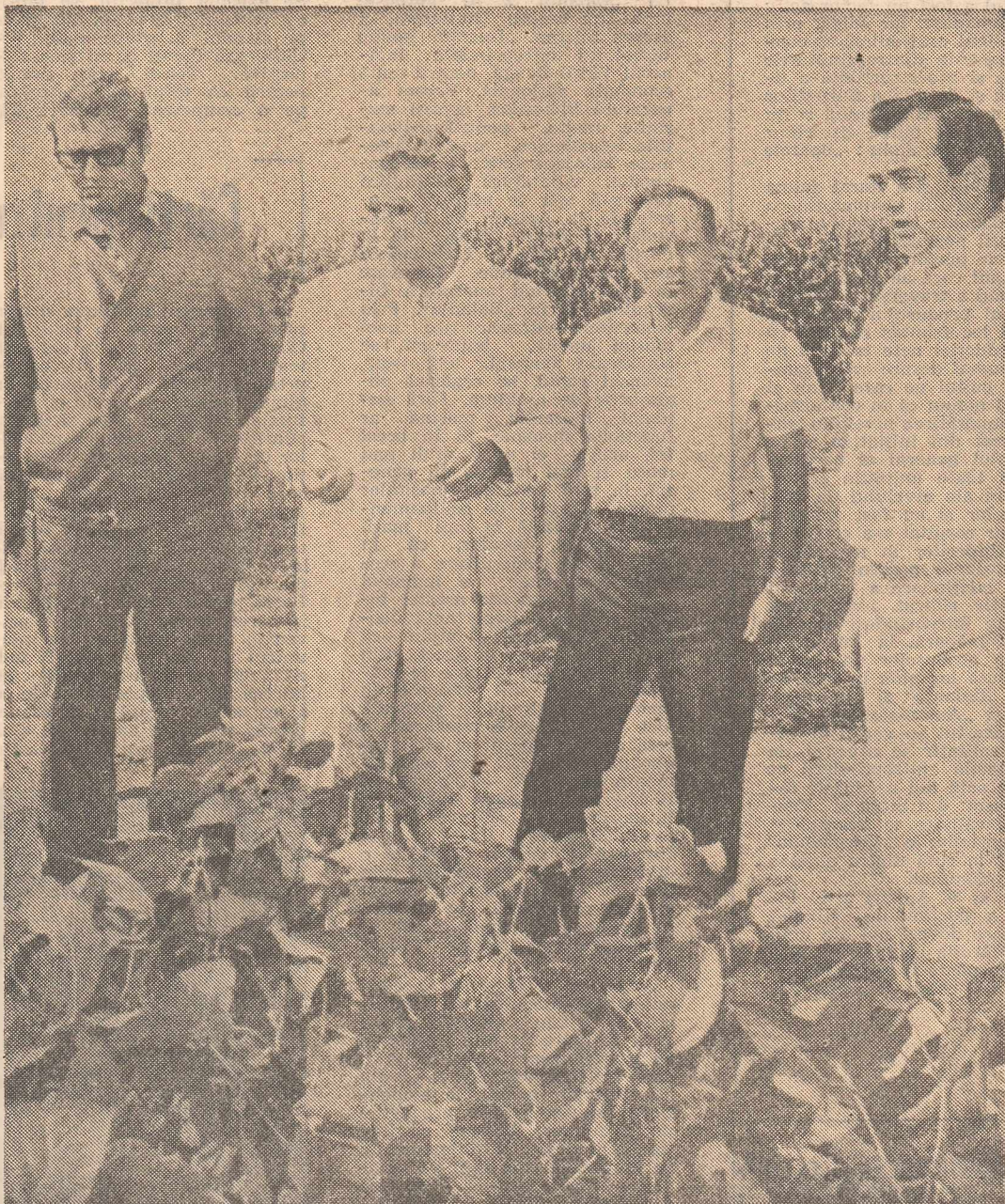
constructorii de nave constănţeni de la precedentele vizite de lucru ale secretarului general al partidului în această nouă unitate, realizări ce privesc mai buna organizare și modernizare a producției, creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor de materiale, materii prime și energie, introducerea de tehnologii moderne de mare eficiență economică și, ca urmare a acestora, scurtarea ciclului de fabricație a navelor.

Vizitând sectorul de producție de pe marea platformă a docurilor șantierului unde se află în diverse stadii de execuție nave cu destinații și tonaje diferite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat preocupările și rezultatele obținute, a formulat indicații și orientări de natură să determine realizarea în mai bune condiții a sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal, de a ridica nivelul tehnic, calitativ și performanțele navelor ce se produc aici.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăşa Elena Ceaușescu au vizitat în continuare unități de nave ale marinei militare. În portul militar, unde unitățile de nave aveau arborate marile pavoaz în cadrul unei expoziții și la bordul crucișătorului Muntea cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăşa Elena Ceaușescu au făcut un marș în largul mării, Comandantului Suprem i s-a raportat despre stadiul îndeplinirii hotărârilor Congresului al XIII-lea al partidului, a orientărilor și sarcinilor date la convocarea bilanț a cadrelor de bază de comandă și de partid din armată privind înzestrarea unităților de marină, ca a întregii armate cu echipamente moderne, produse de industria românească.

Apreciind realizările obținute în acest domeniu, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat marinarilor cele mai calde felicitări și le-a urat de a obține și în viitor succese tot mai însemnate în pregătirea politică și de luptă pentru a fi mereu gata să apere patria, cuceririle revoluționare ale poporului român, independența României.

La toate obiectivele vizitate tovarășul Nicolae Ceaușescu și

tovarăşa Elena Ceaușescu au fost întâmpinați cu calde manifestații de dragoste și prietenie, cu vibrante expresii ale sentimentelor de recunoștință pentru activitatea neobosită ce o consacră cu fierbinte patriotism înfloririi patriei, bunăstării și fericirii poporului.

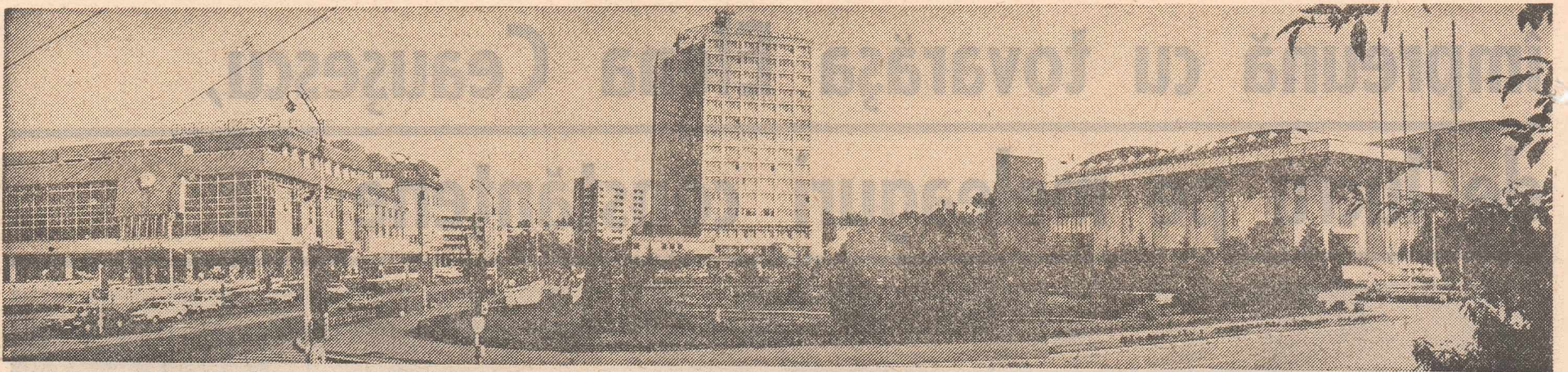
Duminică printre lanuri mănoase

După cum e și firesc, când e vorba de soarta pînii, de imperioasă necesitate de a trece cu maxim folos fiecare clipă pentru a asigura recoltele dorite, munca în cîmp nu cunoaște răgaz. În campaniile agricole ale verii, chiar și în zilele de duminică se lucrează intens. Acest semnificativ tablou s-a relevat cu pregnanță și pe ogoarele Întreprinderii agricole de stat Albești, unitate la carei harnic colectiv a avut duminică marea bucurie de a-l avea oaspete drag pe tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Cu prilejul noii vizite de lucru în agricultură, secretarul general al partidului a analizat împreună cu cadrele de conducere și specialiștii acestei unități cu profil agrozootehnic complex unele aspecte privind modul cum se prezintă o serie de culturi precum fasolea, soia, floarea-soarelui, punindu-se în evidență experiența valoroasă obținută, avantajele unor tehnologii avansate și soiuri cu productivitate sporită. A fost examinată starea culturilor duble, a unor loturi demonstrative și cimpuri comparative în care se experimentează un mare număr de hibridi de porumb și alte plante.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut cuvinte de apreciere pentru rezultatele obținute de oamenii muncii de la I.A.S. Albești, care i-au asigurat pe secretarul general al partidului că vor munci cu toată răspunderea în continuare pentru stringerea la timp și fără pierderi a întregii recolte, pentru efectuarea la nivel calitativ superior a tuturor lucrărilor agricole pentru a obține producții mari, pe măsura obiectivelor noii revoluții agrare.

Reportaj în județul Sibiu

Conștiința oamenilor se arată în faptele lor

Sibiul are aproape 200 000 de oameni iar numărul turistilor care-l vizitează în fiecare an este de aproape două ori mai mare decât acela al locuitorilor lui.

Acum, în puterea verii, turistii au invadat orasul iar cetatea mîndră și neînfricată a Sibiului s-a lăsat cucerită de cei care vin aici nu altfel decât cu dragoste. Dovadă, curiozitatea lor atît de neînfăcută încît parcă ajung să semene cu totii, s-ar spune, cu niște copii mari. Solitari sau în grupuri, pe jos ori în autobuzele care-si fac loc cu greu pe străzutele orasului de jos, cu aparate de fotografiat sau fără, turistii intruchipează imaginea omului care, înainte de toate, vrea să se bucure de ceea ce vede. Iar Sibiul e un oras în care ei pot să întirzie, pentru că au ce vedea. Nu degeaba s-a spus că este, Sibiul, un oras-muzeu. Dar este și un oras al muzeelor, au adăugat alții, și aveau dreptate, desigur. Așa cum îndreptătit am putea spune că Sibiul, unul dintre marile orase ale țării, oferă vizitatorilor imaginea unei lumi robuste și dinamice, cu proiecte cutezătoare și cu destoinicie prin care aceste proiecte se împlinesc fericit. O lume care aduce, în planul istoriei prezente, dovezile și argumentele solide și convingătoare ale unor calități prin care oamenii locului au făcut dintotdeauna gloria acestui oraș. Pentru că Sibiul a fost dintotdeauna o cetate pașnică în care onoarea și demnitatea omului, ca și prosperitatea vieții lui, s-au făcut prin ceea ce a fost, pentru fiecare, chiar munca lui. Această cetate nici nu s-a umilit, vreodată, dar nici nu s-a sumetit a se crede centrul lumii. Și tocmai de aceea efectul în timp al lucrării ei neobosite a fost, constant, pozitiv. Prin mestesugarii și prin negustorii lui, dar și prin inițiativele lui în plan spiritual, Sibiul a fost un factor activ de cultură și civilizație în spațiul românesc. Iar viața, prin puterea ei invincibilă, a făcut ca destinul orasului să se configureze în lumina legăturilor permanente dintre ținuturile locuite de români. Unitatea organică și indestructibilă a ținuturilor românești aflate de o parte și de alta a Carpaților se citește, în filigran, cu fiecare filă a istoriei orasului, și nu putem uita că în urmă cu un veac ea se putea citi chiar pe frontispiciul „Tribunei” care apărea la Sibiu: „Soarele pentru toți românii, de la București răsare”.

Mai aproape de vremea noastră, Sibiul și-a durat faima unei vocații industriale. Sporirea de 6 ori, în comparație cu anul 1965, a fondurilor fixe de care dispune industria orasului și a județului a dat acestei vocații posibilitatea de a se împlini în domenii noi de creație și de performanță tehnică, atestind că pe parcursul celor 22 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului Sibiul a traversat o perioadă rodnică. Din punctul de vedere al produsului global pe un locuitor, județul Sibiu deține un loc fruntaș pe țară ca și în ceea ce privește realizarea producției nete la 1 000 de lei fonduri fixe. Și dacă vorbim nu numai despre cultul pentru muncă al sibiienilor ci și despre cultul pe care îl au ei pentru lucrul bine făcut, va trebui să notăm că în conformitate cu programul special privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, elaborat din inițiativa și pe baza orientărilor și ideilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în toate unitățile economice din județ s-au întreprins analize ale nivelului de tehnicitate și competitivitate al produselor și au fost stabilite o seamă de programe proprii al căror rezultat s-a concretizat în încadrarea majorității întreprinderilor în parametrii de calitate planificați. Măsurile prevăzute pentru anul în curs trebuie să asigure sporirea în continuare a ponderii produselor de nivel tehnic și calitativ ridicat, astfel încît pînă la sfîrșitul anului în mai multe întreprinderi această pondere să depășească 90 la sută. Bunăoară, la Întreprinderea de piese auto Sibiu, ponderea produselor de nivel mondial va fi în acest an de 81 la sută iar pînă în 1990 de peste 93 la sută. La întreprinderile „Balanța” și „Independența”, din Sibiu, ca și la „Relee” și „Automecanica” Medias, peste 75 la sută din produsele acestui an vor fi de nivel tehnic mondial. La același nivel calitativ se situează, de asemenea, peste 80 la sută din producția întreprinderii de confecții „Steaua roșie” și circa 75 la sută din produsele fabricate de întreprinderea „13 Decembrie” din Sibiu și „Textila” Cisnădie. La cote superioare de calitate se situează și produsele pe care le realizează întreprinderile „Vitrometan” și de geamuri Medias, unde peste 82 la sută dintre acestea sînt superioare nivelului atins pe plan mondial.

În preajma sărbătorii naționale de la 23 August și în întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului, sibiienii adaugă prin fapte de muncă exemple dovezi noi ale unui adevăr profund și limpede rostit: „Măreția cetăților se clădește prin vrednicia oamenilor”. Și nu poate fi nici o întîmplare că un ghiă al Sibiului se deschide chiar cu aceste cuvinte.

Deschizătorii de drum grăbesc pasul

Pînă în '73, aparatura hidraulică se aducea din import. Atunci a fost construită o fabrică, la Sibiu, în cadrul întreprinderii „Balanța”. Și i s-a spus „Balanța 2”. Astăzi, mai bine de 60 la sută din valoarea producției întreprinderii este realizată de această fabrică.

La „Balanța” se fac, bineînțeles, cîntare. Tot felul de cîntare. De la cele farmaceutice și de laborator, pînă la cele de care se măsoară recolta de cereale a țării. De la cele care înregistrează cantitatea de carbune plecată din cariere, pe benzi transportoare, spre termocentrale, pînă la acela pe care, la alimentară, vinzătoarea se străduiește să-l folosească nu numai repede dar și corect. La „Balanța 2” se vorbește însă nu despre miligram, ci despre micron. „Lucrăm, spune directorul întreprinderii, inginerul Virgil Benga, pentru toată economia națională. Facem aparatură hidraulică pentru mașinile unelte, pentru instalațiile tehnologice, pentru sistemele hidroenergetice și de navigație. Aparatură hidraulică fabricată aici se află în ecluzele de la Agigea, de la Năvodari și Poarta Albă, de la Porțile de Fier 2. Troleibuzele sau autocamioanele fabricate în țară cuprind aparatură hidraulică de la „Balanța”. Prin elementele hidraulice ale unei mașini unelte, bunăoară, se acționează avansul tehnologic, avansul rapid, se reglează regimurile de aschiere. Fără sistemele hidraulice, mașina ar funcționa mecanic. Și în acest fel, uzura ei ar fi mult mai mare și mai rapidă. În general, în țară, dotarea mașinilor unelte cu astfel de echipamente este realizată în linii mari. Se înțelege, așadar, că în acțiunea de modernizare a economiei naționale, a industriei românești, apariția acestei fabrici a avut o importanță deosebită. Nu trebuie să uităm că noi facem export indirect, prin mașinile unelte pe care le vindem și care sînt echipate cu aparatură hidraulică fabricată aici. Între timp, e adevărat, în țară au mai apărut și alți producători de astfel de echipamente hidraulice, la Focșani și Bistrița, la Rimnicu Vilcea ori întreprinderea „Steaua roșie” de la București. Ceea ce este foarte bine, pentru că există o diversificare a producției prin care, la cerințe diferite, se pot asigura răspunsuri pe măsură în acțiunea de modernizare și robotizare a proceselor industriale”.

Aflată în avangarda acestei acțiuni de modernizare, fabrica din Sibiu grăbește pasul, vrea să intre în altă cadență. Își reorganizează chiar acum o serie de linii tehnologice și din '88 vrea să treacă la evidențierea și urmărirea producției pe calculator. Această producție se gîndește, se ordonează și se limpezeste mai întîi pe planșetele proiectanților. Fabrica are două ateliere de proiectare. Într-unul dintre ele, specialiști ca Dumitru Lazăr, Ioan

Cimpeanu, Florin Staicu fac desenele tehnice ale aparatului hidraulic pentru serii mici. Aici, ni se spune, nici nu se lucrează cu serii mari, intrucît cerințele beneficiarilor sînt foarte diverse iar fabrica trebuie să se adapteze permanent acestor cerințe. În celălalt atelier, unde lucrează inginerul Doru Radu și colegii lui Ilie Giurgiu și Viorel Bereș sau Carmen Iancic, se fac unicitate. Aici, cum s-ar spune, fabrica lucrează la comandă specială. Beneficiarul vine și comandă o anumite instalație pentru o anumite mașină, pe care o are el în dotare, și pentru anumite funcțiuni, pentru anumite operații pe care ține să le execute cu mașina aceea. Se execută proiectul, se fabrică instalația și apoi ea trece pe standul de probe unde se simulează lucrul cu mașina respectivă. Totul pare simplu pentru că totul se întemeiază pe o competență desăvîrșită.

Cit privește procesul de fabricație propriu-zis, modernitatea lui se întemeiază, trebuie s-o spunem, pe investiții substanțiale. O linie complet automatizată, aflată acum în probe, va putea fi supravegheată doar de cîțiva dintre specialiștii fabricii. Această linie se întinde doar pe a 5-a parte dintr-o hală în care înainte, pentru obținerea aceleiași producții, lucrau vreo 200 de oameni. Bineînțeles, în această linie tehnologică de mare productivitate, prin care se va asigura necesarul unei game de aparată hidraulic pentru toată industria națională, se află cuprinse, în proporție considerabilă, chiar știința și destoinicia oamenilor acestei fabrici de-a fi niște deschizători de drum. În acest loc unde totul este nou, frumos, curat, ei privesc înainte. Și parcă se grăbesc. Iar graba, de data aceasta, nu strică treaba. Ea înscamnă a ține pasul cu tot ceea ce este mai nou pe plan mondial. Meseria celor citorva mii de oameni de la „Balanța 2” chiar aceasta fiind: de a obține și de a-i face și pe alții să aibă acces la performanța tehnică.

La „Balanța 2” nu se fac cîntare. Dar ceea ce gîndesc oamenii de aici și ceea ce lucrează ei, aparatură hidraulică, are o greutate pe care nici un cîntare n-ar putea s-o arate. Calitatea nu se măsoară cu cîntarul.

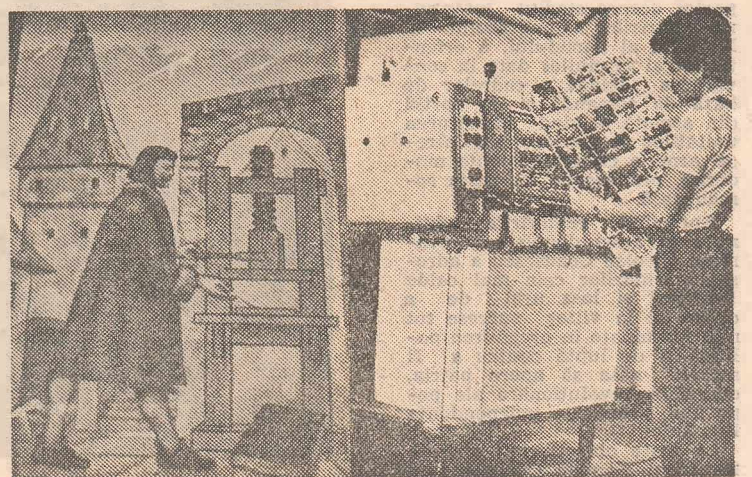
Cărți pentru toată lumea

L-a cunoscut pe Blaga și asta rămîne o mîndrie a vieții lui. Cînd l-a văzut, prima oară, în toamna anului 1940, Mircea Oprișiu era elev de gimnaziu. La Sibiu, toamnele întirzie cu parfumuri de fructe dulci și în necîntirea de aur vechi a pădurilor de stejari și goruni ce se întind de la porțile orasului pînă spre munții Cibinului. Înăsa toamna aceea nu venise cu parfum de fruct dulce. A fost o toamnă amară, inverșunată, fiindcă istoria parcă ținu să facă dovada că poate fi oarbă și rez. Poetul ședea singur, pe o bancă, în parcul Subarini, și poate privea în afară, poate privea înăuntrul lui. Curajul celor 13 ani, cit avea atunci, l-a împins pe Mircea Oprișiu spre banca de pe aleana aceea retrasă și de-atunci poetul și elevul au rămas, s-ar fi zis, prieteni. Universitatea din

Cluj se afla în „refugiu” la Sibiu și elevul, pierdut printre studenți, mergea la toate prelegerile lui Blaga. Scria și el, încerca să afle tainicele cărări pe care cuvintele vin și se înfrățesc în versuri pentru a merge împreună drept spre inima omului. De la un timp, poetul îi spunea Mircea, îl îndemna să citească și să scrie, dar mai întîi de toate să învețe bine la toate materiile. Respectul pentru cuvînt, mai spune Mircea Oprișiu, a fost o lecție pe care toată viața s-a străduit s-o învețe. Și o mai învățat și acum, în fiecare zi, chiar dacă s-au adunat vreo 25 de ani, nu mai puțini, de cînd este director al întreprinderii poligrafice din Sibiu.

De mai bine de patru veacuri și jumătate, la Sibiu se tipărește carte.

De mai bine de patru veacuri,

Reportaj de : DUMITRU CONSTANTINESCU și FLORIN CONDURĂȚEANU

Fotografii de : ELENA GHERA

și jumătate, lumea s-a luminat și prin cărțile tipărite la Sibiu. Tiparnițele de-aici slujind, deopotrivă, spre folosul și învățătura românilor, germanilor, maghiarilor.

Dacă inițiativa, la noi, în apariția tiparului, îi revine l'irgoviștei, Sibiu își păstrează onoarea de-a fi tipărit cea dintâi carte în limba română. De la strădania aceluia meșter de început, pe nume Filip Moldoveanu, să trecem însă la filele mai din urmă ale istoriei tiparului sibiuan și să notăm: în 1929, o medalie „d'oro” la Barcelona; în 1937, o medalie de argint la Paris; în 1959, o medalie de aur la Leipzig. Mircea Oprea își amintește: „La faimoasa Leipzig Messe, lume multă și agitată. În Deutsche Bücherei, clădire impunătoare, deținătoare a numeroase tezaure imprimate și manuscrise, se muncește din plin. Sint analizate cărțile, formatele, litera, zaful, grafica, metodele de imprimare, calitatea hirtiei, coloritul, cerneala. Bătrînul tipograf Schwanecke, dintr-un neam de tipografi vestit la Sibiu, spusese ultimul cuvînt. Și „Ghidul Românului”, tipărit aici, a fost premiat cu medalia de aur. O explozie de bucurie, în grupul românilor, spre care ceilalți s-au grăbit să-i felicite. Acasă, în vremea aceea, mutasem ofsetul de pe centru în ulița Școlii. Dintre mașinile noastre de atunci: un Rolland mare, un Rolland mic, un Frankenthal la care se imbulzeau Oleksik, Schuster și Almen, o Planeta nou-nouță și Drukmondul pentru tipare de probă al lui moș Georgescu și al Mărioarei Surdu. Pe lângă cei de la mașini, sus, la pregătire, o mină de inimoși: bătrînul Nițescu, zis Chițibus, pentru că nu-i scăpa nici o greșală, pictorii Adam și Cloșiu, ambițiosul Ieremias Zoltan, F. Buda Iaciturul, Anatol Mustăț, Teodorescu, Stoichiță, Comănici, Iosif Hren, Pelyer fotograf și mereu tinărul Rudi Wagner. Zeci erau frământate de nenumărate ori bucuriile și suferințele cărții. Discuții aprinse pentru formarea omului, dezvoltarea gustului pentru frumos, pentru depășirea ideii că a tipări nu înseamnă numai a produce. Porneam de la formula de carte frumoasă, de la exemplul celor ce s-au străduit să materializeze pe fila de pergament, papirus sau hirtie, sufletul inefabil al cărții și să-i ofer un portativ ideal. O carte, ziceam, este prin ea însăși un obiect de artă. Ea îngăduie dubla voluptate a lecturii dar și a delectării vizuale. Și bibliotecile seamănă cu colecțiile de tablouri, de porțelanuri scumpe, de bijuterii sau broderii. Se generalizase ideea că acela care ignoră nobletea tradiției și ascendenței acestei meserii nu este demn să pătrundă în incinta tiparniței. Cu această credință ne-am adunat cu toții de prin vechile ateliere răspândite în oraș și am intrat în noua cetate a tiparului sibiuan,

care a fost construită în 1968, exact cînd se împlineau 440 de ani de la apariția primei cărți la Sibiu.”

Noua întreprindere poligrafică din Sibiu, modernă nu numai pentru că oamenii lucrează în hale noi ci și pentru că ea a primit o dotare tehnică superioară, este astăzi unul dintre cele mai prestigioase așezăminte de acest fel din țară.

În privința lucrărilor de artă, ea se situează pe locul întâi. Planul de export și l-a realizat întotdeauna și au fost perioade cînd exportul a reprezentat aproape jumătate din producția întreprinderii. Multimea criteriilor după care a fost apreciat meșteșugul tipografilor sibiieni e dovedit însă și prin faptul că, în ultimii trei ani, întreprinderea a fost distinsă cu „Ordinul Muncii” clasa I. Întreprinderea aspiră, așadar, la cucerirea titlului de Erou al Muncii Socialiste. Și în vederea acestui țel, meșteșugul statornic prin tradiție merge mină în mină cu străduința de-a aduce în viața întreprinderii orice element nou, de progres tehnic. Mai multe metode și procedee tehnice noi au fost aplicate în țară, pentru prima dată, la Sibiu. Printr-un asemenea procedeu, al rasterului contact, a fost realizat, bunăoară, albumul „Voroneț”, apreciat elogios la Washington și New York. Vechile teacuri cu volante și curele suspendate au rămas doar în amintirea celor mai vîrstnici meșteri ai întreprinderii. Însă excelența dotare tehnică, mașinile offset în patru culori, de exemplu, sau introducerea sistemului de fotoculegere își dovedesc și își vor dovedi însemnătatea și eficiența la Sibiu pentru că oamenii care minuesc mașinile moderne sint crescuți în cultul acestei munci și au o reprezentare exactă a nobleței aparte a acestei meserii. Cei mai mulți au învățat respectul pentru această profesiune în familie. Și dintre multe exemple care ne stau la îndemînă, să alegem unul. Ion Simtion e maestru pregătire offset. Soția lui, Maria, lucrează tot la offset, ca retușor. Nicolae, vărul lui Ion Simtion, a lucrat zețar înainte de-a se pensiona. Petru, frate cu Nicolae, a fost mașinist tipar înalt. Un alt Petru Simtion a fost C.T.C.-ist și s-a pensionat și el. Fratele Mariei Simtion se numește Alexandru Ghițiu și e retușor offset, Brigitte, soția lui Alexandru, lucrează tot la offset, ca și fata lor, Diana, care e fotograf. Alt văr al lui Ion Simtion se cheamă Ion Boantă și e zincograf. Nevasta acestuia, Maria, e retușor offset. Arany Francisc, șeful zincografiei, e căsătorit cu Eugenia, legătoreasă, care este sora lui Ion Simtion. Și toți aceștia calcă pe urma unui anume Nicolae Simtion, care a dovedit cu acte că pe la 1853 era unul dintre renumiții meșteri tipografi ai Sibiului.

Slimnic, o comună cu inimile alături!

În primăria comunei Slimnic, deși răcoarea te face să respiri mai normal decît în arșița incremenită de afară, nu e aproape nimeni. Ușile primăriei Ioan Hihn și ale secretarei adjuncțe cu propaganda, Maria Constantin, sint încuiate pînă spre seară cînd se întorc de la fermele de cereale, fructe, animale ale I.A.S.-ului și din lanurile celor 2 C.A.P.-uri. Străbatem comuna cu case trănice, recomandînd drept gospodari pricioși pe cei ce le-au durat, care imbie prin curățențele razele de soare să le mîngie pereții parcă ieri vopșiți. Intr-o curte o tinără blon-

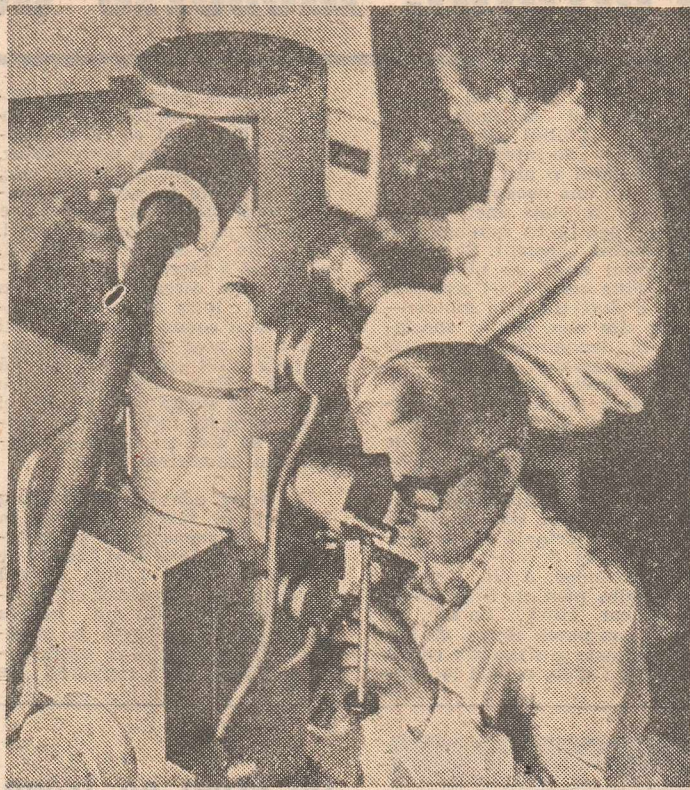
dă se împarte între bucătărie și vorbele de alint ce le spune micuței Paula-Cristina ce gungurește fără nici o grijă în căruț. O cheamă Marichen Georgescu, pînă de curînd Seiler, este muncitoare în Sibiu și s-a căsătorit cu inginerul agronom Petru Georgescu pe care-l așteaptă să treacă pe acasă, căci ea este în tura a II-a și pleacă cu autobuzul. Ajunși pe ogor, ne apropiem de una din combinate ce inghite lacomă valurile unduitoare de griu și l'întrebăm pe Ion Stupin de primar. — „Seiwi, tu nu l'ai văzut? — Îi strigă lui Ion Seiwert de la volanul celeilalte

mașini ce croia alături „autostrăzi” tunse nocted în marea de spice. — „O fost acum un ceas!” La capul tarlalei, mecanicii Zaharia Drăghici și Hans, fiul lui Binder, scormonesc în măruntaiele unei combine. — „Hanzi, o cheie de 23!” — spune Zaharie. Mina tinără întinde scula plină de unsoare miinii mecanicului mai hirsit în tănele mașinării. — „Îi făcea figuri lui nea Schmidt și fiindcă el lipsește o oră că l-o dus Simion Mașca cu camionul la dispensar să-i facă o injecție pentru durerea lui veche de mijloc care l-o apucat în cabină, convingem noi motorul ista să toarcă frumos!” Oamenii din fruntea comunei sint de negăsit. Umbra că argintul viu după treburile verii. La sectorul zootehnic, Elena Costea care făcea curățenie în grajduri, nu i-a văzut. — „Să-l întreb pe omul meu!” Îl cheamă pe Ioan Baier, soțul, de la depozitul de furaje și aflăm că cei căutați s-au dus la primărie. — „Nu-i prea mult împreună și la muncă și acasă?” —

producțiilor de griu, orz, față de evaluări, la respectarea celor peste 500 t carne contractate cu statul, la creșterea celor 4 600 taurine și peste 17 mii de oi, la fructele căutate pe piețele din țară și străinătate, la cele 26 de mii kg de cartofi la hectar, au contribuit deopotrivă, uniți în muncă, și românii și sașii. Climatul de egalitate a spulberat ideile preconcepțite, barierele convenționale, fiind multe căsătorii mixte, ca cele dintre economiștii Ioan Fintină și Suzana Kekel, dintre membrii C.A.P. Ioan Schen și Chibuta Tărcișă, dintre profesorii Ion Dragotă și Karin Sander, fiica Liane purtînd numele de familie Dragotă-Sander, dintre muncitorii Dumitru Tăpălagă și Agneta Figuli, ai căror copii se numesc Manfred și Mihaela. Există o cultură comună, încălzită de soarele aceleiași țări, și așa cum ne relatea Elena Stoia, vicepreședinta consiliului popular, în grădinița copiilor se joacă împreună, recită o strofă în română și una în germană, la

orașul transilvan. Profesionalismul îi face să abordeze dezvoltate mai tainice unghere din lumea ciudată a valențelor și legăturilor chimice, să „regizeze” cu mină sigură reacții nu numai ale suprastructurilor sofisticate cu mulți atomi de carbon și hidrogen, ci și ai compuşilor acestora cu alte elemente ca sulf, azotul, halogenii, să pună la cale „înșurubirea” dirijată din polimeri și copolimeri. Directorul Alexandru Rusu, care ca mulți de aici a refuzat ofertele unor întreprinderi din orașe mai mari pentru a rămîne fidel primei dragoste, cercetarea în orașul copilăriei, ne face să înțelegem cum s-a ajuns aici și ce au însemnat ultimii 20 de ani: — „Am pornit la drum cu 66 de oameni și astăzi sintem 640, dotarea cu aparatul și utilajele a crescut de peste 90 de ori, iar spațiul de cercetare de 8 ori. Cu sprijinul Institutului Central de Chimie am finalizat peste 230 de teme, dintre acestea 185 constituind brevete de invenții, unele recunoscute în țări de mare tradiție cu care chiar colaborăm. Aproape nu există combinat chimic din țară în care măcar o instalație să nu funcționeze după o tehnologie cercetată în Mediaș.”

Ce diferență de altitudine a competenței desparte primul proces tehnologic al institutului, sinteza acidului cianhidric, de catalizorii rafinați de astăzi, de tehnologiile de vîrf pentru obținerea adezivilor anaerobi cu priză rapidă! De altfel, nu multe firme în lume au acest ultim procedeu în care se obțin substanțe ce polimerizînd etanșează perfect 2 subansamble din același material sau cu structuri diferite, un fel de „sudură” chimică folosită ca metodă top în construcțiile de mașini, microelectronică, industria navală, centralele atomo-electrice. Și iată că într-un institut din județul Sibiu, prin microproducție, s-a fabricat, după o „rețetă” proprie, acest adeziv rapid care a înlocuit un import costisitor, ba care are chiar curajul să iasă cu fruntea sus și pe alte meridiane. Inginerii Augustin Cruceanu, Dan Șandru, Lucia Stănuț, Olimpiu Blăjan, după ce l-au „plămădit” după metoda lor originală în reactoare și coloane de distilare, i-au extins aria de aplicare și la condiționarea blocurilor motoare. La Brașov, după ce s-au testat cu el sute de chiudase, s-a văzut că cifra care indica gradul de recuperare al acestora era surprinzător de ridicată, și anume 96 la sută. În laboratoarele din Mediaș s-au mai brevetat niște „catalizatori”, numiți îndrăzneală științifică, promptitudine, flexibilitate — „S-a cerut urgent de către industria electrotehnică, povestește inginerul Augustin Cruceanu, un sortiment nou din familia adezivului nostru care să împiedice să se piardă o parte din energia electrică disipată în bobinajele aparatelor electrice. Puteți face? ne-au întreat. Trebuia început fluxul de cercetare de la „A”, ceea ce însemna luni de zile. Problema energiei este însă mereu fierbinte, mereu urgentă. Să încercăm! am răspuns. Prin analogii, calcule, câteva încercări la scară redusă și puțin fler, am sărit peste etapele unei cercetări obișnuite. Prima mostră obținută i-a entuziasmat pe colegii electrotehnicieni. Am trecut direct să producem pe instalația pilot”. Aflăm că o săptămînă echipa de specialiști a operat instalația 20 de ore din 24, cu un ochi la parametrii tehnologici, cu altul la analizele de puritate înaltă a produsului, pînănd mereu în față calculele cu pulsul real al utilajelor. Ultimele 3 zile s-a muncit non-stop, fără măcar o oră de odihnă, dar repetarea indicilor calitativi foarte buni ai șarjelor a demonstrat că primul succes n-a însemnat hazardul unei întâmplări, ci că era vorba chiar de descoperirea unei noi tehnologii. La specialiștii din Mediaș nu funcționează principiul mic și lustruit al suficienței: Pînă aici e treaba mea, mai departe nu mă privește, să-și stoarcă altii mintea! Ei, chimiștii, au construit cu forțe proprii, prin autodotare, și aparate electronice de laborator în premieră ca simulatorul pentru testarea rapidă a eficacității catalizatorilor, numărătorul de particule de mare exactitate etc. Parafrazăm noi un final de roman: unde este dragoste de meserie, totul este!

glumim noi. — „Păi aici ne-om cunoscut, m-o invitat la bal la cămin, om dansat și Hațegana mea și Lenderul lui și așa ne-om luat. Ne înțelegem bine, avem 2 copii și am primit și casă că sintem tineri” — ne spune, dintr-o suflare, idila familiei Baier, femeia vioaie și vorbărează.

Un crîmpel de viață dintr-o comună sibiuană, ca multe altele, cu 5 200 de locuitori din care 1 350 sași, în care totul curge firesc, și munca și dragostea, și petrecerile și micile necazuri, în care se leagă prietenii și cresc copiii. Cînd pămintul și rodul sint ale tuturor, cînd munca se face cot la cot, cînd țelul este același și drepturile egale indiferent de naționalitate, e normal ca sufletul să fie senin și miinile să se întindă una spre alta, iar inimile să se caute. Românii sau sașii, născuți pe aceleași meleaguri, în primul rînd oameni, care au aruncat împreună sămînța în brazdă, care au sădit pomii unul lângă altul, care au pășunat vitele cu verdele aceleiași ierbi, e normal că se vor bucura laolaltă de spic și vor mușca din același măr pirguit. Partidul i-a înconjurat cu „aceleași griji” și le-a asigurat aceeași bunăstare și împlinire. Așa cum ne relatea primarul Ioan Hihn și Maria Constantin la depășirea

școlă se învață cele 2 limbi, cei 250 de artiști amatori au oorii mixte și dansuri din ambele folcloruri. Nu mai miră pe nimeni că la nunta copiilor văduvei Elena Șurean, vecinii Hallmen au fost sufletul pregătirilor și autorii delicioasei prăjituri Henclish pentru mireasă. Cînd sugarul Edwin Theuerkauf a trebuit dus la spital în miez de noapte, Miron Poplăcean, cu bluza de pijama pe el, a condus mașina lui în mare viteză spre Sibiu, iar cînd Dumitru Munteanu a avut nevoie de transfuzii, 7 români și 5 sași au donat singele omeniei, fără naționalitate. Mirarea lui Martin Hallmen e simbolică: „Cum mă înțeleg cu Ghiță Corlaci? D'apăi sintem prieteni. Îi om harnic și săritor. Și bunicii și părinții tăt vecini or fost!” — „Mai ne ajutăm, mai stăm scara la vorbă, — spune și nea Ghiță. Cînd dracii ăștia de nepoți se mai sfădesc, eu țin cu ai lui, el cu ai mei!”

Intr-o țară darnică cu toți, cu sufletul românesc bun și înșorit, în graiul blind ardelelesc, nici nu există un alt limbaj decît al prieteniei. Slimnic, un colț de țară cu români și sași, alături în muncă și viață, de fapt cu oameni umăr lingă umăr, suflet lingă suflet!

Chimie făcută și cu sufletul!

Intr-un Mediaș în care turnurile de cetate, încărcate de istoria trecutului, fac bună vecinătate cu halele pline de utilaje moderne, încărcate de istoria prezentului, există un institut, Institutul de Cercetări pentru Produse Auxiliare Organice, unde se gîndește și se creează mult pentru industria chimică a țării. Au trecut 32 de

ani, de cînd o mină de oameni a început să studieze chimizarea metanului, prima hidrocarbură din familia alt de numeroasă care populează tomurile literaturii de specialitate. Acum, numeroase tehnologii de prelucrare adîncă și fină a hidrocarburilor superioare și a derivatelor acestora poartă semnătura cercetătorilor din

Odinloară, pictorii tocmeau un preț mai mare pentru portretele în care trebuia să apară și miinile personajului reprezentat. Miinile mărturisesc cum e omul, cu ce se indeletnicește și ce fire are. Miinile sînt întotdeauna sincere. Oricum, mai sincere decît chipul omului. Într-o seamă de meserii, înțelegem valoarea reală a lucrului înfăptuit numai privind la miinile meseriașului. În meseria de petrolist, de exemplu.

I-am cunoscut pe Dumitru Cioineac, Neculai Fodor și Nelu Șova în timp ce schimbau pistonul sondei 651 Cilioaia. O sondă precum aceasta, de care amintesc, nu-i altceva decît un soi de pompă acționată electric. O pompă însă de adîncime. Nu-i tocmai greu să-ți imaginezi cum funcționează. Mai greu e să lucrezi la ea, să o veghezi, să intervii cînd se strică, să te ocupi de ea astfel încît să tragă de la mari adîncimi petrolul, mult puțin, cît se mai află acolo.

Cei trei locuiesc în satele din proajmă, în Grigoreni și Zemeș. Într-un fel sau altul, familiile lor au de-a face cu țiteiul de mai multe generații. Satele de primprejurul Moinestului stau pe depozite de țitei, iar localnicii l-au folosit, din vremuri îndepărtate, în scopuri atît de diferite de cele de azi, încît ne par ciudate.

Și ne par ciudate intrucît nu mai știm ce-i, de fapt, țiteiul. Cînd spunem țitei, ne gîndim imediat la benzină, dar cu ani în urmă, cînd țiteiul se găsea la suprafață, cînd mustea pămîntului țitei, oamenii îl întrebau adeseori ca medicament. Și astăzi, o sondă din Cimpeni e vestită în zonă pentru calitățile terapeuțice ale țiteiului dat de ea. Una din puținele sonde de suprafață ce se mai cunosc la noi.

Țiteiul, nu-i nici un secret, e acum căutat la mari adîncimi. Dar și acolo el conține parafină. Miinile sondorilor Cioineac, Fodor și Șova sînt unse gros cu parafina din adîncuri. Prăjinite, cu care e trimis pistonul să pompeze țitei la sute de metri și, nu arareori, la mii de metri sub dealuri sînt încărcate și ele cu parafină.

În bolile reumatice, se fac impachetări cu parafină. Într-un fel, sondorii fac și ei, de dimineață pînă seara, impachetări în unși și esențe trase direct din

vintrele planetei. Iar miinile lor au cu siguranță nevoie de îngrijire, fiindcă, pe arșită și pe îngheț, ele lucrează cu fierul. Acesta e adevărul și n-o să se schimbe cită vreme se vor mai construi sonde; o meserie în care se muncește sub cerul liber pe orice anotimp, și munca trebuie să fie făcută bine.

Ion Păduraru, sonder șef și șofer pe trolul „de intervenție”, om cu o experiență de 30 de ani în petrol, imi lămurește înțelesul acestor cuvinte: în extracția țiteiului nu prea există cale de mijloc. O sondă, adică, nu poate să funcționeze, dar să nu scoată nimic. E controlată permanent de la un pupitru. Practic, se știe în fiecare moment care-i situația. Consecința directă a faptului că anume cantități de țitei sînt absorbite și trimise mai departe prin niște conducte, e că și conductele suportă un control permanent. Fie

gă petrolul la mai multă pricepere, la devotament. Nu-i vorba doar de obișnuință; nimeni nu se poate obișnui într-atît cu niște condiții vitrege încît să declare că nu-i pasă de ele. E vorba de altceva: știm că numai astfel îl putem extrage. Odată ce ai înțeles niște condiții, te simți dator față de oamenii care te-au învățat meseria, care te-au luminat cu exemplul vieții lor să muncești bine.

Mihai Lungu e maistru mecanic la autobaza de transport a Schelei de producție petroliferă Modirzău, aparținînd de trustul de foraj extracție Moinesti. Instalațiile de intervenție pe pneuri și pe șenile — fiindcă drumurile se cocoață și uneori urcă abrupt pînă la sonde, și abia mașinile pe șenile răzbesc în lunile rele de iarnă ori pe cele cu ploaie mare — țin de autobaza sa.

adună în „parcuri” țiteiul. Instalațiile nu te copleşesc prin dimensiuni și forme. Nici nu-i rostul lor să te impresioneze. Ele trebuie doar să funcționeze. Drept urmare, echipele de intervenție își fac simțită prezența.

— Lumea crede că în extracția de țitei, spune Iordache Grigoras, maistru și adjunct al șefului de la Brigada III-a de exploatare Tazlău, că sondele sînt totul. Cu sondele însă de-abia se începe treaba. Treaba propriu zisă începe abia după ce prelucram sondele din foraj și se înceie cînd extracția nu mai e rentabilă. Și nici atunci. Astăzi re deschidem puțuri care au fost închise cîndva ca nerentabile. Problemele ridicate de marea consum de energie din ultimele decenii ne-au obligat să punem în alți termeni chestiunea rentabilității. Bătălia pentru țitei e o bătălie în toată puterea cuvintului, fără pauze și îngădu-

trogramă nu seamănă cu cealaltă. Așa cum nici oamenii nu seamănă între ei. Din baraca aceasta se pornesc și, la nevoie, se opresc sondele.

Cutrierii zona vezi sate și piraie, munți împăduși, din cînd în cînd întîlnești mașini grele, peste tot răsar sonde — peisajul e liniștit nimic nu vestește activitatea sustinută din subteran. Dacă ai putea să radiografiez locul, ai avea imaginea teribilă a unei rețele spațiale de o mare cuprindere, imaginea a ceva viu, sever controlat. Realizezi, pătrunzînd în întimitatea producției de țitei, nu atît complexitatea efortului — fiindcă ne-am obișnuit cu ideea că nici o muncă nu mai e simplă — cît importanța lui. Totul e important și totul are un țel limpede: sondele să dea maximumul ce-l pot da.

Brigada maistrului Iordache Grigoras, prin cele 76 sonde de care îngrijește, acoperă o zonă întinsă pe zeci de kilometri. Și drumuri, și muncă și, mai ales, veghe. O zi de muncă bună e aceea în care, datorită vegheii și a intervențiilor operative, doar două, trei sonde stau. Și nu stau să se odihnească, fiindcă și odihna unei sonde e o problemă de optimizare a extracției, ci stau ca să pornească, să se înceie adică repede intervenția.

O curiozitate, pe care o socotesc legitimă intrucît s-ar interesa de aceasta oricare cetățean s-ar găsi la Moinesti și în regiune, mă trimite să-i întreb pe oamenii întîlniți cît petrol dă sechela. Mă se explică, și cu bună dreptate, că problema trebuie pusă altfel: cu ce preț se scoate petrolul? Răspunsul e că prețul îl hotărăște întotdeauna nevoia. Și că e tot atît de important să consumi țiteiul chibzuit, deștept, eficient, pe cît de important e să îl extragi. Dat fiind că toate utilajele sînt românești, că mina de lucru are o calificare superioară și că prospectarea e decisivă în stabilirea tuturor zonelor petrolifere, putem fi siguri că munca petrolistului e rentabilă. În orice caz, e bine să se știe că oricît ar părea tona de mare, tot cu pompa de cițiva țoli și tot cu litrul se umple.

TUDOR OCTAVIAN ■

Petrolul, meserie de bărbați!

cald, fie frig, sonderul nu-și poate îngădui să lucreze de mîntuială. Trolul se cheamă, într-adevăr, „de intervenție” însă intervenția e aici o treabă curentă, nu una excepțională. Se intervine, în viața unei sonde, periodic, pentru ca randamentul ei să rămînă constant. Se tocesc pistonul după un număr de zile — vine echipa și-l schimbă. Apare o defecțiune la motor — sosește, din nou, echipa specializată în depanarea motoarelor sau mecanismelor.

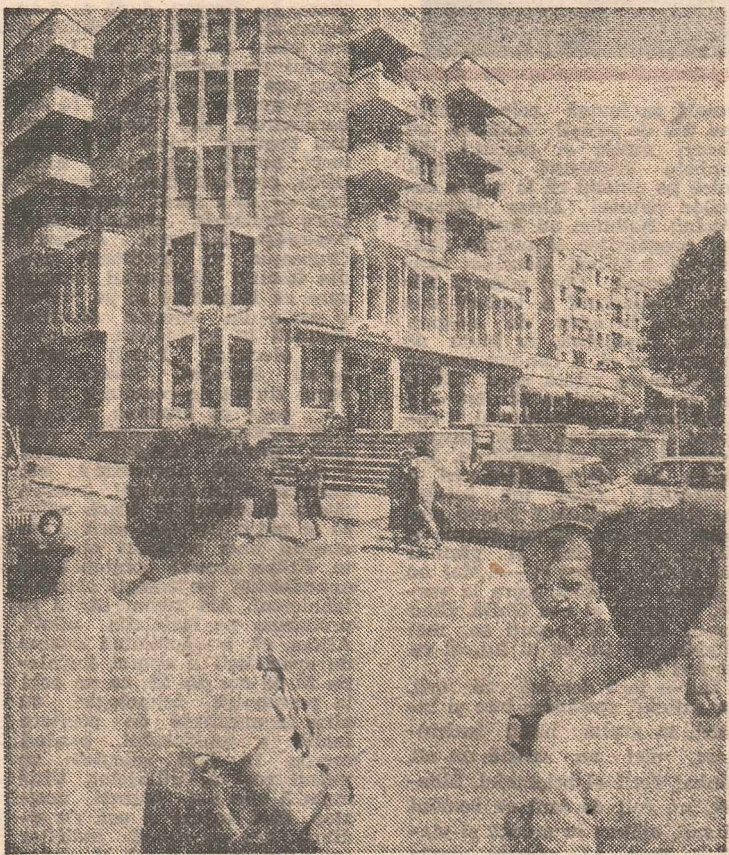
— Am lucrat pînă de curînd, spune Nelu Șova, în Irak. Oamenii noștri sînt foarte apreciați, oriunde merg. E vorba de o experiență profesională imensă. Nu experiența ta ci a breslei și a mediului muncitoresc din care provii. Între străini, îți dai seama ce importanță are educația pe care ai primit-o și știința ta de sonder. Acolo, petrolul țîșnește din pămînt. Problemele sînt radical altele. La noi, îl scoatem, așa putea spune, cu găleata. Aceasta e situația: cu cît îl obții mai greu, cu atît te obli-

— Meseria noastră, spune Mihai Lungu, e aspră, dar nu riscantă. Unii, cînd se ivește ocazia să laude munca petrolistilor, insistă mult pe ideea de risc, chiar dacă nu folosesc întotdeauna termenul. Noi luăm toate măsurile ca să nu existe riscuri. Sînt sute de sonde pe dealuri, pămîntul e traversat de conducte în toate direcțiile, săpăm la adîncimi între 500 și 4500 metri. Unele sonde ajung și mai jos. Sînt, prea multe străduințe și prea mult suflăt aici ca să riscăm. Erou nu e cel care aleargă să stingă un incendiu, ci acela care își face meseria astfel ca să nici nu apară primejdia unui incendiu.

De acest adevăr mă conving în timp ce încerc să intru în Parcul de separatoare și rezervoare nr. 9. Deși sînt însoțit de maestrul Mihai Lungu, șeful parcului se interesează cu de-amănuntul dacă nu am cumva chibrituri ori brichetă în buzunar. De la sutele de sonde risipite prin toată regiunea, se

înțe. Astăzi, rentabil e să produci țitei oricum, numai să produci. De fapt, e rentabil numai cînd în procesul de extracție investiția principală e aceea de inteligență.

Investiția de inteligență nu e doar o expresie, fără acoperire reală în fapte. Într-o baracă, alături de care s-a ridicat un solar pentru legume, într-unul din acele locuri, unde nu pare să se petreacă nimic deosebit se găsește așa numitul „Punct dispencer 3” vegheat de Elena Clipa. Operatoarea de pupitru Elena Clipa controlează, de două ori pe oră, funcționarea fiecăreia din cele 145 de sonde racordate la sistem. Pe un ecran, spotul de lumină desenează curba ce indică situația extracției la sondă. Pe rînd, la fiecare sondă. De cițiva ani, de cînd lucrează la pupitru, operatoarea Elena Clipa s-a deprins să simtă pulsul fiecărei instalații în parte și pulsul întregului sistem. Pe monitor, electrograma sondei are o înfățișare specifică. Nici o elec-

Un drum ce trece prin conștiință

„Pentru că primul termen al comparației nu se mai mentine prin nimic în prezent, e greu să spunem de unde am plecat să ajungem Secția de utilaj complex Huși, din cadrul Întreprinderii I Mai Ploiești. Unitatea a fost preluată în 1977, de la industria locală. Avea 320 de meseriași (în majoritate, lăcătuși și sudori), care acum sînt în marea lor majoritate pensionari. Făceau căruțe și constructii metalice simple, avînd în dotare cîteva strunguri. În 1977, era întreprindere de gradul patru, din 1984 este întreprindere de gradul întii. Am asimilat utilaj metalurgic încă din 1979: componente și piese de schimb pentru Combinatul siderurgic Galați. În 1980, am început să furnizăm utilaj alimentară pentru întreprinderile de vinificație din țară. Tot în acel an, am încheiat primele contracte de asimilare a utilajului petrolifer. S-a mers pe varianta: „Dați-ne că putem face!” Am făcut în întreprindere cursuri de pregătire a personalului. În scurt timp, producția de utilaj petrolifer a devenit specificul producției noastre, în ianuarie 1986 întreprinderea trecînd în cadrul Centralei industriale de utilaj petrolifer, Întreprinderea I Mai. Oamenii erau neîncredători la gîndul că pot realiza, într-un oraș fără tradiție industrială, produsele pe care le fac marile întreprinderi ale țării (inginer Tudor Loghin, șeful secției din 1978).

Fiecare gram de metal se valorifică la un nivel superior. De la 12—15 lei, cu cît realizau valoarea kilogramului de metal

în 1977, au ajuns la 120—150 lei, crescînd calitatea muncii lor de zece ori în șase luni. De la simpla confecție metalice, în urmă cu 10 ani, produc armături pentru utilaj petrolifer, agregate de cimentare. Ultimele două produse au fost preluate de la I Mai Ploiești, care, între întreprinderile exportatoare de utilaj petrolifer, se află pe locul trei în lume. Anul viitor, „va fi gata poza întreprinderii”, cum spun oamenii, adică vor intra în producție segmente ale întreprinderii care se află azi în faza de investiție. Observînd că unele întreprinderi își stopează dezvoltarea pentru că se încapăținează, după asimilarea unui produs, să îl facă la nesfîrșit, secția de utilaj complex din Huși nu și-a limitat producția la un anumit tip de produs, urmîrind continuu cerințele pieții, anticipîndu-le uneori. Pentru a putea înțelege realizările lor, să observăm drumul pe piață parcurs de două produse fabricate de cițiva ani la Huși: agregatul de cimentare AC400C și piesele de schimb utilaj petrolifer (robineți, pistoane, sape cu trei lame). Primul a devenit produs de serie în 1934, în S.U.A., celebrat, în 1936—1937, tot acolo, — unde industria petroliferă se constituie în 1900—1902. Industria petroliferă românească a început din 1907, prin activitatea citorva ateliere de reparații. Despre producția de utilaj petrolifer nu se poate vorbi decît după 1949. Asimilarea agregatului de cimentare a durat un an, începînd din februarie 1953. Piesele de schimb au fost asimilate în șase luni, între 1957 și 1958. La Huși, asimilarea primului produs, în 1986, a durat cinci luni și jumătate, piesele de schimb sînt asimilate în două luni ale anului 1982. Interpretînd aceste date sumare, se poate vedea cum, într-un timp record, producția românească de utilaj petrolifer a ajuns printre primele în lume, cum asimilarea de către colectivul din Huși a aceluiași tip de produs și îmbunătățirea acestuia au necesitat perioade mult mai reduse.

Noile produse au necesitat noi tehnologii: tratamente termice și termochimice în strat fluidi-

zat (niturare, nitroferopare, carburare), acoperiri metalice (zin-care, cromare) etc.

„Am învățat aici mai mult decît în toată facultatea. La Iași. Am lucrat mai întii ca tehnolog, apoi în producție, ca șef al unuia dintre cele trei ateliere. S-a stabilit, în conștiința mea, în raport cu concretul, o altă calitate a abstractului. Cînd am asimilat agregatele de cimentare, fiind între cei care răspundau direct de asta, am mers de cîteva ori pe lună la Ploiești. Întreprinderea I Mai ne-a ajutat. La îmbunătățiri nu ne mai putem ajuta decît noi. Fiecare asimilare e o istorie de reușite grele, fiecare asimilare presupune a învăța ceva foarte repede, un produs, și a-l repeta. Produsele superioare au impus meseriași buni. Meseriașul bun vrea mereu altceva. Noroc că la un produs lucrează mai mulți oameni. La scularie, se lucrează mereu altfel. Un muncitor bun lucrează la cincizeci de repere din cele minimum patru mii de repere ale unui agregat pe care îl producem (Cornel Rotariu, inginer mecanic).”

„Nu avem frică față de victor, avem cîteva griji: să fim mereu prezenți la export, să ne ridicăm continuu nivelul de pregătire profesională, să folosim noi tehnologii, mai rentabile. Am ajuns să putem face aproape orice. Oricînd, la grupele de utilaje pe care le avem și la calitatea meseriașilor noștri, ne putem schimba profilul” (Ion Sirbu, maistru, șeful atelierului prelucrări mecanice).

„Am vrut să mă fac profesor de sport. După doi ani de antrenamente, am venit să calific ca frezor la locul de muncă. Am învățat ceva foarte important: a lucra înseamnă a coordona în primul rînd mașina și apoi pe tine. Cînd realizezi ceva, simți o mare toleranță față de ceilalți (Romeo Romilă, practicant frezor).”

Poate că, prin aceste afirmații, vom înțelege mai bine că drumul produsului este mai întii un drum în conștiința profesională, cel puțin, a omului care îl face, că acest drum conferă omului o calitate care îl redimensionează.

Huși, un tîrg care a devenit oraș

Reportaj de AURELIAN TITU DUMITRESCU ■
Fotografii de PAUL AGARICI ■

Jiul, străvechiul, atât de cîntatul Jiu! Peisajul său patriarhal a intrat în amintire, căci noul ritm de viață al plaiurilor oltene nu putea ocoli Jiul. În 1985, la Turceni, începea schimbarea sa la față. Se atacau atunci lacul pentru alimentarea cu apă a termocentralei și hidrocentrale, cu o putere instalată de 9,9 MW. În același an, în noiembrie, începea organizarea de șantier pentru alte două viitoare hidrocentrale — Vădeni și Tîrgu Jiu, ambele cu puteri instalate de 11 MW.

Salba de lumini a Jiului va continua în amonte, cu încă trei hidrocentrale: Sadu-Bumbesti, de 35 MW, Curișoara, și Turcinești, de câte 11 MW.

Pe planșetele proiectanților — Rovinari, în trei trepte: Amara, Urechești și Rovinari (fiecare avînd o putere instalată de 11 MW), obiective ce vor marca, la finele acestui cincinal, încheierea primei etape a amenajării hidrotehnice a rîului Jiu, cuprînzînd zona Sadu-Bumbesti-Turceni.

Odată cu noul cincinal, constructorii vor ataca sectorul de defileu Bumbesti-Petroșani.

Turcenii au început să prindă contur. Construcția lacului de acumulare și a prizei de apă au fost încheiate în noiembrie 1985: se lucrează la baraj și centrală, obiective ce vor fi finalizate la sfîrșitul acestui an, și la cele două diguri, la care mai sînt de turnat 500.000 m.c. de beton.

Ca orice construcție de anvergură, ne spune ing. Mihail Barția, pe care toți cei de aici îl consideră un specialist de excepție în construcții hidroenergetice, și amenajarea rîului Jiu are câteva determinante ce o singularizează între lucrările de același gen din țară. Este vorba, în primul rînd, despre relieful zonei, care face ca volumele de lucrări necesare pentru fiecare MW instalat să fie mult reduse față de lucrările de pe Olt, în aval de Slatina; mă refer alături de volumele de lucrări la diguri și terasamente, cit și la volumele de betoane necesare în nodurile hidrotehnice. De asemenea, caracteristică acestei lucrări sînt lucrările de acumulare mici, concepute astfel pentru protejarea terenului agricol; singurul lac mare, cel de la Sadu-Bumbesti, va avea și rol decantor. Și încă ceva, extrem

de important — tinerețea specialiștilor care realizează această impresionantă salbă de hidrocentrale a Jiului.

Portrete tinere

Inginerul Cătălin Popescu nu are 40 de ani. A absolvit Facultatea de Utilaj Tehnologic în 1971. „Îmi doream, spune, o lucrare de anvergură, așa că, în 1971, cînd s-a înființat Grupul de șantier Olt inferior Slatina am fost printre primii, partici-

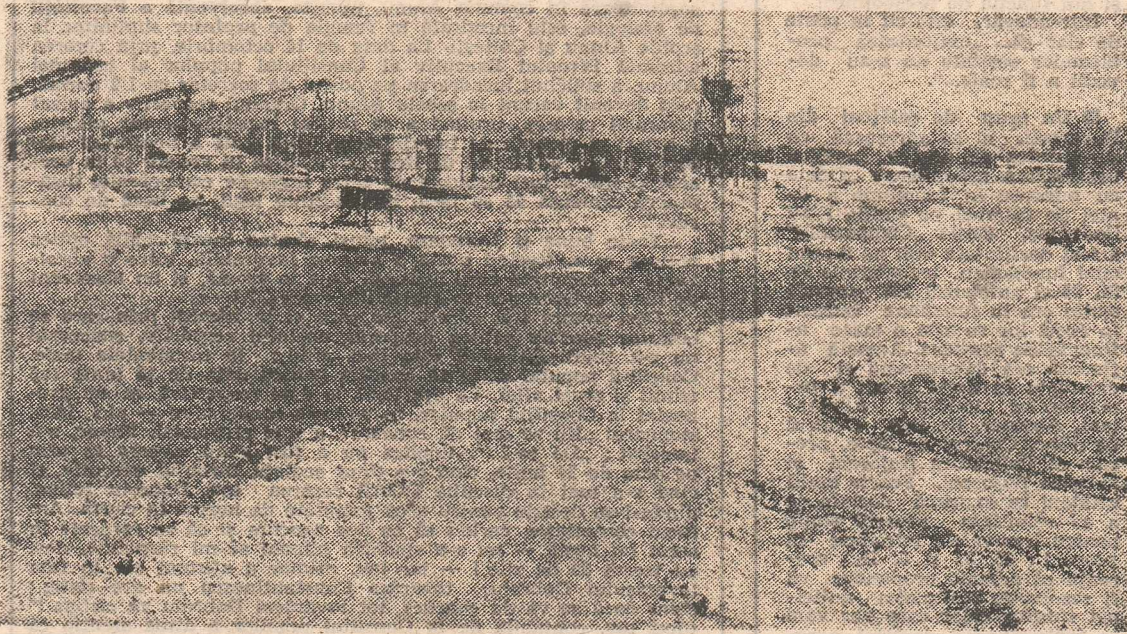
indeplinească aceeași funcție. Spre deosebire de orice alte șantiere de construcții din țară, cele hidroenergetice, dat fiind volumul mare de utilaje folosite, au și un inginer șef mecanic. Cătălin Popescu împreună cu oamenii săi au în acest moment în grijă 70 de excavatoare, 70 de buldozere, 20 de încărcătoare, 10 vibrocompresoare, 40 automacarale, 12 fabrici de betoane de mare capacitate (30.000 m.c. pe lună), și 6 stații de sortare proprii, ceea ce

Popescu, platforma tehnologică, locul viitoarei hidrocentrale. Excavatoare imense, portocalii, ca niște termită nepămintene, sapă noua albă provizorie a Jiului. Repetate la nesfîrșit, mișcările brațelor lor mecanice, sînt, și ele, un început de istorie.

Locul de punere în operă

„Noi, energeticienii, nu lăsăm nimic la voia întâmplării. Sistem foarte bine organizați.”

Ape în haine noi

pînd efectiv la construcția uzinelor hidroenergetice Drăgășani, Zăvideni, Frunzaru”. În 1983, este numit inginer șef mecanic la noul grup de șantier Cerna-Tismana, din care în primăvara lui '87 se creează Grupul special pentru antrepriza Tîrgu Jiu, unde continuă să

înseamnă utilaje și mijloace de transport în valoare de sute de milioane lei.

Pe drumul național Tîrgu-Jiu — Baia de Aramă, la 500 metri stînga amonte de podul de peste Jiu, se va construi nodul hidrotehnice Tîrgu Jiu. Privesc, ascultîndu-l pe Cătălin

Economistul Ion Mitoi, conducătorul sectorului social, nu îmi spune un lucru nou. L-am mai auzit de cîteva ori, rostul cu aceeași mîndrie abia reținută. În colonia șantierului, aveam să înțeleg îndreptățirea acestor cuvinte. Altele de beton dintre barăci sînt străjuite de

grădinițe în care roșiile sînt pe rod. În altele, flori multicolore bucură privirea. Curățenie, ordine, armonie. Cine ar crede că prima familie a venit aici în decembrie 1986? Mă opresc în fața celei mai frumoase grădini cu flori. Aici, în apartamentul 1 al barăcii nr. 6, descopăr Grădinița de copii a șantierului, înființată la numai cîteva zile după sosirea primelor familii. Măsuțe și scaunele pe potrivă, cuburi, jucării, cărți de colorat. Pe pereții pictați cu grijă, personajele basmelor îndrăgite. Nimic improvizat; grija pentru amănunt indică sta-tornicie. Dacă nu ai vedea cu ochii tăi, n-ai putea crede că, la numai cîteva metri depărtare, a și început construcția noii adevăratei (spun cei de aici) grădinițe, cu săli de clasă, cantină, spații special amenajate pentru servitul mesei, pentru dormit, locuri de joacă. Părinții pot pleca liniștiți la muncă.

În nodul hidrotehnice Vădeni, excavarea la baraj și centrală era efectuată, în 20 iunie, în proporție de 95%. „În circa 2 săptămîni, vom turna betonul de egalizare în zona centrală, iar la jumătatea lui august, pe cel din zona barajului. De fapt, continuă inginerul Silviu Golumbovici, adjuncțul șefului de brigadă, aici va avea loc o premieră națională. Vom turna ROLOBETON, un beton uscat, cu economie de ciment față de betonul obișnuit, care se toarnă direct din mașină la locul de punere în operă, nu se vibrează, ci se întinde cu buldozerul și se compactează cu vibrocompresorul, economie de ciment adăugîndu-i-se cea de timp și de manoperă; dispar utilajele specifice unei operații de turnare clasice, macaralele și vibratoarele”.

Punere în operă — un simplu termen de muncă pentru Silviu Golumbovici și colegii săi de muncă. La 34 de ani, are experiența a două mari șantiere, Oasa, pe Sebes, și Bistra, Poiana Mărului. Alături de el, Cătălin Popescu, Constantin Dulă, șeful de brigadă de la Turceni, Romeo Săliște, inginerul șef constructor, sînt numai cîteva din tinerii specialiști ce pun în operă noul chip al Jiului.

ROXANA MANOLESCU ■

Producția, între produs și piață

Din 1982, cînd a fost înființată, întreprinderea „Electroaparataj” Focșani a trecut de la fază în care piața îi împunea produsele cele mai costisitoare ca fabricație și cel mai slab plătit la fază în care are o autonomie a concepției produsului, care-i permite să-l impună și să-l dirijeze pe piață.

Scurt istoric. A fost gândită pentru a face piese din masă termofrigidă și termoplastice pentru industria electrotehnică. În 1981, gîndirea asupra ei s-a schimbat, s-a schimbat și profilul. A devenit o întreprindere de aparataj electric pentru instalații. Din profilul vechi nu s-a mai menținut decît 15 la sută. Are 1200 de oameni ai muncii. În luna iulie, a atins parametrii pentru care a fost proiectată, deși avea prevăzut un număr de 1700 de oameni pentru acest moment. Media lor de vîrstă s-a menținut din 1982 la 24 de ani. În septembrie, vor împlini cinci ani de la înființare.

Etape de dezvoltare. Cel mai greu a fost începutul. S-a concretizat prin repartizarea unei structuri de fabricație de către organul conductor central. A urmat apoi exploatarea din proprie inițiativă a unor domenii de fabricație (produse pentru galvanizare și produse electrice). A treia fază a fost de cercetare. Au căutat singuri domeniile de fabricație prin consultarea brevetelor. E o fază mai elaborată, în care apare gîndirea tehnică. A patra etapă, în care se află acum, constă în stabilirea și permanentizarea

unui înalt grad de calitate a producției. Se caută acele forme ale produselor, care să le permită acestora un montaj mecanizat, în așa fel încît factorul subiectiv să se preteze la mai puține intervenții.

Între produs și piață. Am ales împreună cu 20 dintre cei mai implicați oameni în procesul de producție al întreprinderii (muncitori, maștri, ingineri) patru produse care să reprezinte cele patru etape de dezvoltare ale întreprinderii: o priză ST cod 152, fabricată în 1982, întrerupătoarele bipolare (fabricate în 1984), pompe de tranzvazare pentru lichide acide și alcaline, destinate instalațiilor de galvanizare, produs care, pînă în 1985, cînd a fost fabricat aici, nu a fost făcut la noi în țară, și instalația de vopsit electrostatic, care a intrat în fabricație în 1986.

Și iată oamenii în raport cu propria lor viață. Doru Mihălache, maistrul în cadrul atelierului de montaj: „Cînd am început să facem priza, am avut în primele zile o producție foarte mică. Zona noastră nu prezintă o tradiție în ceea ce privește industria. Oamenii care lucrau erau veniți direct de la școală. Cu fiecare nou angajat se reia însă procesul de asimilare a cunoștințelor elementare, deși forța de muncă s-a fixat. Deci, dacă la început, în urmă numai cu cinci ani, nu știam să facem prize, acum avem brevete șapte invenții și trei inovații”.

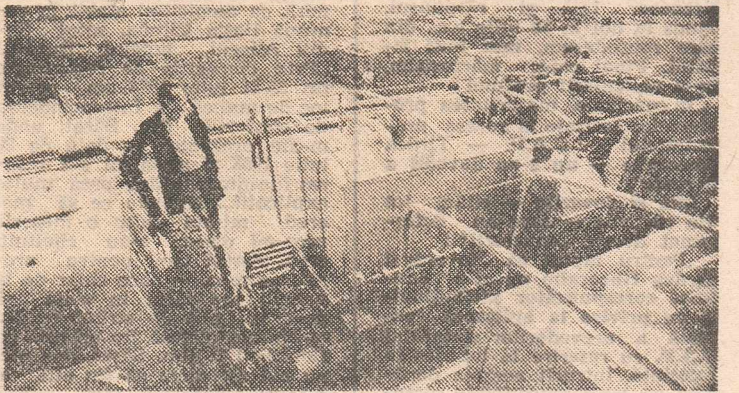
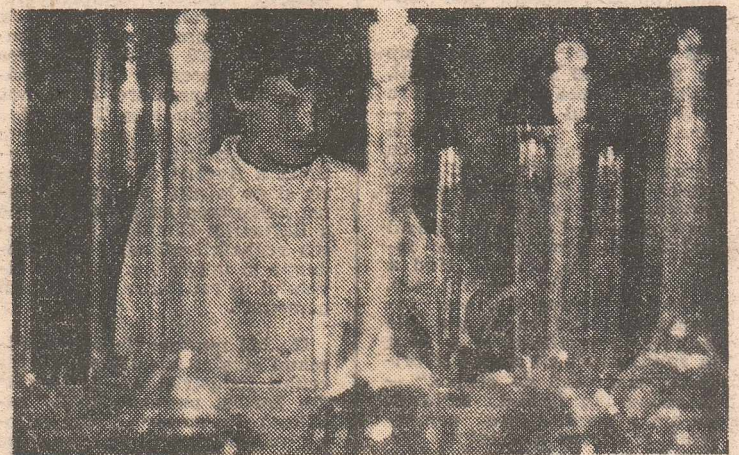
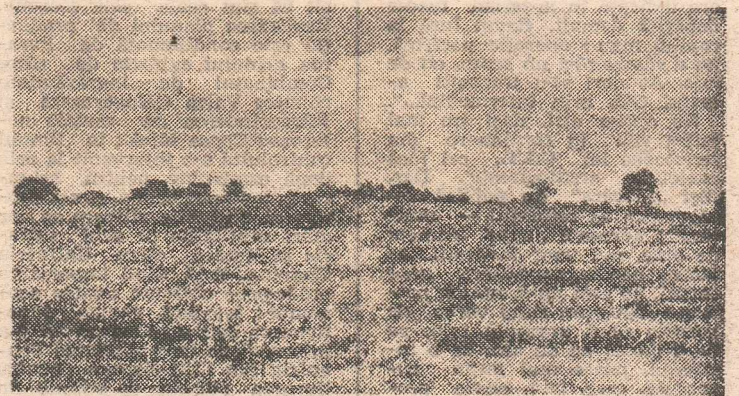
Pompa de tranzvazare, produs de maximă complexitate, a fost realizată în două luni de la seria zero la serie mare de un colectiv de patru oameni (Gheorghe Petrea, Adrian Sandu, Mihai Bredoiu și Nicu Alexandru), toți avînd maxim categoria a doua profesională. Nicu Alexandru, proiectantul pompei: „Am trecut cîteva ani. Privînd în trecut, constat lipsa speranței într-un colectiv cu mici pretenții”.

Constantin Adiaconiței, inginer electronist, 27 de ani, unul dintre inventatori: „Primul brevet a reușit în colaborare cu

Institutul politehnic Iași. Eram în primul an de stagiatură. Am fost încurajați de întreprindere să realizăm ceva. Cîteva colegi au lucrat la proiectarea de produse noi. Asta cerea experiență, n-o aveam, am mai greșit și acolo. Azi, constatăm că s-au proiectat în exclusivitate cîteva produse la noi în întreprindere. Eu m-am încapățînat să realizez un produs nou, fiindcă asta mi se cerea, și am reușit. Reticul minimal de tensiune, sensibil la ordinea de succesiune a fazelor”. Acest inginer este un simbol al etapei în care se află azi întreprinderea. Este inițiatorul celor mai multe dintre invenții, cunoaște nu numai performanțele colegilor săi de întreprindere și ale colegilor de generație din țară, ci și acelea la care a ajuns electrotehnica în general. De la el am aflat că în urma documentărilor făcute de specialiștii întreprinderii în anii '85-'86 mai sînt șapte cereri de brevete: cereri la OSIM, în întreprindere produse de serie. Cu acest prilej, au apărut și soluțiile noi pentru produsele vechi, soluții de o calitate net superioară.

Matrișerul Valerică Amarineci, CTC-ist, care a lucrat împreună cu inginerul Enache Valentin și subinginerul Nicu Alexandru la realizarea pompei: „Ce să vă spun despre munca de migală? Despre faptul, că mă recunosc acum în majoritatea meseriașilor, fiindcă sînt foarte puține rebuturi? Spuneți că CTC-ist 1 este meseriașul prototip? Da, în întreprindere și calitatea mea profesională a devenit în ultimii ani un produs de serie. Munca de migală, presupune ca două cuburi într-o sculă să fie identice. Meseriașul bun lucrează bine cu două măsuri între care se află piesa: el însuși și scula respectivă. Îi ia cu brațele piesa din sculă exact cum trebuie să fie ea, deci se implică și în proiectare, simte mai bine tehnologia”.

Ceea ce mi se pare demn de remarcat e faptul că toți acești oameni sînt conștienți că latura profesională a fiecăruia dintre ei este abia la început, că, de fapt, acum trăiesc momentul în care au luat asupra lor destinul întreprinderii în care lucrează.

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ **Primum din partea I.T.B. —** Exploatarea camioane-taxi-metre (strada Galați 216, Sectorul 2): „Urmare articolului „IA BILETUL, DA-MI BILETUL”, apărut în revista „Flacăra” din 26.06.1987, vă comunicăm următoarele: în urma cercetărilor efectuate, conducerea autobazei a dispus retrogradarea conducătorului auto Zaharof Viorel ca muncitor necalificat la Brigada de Construcții Antrepriză pe o perioadă de 90 de zile; cazul a fost preluat cu toți conducătorii auto de la maxi-taxi, pentru a se preîntâmpina pe viitor asemenea fapte”.

■ „Spitalul de copii din București — locul unde miracolele redau fericirile pierdute” — este „titlul” scrisorii adresate redacției noastre de către **Constantin I. Tudor**, din care reproducem: „...sint din partea Olteniei, mai exact, din preajma Craiovei, din Podari, strada Grădiniței nr. 535 A, și cu toate că nu posed veleități scriitoricești, am îndrăznit să vă scriu aceste rânduri împins de imensele forțe ale unei bucurii: fetița mea Ionelia Cristina, acum în vîrstă de 9 luni, se născuse cu o umflătură la gură în termeni medicali „hemangiomi la buza superioară” și pe măsură ce înainta în vîrstă, creștea și umflătura asta, afectându-i vizibil gingașia de copil. Nu vă mai spun care a fost starea mea sufletească aflînd, în urma diverselor consultații medicale, păreri contradictorii: poate că ar fi mai bine să fie operată acum, poate că atunci cînd fetița va fi mai mare — dar nimeni nu mi-a putut garanta reușita eventualei operații. O întimplare fericită m-a adus la spitalul sus-menționat, copilul a fost operat de prof. dr. Alexandru Pesamosca, omul care remarcînd starea de agitație în care mă aflam, m-a liniștit spunîndu-mi că operația nu este chiar atît de gravă... O multime de persoane așteptau să le vină rîndul la consultație, nici una n-a plecat fără a fi consultată, deși ora indicată în program fusese depășită demult. Revin însă la copilul meu: operație perfectă, nu a rămas nici un semn, cit de mic. Aș dori să-i transmit acestui OM, prin intermediul...”.

Ne oprim aici, deși am mai putea cita în continuare din scrisoarea lui **C.I.T.**, cel fără „veleități scriitoricești”. Dar, deși „Flacăra” nu publică — vă rugăm să rețineți! — mulțumiri adresate unor oameni de bine, sau unor instituții anume, pentru rezolvarea unor cazuri, de astă dată, ne-am permis o derogare, fiind vorba de bucuria unui proaspăt tată, pe de o parte, pe de alta de o instituție, poate mai puțin cunoscută, care, iată, poate produce bucurii, grațuit, unor oameni aflați într-un necaz.

■ ...In luna iunie, un grup de membri ai C.A.P. Bordești, județul Vrancea — pentru care semna nuntial Ion Negrea — ne-a trimis o scrisoare în care se demonstrau, punct cu punct, anumite abuzuri ale președintelui C.A.P., Gheorghe Tîrdea, care, cităm: „dusese gospodăria la faliment”. Cazul mai fusese semnalat unor foruri, dar... „In timpul cînd a fost brigada de control, tov. președinte Tîrdea Gh. s-a internat în spital ca să nu fie de față la verificări și a stat în spital exact cit a stat și brigada complexă de control” — se spune în finalul scrisorii. Ne-am adresat, spre competență rezolvare a acestui caz, Consiliului popular județean Vrancea. Iată și răspunsul, ajuns la noi în 30 iulie a.c., din care reproducem, mai întîi finalul. Final care, mărturisim, ne-a nedumerit profund:

„In concluzie, majoritatea problemelor sesizate la adresa președintelui C.A.P. — Tîrdea Gheorghe — nu s-au dovedit a fi reale”.

Iată și doveziile — cităm tot din răspuns — care au determinat aceste „concluzii”:

„Pentru faptul că tovarășul Tîrdea Gheorghe nu și-a executat corespunzător atribuțiunile cu privire la aplicarea corectă a prevederilor statutului C.A.P. cu referire la loturile în folosință, intrucit acestea depășesc cu mult suprafețele statutare, cit și pentru faptul că a

folosit și menținut la domiciliul său mașina de tricatat — proprietatea C.A.P. — din anul 1985, ceea ce a creat nemulțumiri în rîndul membrilor C.A.P. și pentru celelalte abateri cu referire la oile din stîna C.A.P.-ului, s-au dezbătut aceste acte de indisciplină, Tîrdea Gheorghe, președintele C.A.P.-ului Bordești, fiind sancționat. Menționăm că în prezent Tîrdea Gheorghe urmează a fi pensionat pe caz de boală, urmînd ca în prima adunare generală să fie eliberat și din funcția de președinte”.

Intr-adevăr, este cit se poate de clar că... „majoritatea problemelor sesizate nu s-au dovedit a fi reale...”.

■ **Un grup de cetățeni din București**, ni se adresează cu rugămintea de a face publică următoarea propunere: „Odată cu punerea în funcțiune a liniei de tramvai pe strada Emil Bodnăraș, stația „Compasului” a fost desființată deși pe timpul cînd funcționau troleibuzurile 90, 91, 68 și autobuzul 137 această stație era în funcțiune intrucit în acest loc se afla o mare afluență de pasageri. Această afluență era determinată și de existența în acest punct a următoarelor unități: Alimentara, Aprozar, Berărie, Centrul de piine, Centrul de lapte, precum și Policlinica Bujoreni și Frizeria Bujoreni. Foarte mulți cetățeni își exprimă dorința de a se reînființa această stație pentru tramvaiele introduse în prezent: 25, 35 și 8. În speranța că această propunere va fi rezolvată, mulțumim anticipat tuturor celor care vor veni în întîmpinarea dorinței noastre”.

■ **Ministerul Industriei Petrochimice**: „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către un grup de oameni ai muncii din cadrul Rafinării Cimpina — secția chimică și trimisă nouă spre competență rezolvare, vă comunicăm: atît din sesizarea adresată redacției, cit și din discuțiile avute cu conducerea rafinării, a secției și cu autoritățile locale, a reieșit că sînt reale cele sesizate. Realizarea planului de producție este condiționată de livrarea acidului sulfuric de către Combinatul de îngrășăminte chimice Valea Călugărească și întreprinderea de metale neferoase Copsa Mică; în timpul controlului s-a intervenit la cele două combinate, pentru asigurarea materiei prime, și s-a promis că pe lunile viitoare se vor mări cantitățile de acid sulfuric la livrare către Rafinaria Cimpina, dată fiind importanța produselor obținute pentru economie; totodată, pentru funcționarea secției în siguranță, s-a intervenit la întreprinderea Tehnofrig din Cluj-Napoca pentru livrarea pieselor de schimb în vederea reparării compresoarelor eliminîndu-se eventualele opriri în timpul producției. Pentru anul 1988 se vor prevedea fondurile necesare achiziționării a 3 compresoare AV-3 noi, de la întreprinderea Tehnofrig; M.I.P. va lua măsuri sporite privind urmărirea atenției și continuă a livrării de acid sulfuric și de la alți parteneri, pentru asigurarea cu materii prime a Rafinării Cimpina, în vederea realizării planului de producție și implicit a creșterii nivelului de retribuire a întregului personal”.

■ „Mă numesc **Heana Tînzăreanu** și sint absolventă a Liceului industrial nr. 8 „Textil” din Buzău, promoția 1986, calificată în meseria confecționer-mecanic-întreținere” — își începe scrisoarea această tinăra cu domiciliul stabil în comuna Poșta Cîlnău, satul Sudiți Aliceni, județul Buzău...

„Prin dispoziția de repartizare nr. 25/21 iulie 1986 am primit loc de muncă la întreprinderea de confecții Rm. Sărat, unde m-am prezentat pe data de 29 iulie 1986 și unde mi s-a refuzat încadrarea, fără prea multe explicații... Nu știu ce să mai cred, mi-am ales o meserie care-mi place, s-au cheltuit, cred, destui bani pentru pregătirea mea, — oare chiar de la primul pas făcut în viață să pornesc atît de strîmb? Nu m-am așteptat să fiu primită cu flori la I.C. Rm. Sărat, dar nici nu mă așteptam să fiu atît de categoric respinsă, fără măcar a fi testată: cum se fac aceste

Scrisoare comentată

„Așa vreau eu!”

„Vă mulțumesc pentru intervenția dv. din revista din 10 iulie, știam că în numele adevărului mă veți ajuta, dar să vă spun povestea în continuare... (etc. — revine Cornelia Constantinescu, din comuna Alunu, județul Vilcea: 27.07.87).”

■ **Consiliul popular al județului Vilcea — Inspectoratul școlar**: privind scrisoarea **Corneliei Constantinescu**, profesoară suplitoare în comuna Alunu, numita, absolventă a **Facultății de biologie**, este încadrată în funcția de profesor suplitor la școlile Alunu și Colțești. La data de 14 octombrie, prin cererea adresată Biroului Executiv al Consiliului popular al comunei Alunu, a solicitat încadrarea pe postul de secretar cu 1/2 normă, post devenit vacant la școala Alunu. Organul respectiv a avizat favorabil cererea, urmînd a se realiza încadrarea, dar ulterior a avizat și cererea de încadrare pe acest post a numitului Dobroiu Iulian, absolvent de liceu. Avîndu-se în vedere că în prezent postul a fost deblocat de către organele competente, încadrarea urmează să se facă, în condițiile legii, pe bază de concurs”.

„Toate bune și frumoase, totuși rămîne inexplicabilă optica acelora care, trecînd peste o avizare favorabilă, între o absolență de facultate care lucrează deja în școală, și un absolvent de liceu, optează pentru acesta din urmă...?”

„Deși aveam trei adrese (pe care vi le trimit), prin care se hotărîse concurs pentru ocuparea postului respectiv, concursul nu s-a ținut. Ridicolul este însă altul: la insistențele mele, Consiliul popular aștează concurs pentru data de 16 iunie (vă trimit și acest afiș). La ora 10,00, la data respectivă, m-am prezentat la Consiliul popular, în vederea concursului — aici, însă, stupoare: „Nu se mai dă concurs”, a fost răspunsul. Firese, am întreat: „De ce?”. Replica nu a fost clară, aveam să aflui pe data de 24 iunie, cînd s-a ținut ședința Biroului executiv, și cînd s-a luat în discuție DOAR cererea tov. Dobroiu Iulian, dîndu-i-se decizie pentru acea jumătate de normă în cauză. Am făcut contestație, cerînd să se dea concurs și să se respecte în acest fel legea — nu s-a sinchisit nimeni să-mi răspundă, deși au trecut 30 de zile! — iar tov. primar a afirmat că „în fața tovarășului Dobroiu, tovarășa Constantinescu nu are cîștig; chiar dacă se va da concurs, tot tovarășul Dobroiu va cîștiga!” (deși tov. contabilă de la Consiliul popular a atras atenția că tov. Dobroiu are antecedente și nu poate ocupa postul respectiv: răspunsul a fost categoric: „și ce dacă, tot el va lua postul!”). Spuneți și dumneavoastră, ce să cred despre faptul că unii oameni puși să asigure respectarea legii o încalcă în modul cel mai grosolan?!”

Sugerăm organelor locale în drept să se ocupe puțin de acest caz — documentele pomenite mai sus există la redacția noastră — nu de alta dar, eradicarea unor injustiții (chiar și mărunte, poate, fiind!), elimină, din capul locului, penibila și greaua apariție a unor condamnabile antecedente.

repartiiți?! Doar așa, pentru ca oei de la școală, să aibă suflul împăcat?! Am încercat, vă spun drept, să mă angajez la alte întreprinderi din Buzău (n-aș fi putut să stau degeaba, așteptînd să fiu întreținută în continuare de către părinții mei, știu cit le este de greu!), dar am fost peste tot respinsă; motivul, culmea: ai calificare, ba, mai mult, ai și o repartiție...?! Vă rog ajutați-mă, vreau să-mi fac meseria pentru care m-am pregătit timp de patru ani de zile, vreau să-mi pot privi printrii în ochi și nu le mai fiu o povară”.

■ **Procuratura Generală a Republicii Socialiste România**: „Urmare scrisorii adresate redacției de către **Cristel Dumitrescu** din Ploiești, strada Milcov, blocul 3, apartamentul 1, vă facem cunoscut că aspectele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare”.

■ **Consiliul popular municipal Piatra Neamț**: „In legătură cu scrisoarea numitului **Valeriu Abăloaie**, domiciliat în P. Neamț, strada Burebista, bloc L 1, apartamentul 7: analizîndu-se din nou situația familiară a lui V. A., conducerea unității (I.L.L. Neamț — n.n.) a răvenit la Decizia nr. 66 din 08.04.1987 de desfacere a contractului de muncă și, la cererea numitului, i-a aprobat transferul în interes de serviciu la I.U.G.C.C.F. — București, conform Deciziei nr. 98 din 22.06.1987”.

■ **Constantin Georgescu**, domiciliat în București, strada Rm. Vilcea nr. 21, blocul 22 A, apartamentul 6, Sectorul 3, ne transmite o copie după o sesizare scrisă, pe care zadarnic a încercat să o deponă la registratura Secției financiare a Sec-

torului 3, situată în Calea Moșilor, colț cu Bd. Republicii. Despre ce este vorba: pînă acum patru ani, omul a locuit pe strada Galaxiei nr. 26, Sectorul 3. Imobilul fiind demolat, el a anunțat în scris faptul și totuși — deși au trecut patru ani!? — chitanțele pentru plata impozitelor, ADAS etc., continuă să-i vină pe fosta adresă — care nu mai există! Achetînd, în noua formulă domiciliară, anumite sume, taxe, chitanțele i se eliberează ca figurînd la... fostul, mai ales inexistînd domiciliu. „In fond, eu nu doresc decît să se intre — și să intru — în legalitate, operîndu-se de către funcționarii secției financiare a Sectorului 3 modificarea adresei mele vechi, prin cea nouă. Cer prea mult?!”

Nu. După patru ani — credem că nu!

■ **Consiliul popular al municipiului Drobeta Tr. Severin**: „Asupra scrisorii adresate redacției de către **Camelia Roșoga** din municipiul nostru, strada Prahova nr. 71, scara 2, apartamentul 5, prin care a cerasta solicitat sprijin în vederea obținerii unei butelii pentru gaze lichefiate: Biroul permanent al Comitetului executiv al Consiliului popular municipal Drobeta Tr. Severin, analizînd cererea numitei, a aprobat repartizarea unei butelii, cu adresa 7429/1987”.

■ „Căldură mare” — s-ar fi putut intitula rîndurile trimise redacției de către **ing. Benoni Cristea** din Galați (str. George Enescu, blocul Bistrița 1 A, apartamentul 34), care ni se adresează... „cu credința că veți face totul pentru a remedia o situație de indisciplină ce se manifestă la restaurantul „PESCARUL” din Galați avîndu-l ca responsabil pe un anume Petcu”. Rezumăm din scrisoare: „In ziua de 01.07. a.c., am fost la acest restaurant im-

preună cu colegi de serviciu — după programul de lucru — pentru a lua o gustare și a bea o bere rece: am observat lipsa gheții în recipientele metalice unde se păstrează, spre a se răci, sticlele cu bere și am apelat la ajutorul sefului de unitate, pe nume Aurel, care ne-a spus că nu mai există „strop de gheață”. Mergînd „pe urmele lui Aurel” în curtea locului, am descoperit însă, cu surprindere, că boxa destinată păstrării acesteia este plină cu blocuri de gheață, acoperite cu o prelată; „tovarășul Aurel”, atunci cînd i-am spus că nu procedează corect cu consumației — aceștia fiind nevoiți să consume bere caldă, în timp ce gheața era din belșug — m-a admonestat furios...Și nici că gheața mai fu. Cine știe? — or fi pus-o la păstrare pentru la iarnă!”.

Pagină realizată de **HORIA PATRAȘCU**

Poșta redacției

■ **Dascalu C. Gheorghe** — com. Bahna (Neamț): Credem că aveți un fel strîmb de a gîndi dacă afirmați că nu ați avut nici o abateri disciplinară, cînd de fapt ați comis infracțiunea de furt în paguba avutului obștesc.

■ **Buruiană Nicolae** — Moinești: Trebuie să acceptați concluziile colectivului de specialiști care au apreciat sesizarea dv. ca neîntemeiată. Decretul 70/1975 se referă la organizarea și sistematizarea zonelor și platformelor industriale, ceea ce e cu totul altceva decît grajdul vecinului. Nu mai „bateți drumurile” și bucurați-vă în tihnă de bine-meritații ani de pensie.

■ **Rusu Cosmina Gabriela** — Cugir: Luați-vă inima în dinți și încadrați-vă în muncă, chiar și la Abrid, unde puteți urma un curs de calificare; vă veți putea întreține singură și viitorul vi se va părea mai promițător.

■ **Barbu Maria** — com. Albota (Arges): Aveți dreptul la 500 lei ajutor ca mamă cu mulți copii, de la 1 ianuarie 1986 pe tot timpul vieții. ■ **Puiu Traian** — Ploieni: Aceasta este situația reală, așa că vă sfătuim să faceți primul pas, căci oricum este mai mult decît nimic. ■ **Lungu Constantin** — com. Negri (Bacău): Potrivit art. 4 lit. b din Statutul C.A.P. aprobat prin Decretul 93/1933, ați pierdut dreptul la lot în folosință deoarece ați plecat din C.A.P., respectiv secția de mecahizare, fără aprobarea adunării generale a C.A.P. Negri.

■ **Stan Ilie** satul Traian, com. Grivița (Ialomița): Vi s-au explicat prevederile legii și ați declarat că optați pentru pensia C.A.P., fiind mai avantajoasă. ■ **Croitoru Ion** — com. Vladimir (Gorj): În conformitate cu prevederile Legii 3/1977 art. 13 al. 2, persoanelor care au o vechime în muncă de 10—15 ani, li se acordă o pensie de 350 lei lunar pentru vechimea de 10 ani și pentru fiecare an în plus se adaugă cite 25 lei.

■ **Sora Claudiu Costin** — București: Ne-ați solicitat ajutorul, ați fost invitat pentru rezolvare, dar nu ați dat curs invitației. Este necesar să vă prezentați la Oficiul forței de muncă al D.P.M.O.S al municipiului București, Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 27, camera 50, cu buletinul de identitate și diploma de absolvire a liceului.

■ **Bors C. Catinca** — Iași: Unitatea unde lucrați în prezent are obligația să vă întocmească, în termen de maximum 30 zile de la încadrare, carnetul de muncă, în care să vă înscrie și adevăratele pe care le aveți (Decret 92/1976). ■ **Asociația locatarilor Sos. Olteniței nr. 232, bloc 23 — București**: S-a stabilit ca termenul final de executare a remedierilor data de 30 august a.c.

REGHINA VĂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

În întâmpinarea Congresului Educației Politice și Culturii Socialiste

Cultură și angajare

Fiecare timp își are cheia înțelepciunii lui. Au fost epoci a căror înțelepciune era puterea. Au fost altele pe care le definea înaintea de toate curajul. Au trecut vremi în care răbdarea era totul. Cheia înțelepciunii prezentului pe care-l trăim pare să fie competența. Omul prezintă astăzi o investiție mai importantă decât oricând. Or, a cere ca această investiție să producă, la cel mai înalt nivel de eficiență, este o exigență firească, pe deplin constructivă, indispensabilă mersului înainte al organismului social.

Documentele de partid, literatura și toate celelalte mijloace ale propagandei socialiste vorbesc despre rolul catalizator, în toate sectoarele de activitate, al spiritului revoluționar, creator, permanent viu, conectat la cele mai noi cuceriri ale gândirii și tehnicii. O politică organizată din perspectiva spiritului revoluționar poate considera că și-a asigurat tinerețea și ritmul de dezvoltare tinzând către regulile progresiei geometrice.

Trăim așadar un timp al competenței, care, în domeniul creației, se traduce prin talent, prin dăruire, prin trudă, prin luciditate și spirit valorizator, altfel spus, prin valoare. Dacă privim peste umăr, creația — îndeosebi cea artistică — a ultimelor decenii a străbătută de firul robust al creației tinere, din care, cu fiecare generație, s-au desprins ca rezultat al cemerilor pe care timpul o face mai bine decât oricine, valorile perene ale artei românești. Greu de stabilit care ar fi lista — în acută mișcare încă — a acestor valori destinate să treacă pragul prezentului către viitor. Certitudinile se aliază însă de la sine, alcătuind zestrea liniștitoare cu care mergem mai departe. Dacă anii șazece și patru, șazece și cinci au născut, în literatură, de pildă, o generație astăzi venerată, pe bună dreptate și investită a duce și peste hotarele țării ce avem mai bun în acest domeniu — odată cu Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ioan Alexandru, Ana Blandiana, Constanta Buzea, Nicolae Velea, Marin Preda (cel cu rădăcini mult mai timpurii, legind acest infloritor deceniu șapte înapoi, de literatura interbelică) etc. —, dacă muzica românească și-a dezlegat și ea, cam în aceeași perioadă, rezervele de talent și creativitate, fiind azi nume de rezonanță europeană — acelea ale unor Ștefan Niculescu, Anatol Vieru, Tiberiu Olah ș.a. — și lista ar putea continua ilustrând domenii la fel de bogate în realizări — ultimele două decenii își adjudecă decis și un alt merit, de căpătii într-o societate care dorește progresul: *atitudinea față de creația tinăra*. Atitea și atitea dezbateri, în care și-au spus cuvântul autorități de marcă ale momentului, au avut ca obiect, de pildă, literatura tinerilor. Se scrie astăzi o proză tinăra vi-guroasă, puternic ancorată în

prezent, cu un acut simț al observației și al adevărului. O fibră reportericească hrănește literatura acestor tineri din care timpul va alege, cu siguranță, nu numai câteva nume, ci și profilul unei epoci.

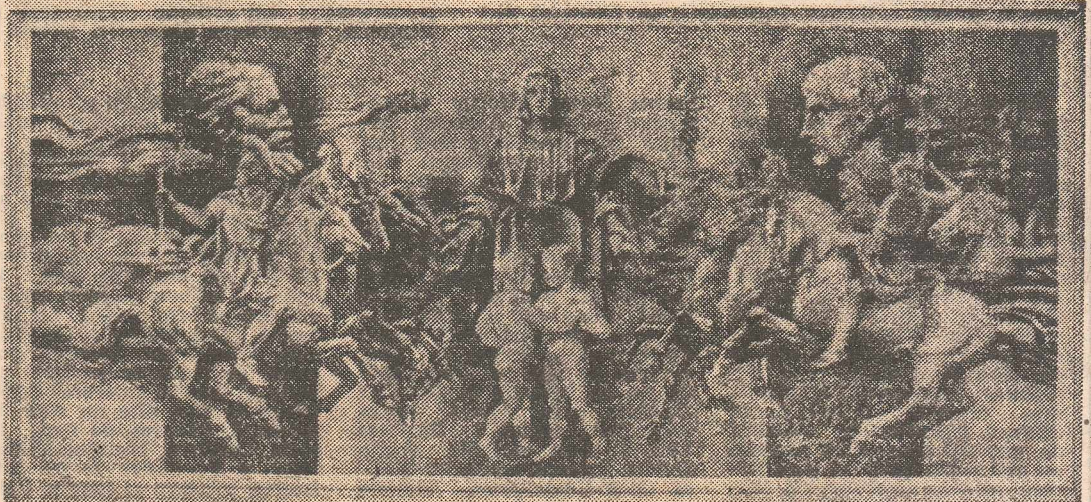
Tinerețea poartă în aceeași măsură și drapelul, deja de multe ori victorios, al talentului în domeniul muzical. Alege aproape la întâmplare domeniul interpretării muzicale. Un număr impresionant de premii internaționale au dus în multe direcții, peste hotare, faima școlii românești de interpretare instrumentală și, în genere, a școlii muzicale românești. An de an, zeci de copii — de vîrste incredibile de mici — dobîndesc laurii unor competiții dificile. Tinerii seniori trimit și ei pe drumul faimei reprezentanți de primă mînă: harpa lui Ion Ivan Roncea e, în acest sens, un singur exemplu, aflat la îndemnă și, desigur, nu unicul.

Competiții naționale desemnează periodic pe cei mai talentați tineri actori, regizori, dirijori, săhile de expoziție sînt tot mai des cucerite de lucrările unor plasticieni care nu au trecut încă vama celor treizeci de ani care semnifică, de obicei, granița către maturitate. Dar emulația cu adevărat tinerească, lesne de simțit pentru cel care se hrănește, dintr-o nevoie permanentă, de neînlocuit, cu produsele culturii, este un fenomen pe care nu neapărat semnăturile, numele propriu-zise îi autentifică, ci datele lui generale, sociologice.

Prezentul pe care-l definim în fiecare clipă prin ceea ce întreprindem în domeniile pentru care ne-am pregătit mizează pe tineri. Pe cei tineri care receptează în mod just semnalele prezentului, înțelegînd să onoreze cu toate posibilitățile inteligenței, talentului și creativității lor misiunea de catalizatori, de exponenți ai noului. Maturizate arta și literatura noastră contemporană au depășit, în liniile lor cele mai importante, mai durabile, epoca experimentelor fără acoperire în valoare artistică. Un nou mod de a înțelege sincronizarea cu arta și creația de pe alte meridiane își face loc în mentalitatea creatorilor de astăzi. Tîndem în mod conștient către o artă sincronă cu valorile capabile să înfrunte timpul, alimentînd-o cu o originalitate care nu se poate dispensa însă de bagajul tradiției și al specificului românesc.

Spiritul revoluționar a coborît de pe soclul principiului pur teoretic către rangul, mult mai eficient, de instrument de lucru. Un timp care nu luptă cu sine însuși spre a se depăși, nu merită să intre în istorie. Or, prezentul artei și culturii noastre păsește, iată, în istorie cu fiecare gest al său. Cel mai apropiat, cel mai mobilizator este, o știm bine, acest al treilea Congres al Educației Politice și Culturii Socialiste.

TANIA RADU ■

Valentin Tănase: Nașterea poporului român.

„Dacă n-am fi avut o patrie, n-am fi avut o literatură”, aceasta era profesiunea de credință ce o formula cu luare aminte, adresîndu-se cu precădere scriitorilor tineri, marele prozator, poet și publicist Zaharia Stancu. Cu alte cuvinte, literatura, cultura în genere, au drept factor determinant, generator, patriotismul, iar patriotismul nostru azi e unul revoluționar după cum cu dreptate sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Patriotismul revoluționar socialist trebuie să devină o trăsătură definitorie a comunistilor, a oamenilor muncii, a tineretului patriei, a întregului nostru popor”.

Scriitorul, omul de cultură care încă de la Simion Bărnuțiu, de la 1848, ține cu poporul spre a nu rătăci, nu se poate sustrage de la această înaltă îndatorire de inimă și conștiință, de la răspunderea pe care și-au asumat-o generațiile noastre față de popor, față de partid.

De aceea, nu au cum pricepe cei ce-au ponegriț și mai pone-

grec uneori cultura noastră, literatura actuală, că noi scriem după comandă, fiindcă aceasta, comanda se află în inima noas-

Ca muntele ce luminat se-mbată De răsăritul lui interior.”

Răsăritul acesta interior ne apare ca soarele în succesiunea de trepte suitoare a Columnei infinite a marelui nostru Brâncuși. Da, ca însăși Columna lui Brâncuși, fiindcă spune el undeva, lucrurile nu sînt greu de făcut, trebuie să ne punem numai în situația de-a le face. Și a ne pune într-o asemenea situație înseamnă a ne pătrunde de spiritul revoluționar, demiurgic. Spiritualitatea românească de azi, cu tot ce are ea mai bun și mai vrednic de prețuire, e tocmai întruparea spiritului revoluționar prin el însuși.

A ne arăta conștiința de această nobilă și durabilă misiune, înseamnă a ne manifesta ca adevărați creatori de cultură revoluționară, consacrată formării omului nou, chintesența celor mai înalte însușiri ale personalității umane.

NICULAE STOIAN ■

Sensurile vieții noastre

tră. Ca și spiritul revoluționar, după cum ne convinge un poet:

„Cu el, spre tine-l lumea revărsată
O, sens al vieții noastre,
Văzut întreg, acum întâia dată

VASILE VETÎȘANU:

„Avem o moștenire
poporană,
originară,
covîrsînd
cu înțeleșurile ei”

— Biruitoare și mindră este intrarea omului în moștenirile lui spirituale! Vă întreb, totuși, de unde provine atîta încredere în spiritualitatea poporană, originară, creată de popor?

— Dintr-o moștenire de suflet. Consider că e un privilegiu al existenței noastre individuale să te naști în mijlocul celor mulți, să crești în tilcurile lor de viață și apoi să ajungi, după puterile hărăzite ție, să le îmbrățișezi și să le faci cunoscute lumii. Fiecare din noi trăim într-o moștenire. Uneori, nici nu bănuim cum lucrează în noi și pentru noi, adînc, pînă la istovire în frumosul omenesc. Prin ea dănuim de nu se

știe cînd și prin ea ne regăsim ca urmași ai altora, ca înainte mergători pentru cei ce ne urmează. Îmi aduc aminte mereu și aud încă mereu colindul acela de-acasă, din Ardeal, colindul sfînt al copilăriei: *Tri păcurărei pe munte*, pe care-l colindam pe la toate ferestrele caselor din sat și care, în fond, nu era altceva decît o variantă a „Mioriței”. Azi, cînd cercetez filosofia culturii populare din *Miorița* tresar, uimit și instăpînit, de moștenirea mea de suflet, simțîndu-i chemarea în culele nevăzute ale ființei.

În acest veac tulburător, înzestrat cu toate descoperirile minții omenești, sîntem încă tributari creației poporane, pen-

tru a o înțelege la adevărata ei valoare, ca pe cea dintîi creație a unui popor, ca pe cea dintîi cultură a unui neam, care a zidit suflete și a format caractere. Fără ea sîntem numai o parte. Și încă nu partea cea mai însemnată. E vremea să ne aplecăm cu puterile dinlăuntru asupra acestei creații, s-o pătrundem cu cerințele ei, s-o înțelegem la dimensiunile timpului nostru.

— Credeți că există și acțiunea pre-judecâți în direcția preluării și evaluării tezaurului tradițional de creație, aparținînd, de fapt, culturii noastre populare?

— Cultura noastră populară este o creație colectivă, chiar atunci cînd aparține unui individ. Prin ea s-a rînduit viața lumii românești, din începuturi. Prin ea a respirat această lume și prin ea am dănuit în fața lumii celei mari. Ca să înțelegem aceste lucruri și să nu le luăm drept exagerări, trebuie să ne simțim atinși de undă nevăzută, dar persistentă în rosturile ființei noastre, care vine din alcătuirile generice ale creației poporane, cuprinzînd motivele fundamentale ale vieții omenești. Să luăm proverbul. Nimeni nu l-ar fi putut întemeia, atît de adînc, cum l-a întemeiat ascuțimea de gînd a poporului, prinzînd intenția, drămuind-o, așezînd-o în cuvîntul ales, apoi lăsînd-o să iasă în lume, ca să rămînă înțelepciune a lumii. Așa a rămas pînă azi. Să luăm destinul omului.

(Continuare în pag. 15)

ION ANDRONE ■

Costinești '87: Gala filmului cu tematică pentru tineret

Prezentă în fiecare an în calendarul manifestărilor culturale-artistice organizate de C.C. al U.T.C., Gala filmului cu tematică pentru tineret are deja o tradiție bine întemeiată. Această competiție — cea mai importantă în domeniul filmului românesc — contribuie, cu fiecare ediție, la mai dreapta așezare a valorilor în arta cineaștilor noștri. Desfășurată recent (28 iulie — 6 august, Costinești), ediția din acest an s-a desfășurat sub semnul apropiatului Congres al educației politice și culturii socialiste, propunându-și deci să fie o analiză obiectivă, lucidă a realizărilor în acest sector. În spiritul democrației noastre socialiste, manifestările Galei au prilejuit, ca în fiecare an, un dialog larg cu spectatori, dialog care a devenit, cu fiecare ediție, un excelent mijloc de verificare, de conservare și largire a relației artistului profesionist cu amatorul de artă.

Adevărul este că publicul de la Costinești (la publicul Galei filmului cu tematică pentru tineret ne gândim acum, în mod special) a devenit, de-a lungul anilor, un personaj. Un personaj fără de care ceea ce se petrece în fiecare vară în amfiteatrul confortabil al Teatrului de vară de aici n-ar fi posibil. Am ales să începem, de această dată, cu publicul pentru că sentimentul jubiliar, ca să-i spunem așa — Gala se află la cea de-a X-a ediție! — a fost semnalat, mai prompt ca oricând, prin drapelul entuziasmului exigent, neamtor de rabaturi de vacanță (dar, prin aceasta, nu mai puțin fidel), cu care fiecare din cele zece seri ale concursului a fost onorată. Pentru mulți cineaști, întâlnirile cu publicul de la Costinești — public tinăr, instruit, deschis dialogului imediat — înseamnă una din cele mai importante confruntări. Într-o dimineață (din cele zece ale Galei), pe plajă, în cadrul discuțiilor cu publicul pe marginea proiectiilor din ziua precedentă, regizoarea Malvina Ursianu o spunea într-un mod aproape patetic. O spun apoi nu doar prezenta unui număr atât de mare de spectatori, ocupând orice locșor cit de cit practicabil, uneori cu încăpăținare de acrobati ad-hoc, ci, mult mai mult, seismograful atât de obiectiv, atât de imposibil de trucat, al reacției sălii, al aceluși murmur care se sparge uneori în aplauze — ca reacție la detalii de mare finețe, a căror sesizare presupune un anumit grad de profesionalism —, altelei în vociferare (niciodată grobiană!) care sancționează nemilos. Au fost seri în care o secvență dintr-un film de imagine al unui student la operație a smuls aplauze îndelungate. Au fost seri, au fost momente când limbajul concis, metaforic, nediscursiv al unor pelicule de excepție, aparținând unor foarte tineri cineaști, s-a dovedit a fi fost receptionat prompt, corect, participativ.

Fără prea multe vorbe, între numeroasele foloase pe care această Gală a filmului cu tematică pentru tineret, organizată anual în atmosfera deosebită, cu nimic comparabilă a Costineștilui, se înscrie — nu știu dacă nu cumva chiar pe primul loc — meritul de a fi crescut un public al filmului românesc, un public de cea mai bună calitate, înzestrat, în timp, cu experiența și perspectiva justă asupra producției noastre cinematografice.

Ambiția acestei ediții jubiliare pare să fi fost aducerea unui număr mai mare de pelicule în premieră. Din zece filme artistice de lung metraj intrate în concurs, cinci au fost premiere, absolute, sau doar pe marile ecran. Alături de Pădu-

reanca, în fiecare an consistentă, a filmului de actualitate, a fost dublată în această ediție de o prezentare bogată a filmului istoric, cu puternice valențe educative, ilustrând preocuparea cineaștilor de a favoriza o cunoaștere cât mai profundă, rafinată de mijlocirea artei, a trecutului de luptă al poporului nostru. Întră în rosturile manifestărilor de acest gen un anume proces de modelare a conștiințelor celor ce sînt beneficiari ai artei. Dincolo de interesul în creștere al filmului românesc pentru realitatea imediat înconjurătoare, pentru problemele timpului pe care-l trăim, pentru universul de aspirații și nevoi al omului contemporan, a fost evidentă în această ediție o imbușcătoare largire a ideii de actualitate: cele trei filme dedicate momentului 23 August 1944, apoi filmul reconstrucției noii societăți (Figuranții), chiar și Pădureanca, ecranizarea cunoscutei nuvele a lui Slavici

au propus, fiecare cu mijloacele sale, cite un mod de a înțelege istoria, trecutul, din perspectiva ordona-toare a prezentului. Demnitatea, cutezanța, perseverența, puterea de sacrificiu, responsabilitatea, spiritul revoluționar, tinerețea gândirii și a simțirii, cu consecințele ce decurg de aici pentru activitatea socială a fiecărui individ — sînt trăsături pe care filmele prezentate în Gala filmului cu tematică pentru tineret le evidențiază, le propun ca repere ale formării personalității omului nou, pe deplin angajat în mersul înainte al societății noastre.

Domeniu de mare responsabilitate al culturii noastre socialiste, filmul românesc s-a dovedit și de această dată un slujitor devotat al principiilor umanismului socialist.

reanca (regia, Nicolae Mărgineanu, scenariul Augustin Buzura). Un oaspete la cină (regia Mihai Constantinescu, scenariul Ion Bucheru), Sania albastră (regia Ioan Cărmăzan, scenariul Fănuș Neagu și Vintilă Ornaru). O zi la București, (scenariul și regia Ion Popescu-Gopo) și Liceenii (regia Nicolae Corjoc, scenariul George Sovu), filme care au rulat deja în rețea, am putut vedea filmul de televiziune Cîntec în zori, (semnat de regizorul Dinu Tănase, pe un scenariu de Dumitru Carabă). Cale liberă (regia Nicu Stan, scenariul Romulus Lal). A doua variantă (regia Ovidiu Ionescu, scenariul Rodica Ojog Brașoveanu, Victoria

mului (interpretat cu admirabilă căldură și cu inteligență mult peste așteptările pe care le îndreptățește vârsta lui Mihai Brătîlă) — conferă filmului nu numai substanță epică, ci și o anumite respirație, mai puțin gîfîită decît a filmelor pur și simplu de front (am văzut anul trecut Noi cei din linia întâi, de Sergiu Nicolaescu), mai amplă, mai încăpătoare pentru performanțe interpretative și de imagine. Emotionant, limpede, aureolat de farmecul cu totul aparte al acestui interpret copil, Cîntec în zori este un film de referință. Pădurea de fagi, în regia Cristinei Nichitus-Mihăilescu, a beneficiat de cel mai frumos scenariu al acestei Gale

Malvinei Ursianu, pentru a o-țea sublinia o dată mai mult nota originală, inconfundabilă, a acestui film, purtînd amprenta „stilului Malvina Ursianu”. Scenariul poposeste în deceniul șase, într-o atmosferă descinzînd din romanele lui G. Călinescu. Reluarea uoara dintre personajele din Pe malul stîng al Dunării albastre, la o altă vîrstă. (au trecut zece ani), creează o competiție catalitică în interiorul personalității regizoarei, prin simpla raportare la unul din cele mai bune filme ale sale. Bogăția tipurilor create, gradul ridicat (chiar cu unele eclipse) al topirii „tezei” într-un amănunțit și necrutător portret al epocii rămîn atuori

picturii lui Sever Frentiu, cele zece minute intitulate de Sabina Pop 18 ani-stop cadru, definind cu sensibilitate, cu umor și înțelegere un prag important al personalității, apoi poemul despre tinerete, despre sfîrșiturile care par înconpurii cînd al vîrsta primului Gaudeamus, semnat Paula și Doru Segal — au stabilit stacheta concursului la această categorie. Notăm un regretabil esec: Virtuozitate, de Jean Petrovici, un portret cinematografic ratat al unui mare artist: Ion Ivan Roncoa.

Firească, mai mult încă, așteptată, dorită, prezenta tinerilor cineaști (regizori și operatori) studenți ai I.A.T.C. din București, a fost în acest an una de excepție. Filmele lor — majoritatea de imagine, dar și de ficțiune, de culoare, de integrare — au fost prezentate într-o gală aparte, urmată de o întâlnire cu criticii de specialitate. Sistemul a rezolvat citeva din neajunsurile anterioarelor formule de concurs, păgubindu-l însă pe studentii de dialogul cu spectatori. Oricum, La bunici, filmul de imagine semnat de Sorin Drăgoi, a smuls aplauze îndelungate atît în gala studenților, cit și în Teatrul de vară unde a fost reluat. Numele tînarului operator-student (abia în anul II) s-a fixat, desigur, în aria de interes a specialiștilor și a publicului. Poetul, de Octavian Brânzei, Într-o fe-reastră, de Alexandra Foamete, Visul, de Sorin Botosăneanu, Vară cu Ana, de Dumitru Lazăr. Cu fata la pădure, de Dorina Chitescu au devenit, alături de filmul lui Sorin Drăgoi, nu numai un set de propuneri de cel mai mare interes, ci și o lecție de expresivitate prin concizie, prin eficiența aparte a mijloacelor cinematografice, față de care singurul gînd este acesta: să ne dorim a o reîntîlni, cel puțin la aceleași dimensiuni, în producțiile de mai tîrziu ale studenților de azi.

Forța modelatoare a artei

Marinescu și Ovidiu Ionescu). Figuranții (scenariul și regia Malvina Ursianu) și Pădurea de fagi (Cristina Nichitus-Mihăilescu, după un scenariu de Francisc Munteanu). Ierarhiile s-au constituit de la sine, pre-fatate de reacția publicului, consfîntite în dialogurile realizatorilor cu publicul și certificate (unele) de palmaresul concursului.

Dacă filmul lui Nicu Stan, Cale liberă, nu a intrunit, după părerea noastră, calitățile cu care autorul ne-a obișnuit în domeniul filmului de acțiune (Cale liberă, film dedicat făuritorilor metroului bucureștean, putea fi și el un excelent film de acțiune) iar A doua variantă (de altfel o premieră... la a doua ediție, întrucît el a rulat deja cu mai multă vreme în urmă pe postul nostru de televiziune) a încercat o formulă cinematografică gen „capă și spadă” pe un scenariu care nara-căză perioada dinaintea insurecției armate din august '44, celelalte trei premiere prezentate au echilibrat lucrurile, grație unui nivel artistic remarcabil.

Am putut vedea în acest an la Costinești două dintre cele mai convingătoare — și prin aceasta, mai frumoase — filme de război din multele pe care le-a produs cinematografia noastră. Cîntec în zori a reluat, din altă perspectivă, epopeea armatelor române din momentul întoarcerii armelor și pînă la sfîrșitul războiului. Unghiul ales de scenaristul Dumitru Carabă — luptele din spatele frontului, activitatea detașamentelor de voluntari, între care și copilul Matei, personajul principal al fil-

(fără a pune la socoteală, din motive lesne de înțeles, Pădureanca). Din nou o perspectivă originală asupra războiului: la Tîncăbăști, cu puțin timp înainte de întoarcerea armelor, treizeci de tinere femei deservesc centrala telefonică secretă care asigură legătura cu armatele române, plătind cu suferință și, multe dintre ele, cu viața, această aventură decisivă pentru război. Debutul Cristinei Nichitus este ambicios. Filmul etalează un număr impresionant de personaje, desenînd individualități, dar și datele unei entități colective, scene de mare duritate, secvențe de război. Asadar, o propunere complexă, pe care regizoarea o acreditează cu talent și suficiență forță.

Am lăsat la urmă Figuranții

Mariana Buruiană — la primul său rol principal în film și la primul succes pe măsură

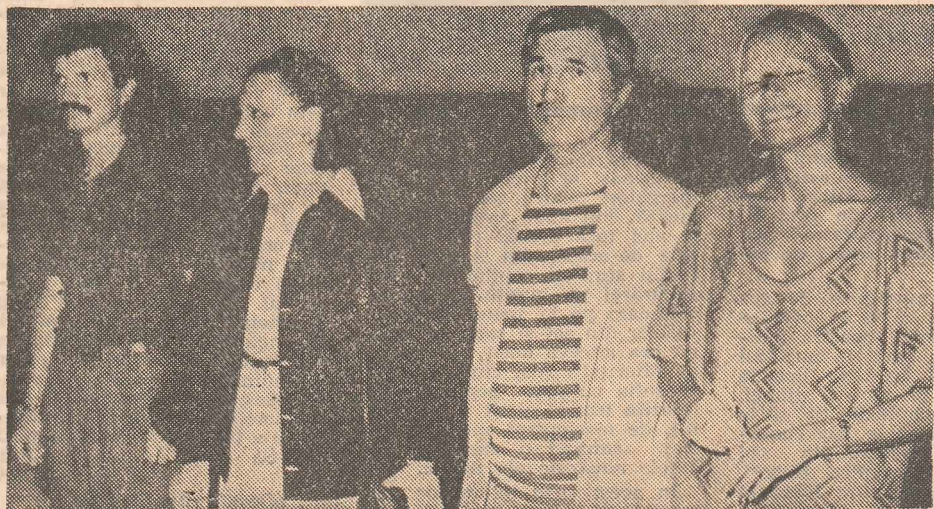
de neclintit în favoarea acestei a doua creații dintr-o, se pare, trilogie cinematografică.

Doă scurt-metraje artistice — Luminile din larg, regia Stelian Stativa, și Comandă urgentă, regia Doru Matei — au adus în discuție tot atîtea debuturi în regia de film. Din păcate, cu toate circumstanțele de dificultate pe care le presupun acest tip de pelicule, tinerii regizori nu s-au remarcant în nici un fel. Totuși, un plus de maturitate — în cazul lui Doru Matei.

În acest an, Studioul „Alexandru Sahia” s-a prezentat cu o selecție destul de modestă de filme documentare. Alături de excelentul Sentimentul unu, al lui Nicolae Cabel, dedicat pic-turii și universului artistic al

Augustin Buzura, un scenarist pentru prima oară la Costinești

Pe scena Teatrului de vară, regizoarea Malvina Ursianu, actorii Lucia Mureșan și Gheorghe Dinică — prefațind Figuranții, un film despre eroi tineri înfruntînd istoria

Interpreții principali ai frumoasei ecranizări a lui Nicolae Mărgineanu: Adrian Pinteș și Șerban Ionescu, in... civil

TANIA RADU ■

Oglinzile de aur ale realității

Reflexul vieții în literatură capătă forme și străluciri infinite, pentru că e filtrat prin talentul și sensibilitatea scriitorului și reprezintă coeficientul de istorie autentică revoluționară, pe care n-o va șterge nici o catastrofă, nici un conflict, nici o disensiune între oameni deși ele alimentează frecvent tematica literaturii de pe toate meridianele. Cum istoria noastră a fost deosebit de dramatică, iar creația spirituală a fost secole la rind anonim — mitologia, folclorul și memoria eroismului colectiv ori anonim au constituit surse de inspirație pentru creatori, într-o sinteză permanentă de realism și ficțiune, care, de la Budai Deleanu la Nichita Stănescu, a cristalizat în atâtea opere bogăția spirituală și aspirațiile artistice umaniste ale acestui popor.

Paralel cu marile construcții de azi mărturie ale noii civilizații, așteptăm marile sinteze ale culturii naționale în care să se oglindească geniul creator al neamului și specificul operelor realizate de talentele fertile ale acestei culturi române. Tratamente demult proiectate și în parte realizate de istorie, de civilizație, de literatură și de limbă ar întregi, ca mărturie autentică, rivna noastră către noile zări ale progresului într-un final de mileniu frământat și totuși grandios prin

realizări de mare inspirație. Civilizația care a luat azi un mare avânt, mai ales prin realizările tehnice puse în slujba omului, își asociază cartea literară ca o oglindă a stărilor de conștiință aflate sub impactul progresului actual, imprimând și culturii în ansamblu un ritm revoluționar de înnoire și de elan umanist.

Cărțile sint etalonul unei culturi și printre ele operele literare conțin tocmai esența umanismului, adică expresia acelor stări sufletești și conflicte morale, sociale, materiale care definesc un mediu, un timp, o etapă a dezvoltării istorice. În literatură e pulsul însuși al umanității într-un moment istoric, iar valorile artistice, capabile să dureze peste timp, sint repere semnificative, definitorii pentru un stadiu anumit de evoluție a societății: prin cantitatea și calitatea lor, prin circulația lor, prin accesibilitatea lor pentru o cit mai mare parte a comunității.

În momentul în care Eminescu trimitea primele poezii la *Convorbiri*, la 20 de ani, el scria, ca tânăr jurnalist, „Cărțile trebuie să fie oglinzi de aur ale realității”, folosind metafora memorabilă a definirii specificului istoric din componența creației unui autor. Actualitatea acestei viziuni se impune de la sine: subliniind semnificațiile istorice și spirituale ale ve-

chilor mituri și adevăruri folclorice în evocarea actualității pentru a-l da înțelesuri mai adânci și mai sugestive, literatura acestui timp configurează forțele creativității, tilcuierea construcției eroice a unei civilizații în care să triumfe adevărul și demnitatea omului, libertatea și bunăstarea comunității; fără ele, elanurile creației rămân încâtușate și spiritul umilit.

Dimensiunile literaturii sint pe măsura culturii unui popor, fiind și „măsurariul civilizației”, în sens superior, cum spunea tot Eminescu, un etalon al puterii și libertății de creație, al spiritului înnoitor, un factor de potențare a aspirațiilor nobile ale unei comunități. Dar cum „cultura este un proces de perfecționare interioară” (Călinescu), e normal ca dimensiunile literaturii să se extindă constant, în sens superior, cum spunea tot Eminescu, un etalon al puterii și libertății de creație, al spiritului înnoitor, un factor de potențare a aspirațiilor nobile ale unei comunități. Dar cum „cultura este un proces de perfecționare interioară” (Călinescu), e normal ca dimensiunile literaturii să se extindă constant, în sens superior, cum spunea tot Eminescu, un etalon al puterii și libertății de creație, al spiritului înnoitor, un factor de potențare a aspirațiilor nobile ale unei comunități. Dar cum „cultura este un proces de perfecționare interioară” (Călinescu), e normal ca dimensiunile literaturii să se extindă constant, în sens superior, cum spunea tot Eminescu, un etalon al puterii și libertății de creație, al spiritului înnoitor, un factor de potențare a aspirațiilor nobile ale unei comunități.

Apropiatul Congres al educației politice și culturale socialiste va face un bilanț al realizărilor și va fixa noi coordonate ale creației.

GH. BULGAR ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

Povestiri fără peripeții

Mă întreb uneori cât de multe și variate trebuie să fie trucerile la care sint nevoiți să facă apel prozatorii pentru a putea menține secole de-a rândul, ba chiar milenii, interesul cititorilor în stare de veghe. Foarte cultivat sau rămas în stadiul unui cititor cu pretenții mai modeste, omul este un ins ciudat, care se plictisește repede. Dorința lui de nou, de inedit se manifestă în modurile cele mai variate, iar literatura este supusă aceluiași regim de dorințe. Între scriitor și realitate (externă, internă) se instalează o relație de tipul conștiință-cunoaștere-obiect. Odată opera realizată, procesul este reluat din perspectiva cititorului în aceiași termeni.

Multă vreme s-a crezut că noutatea în creația literară se obține doar prin modificarea punctelor de vedere asupra realului ce părea să rămână imuabil.

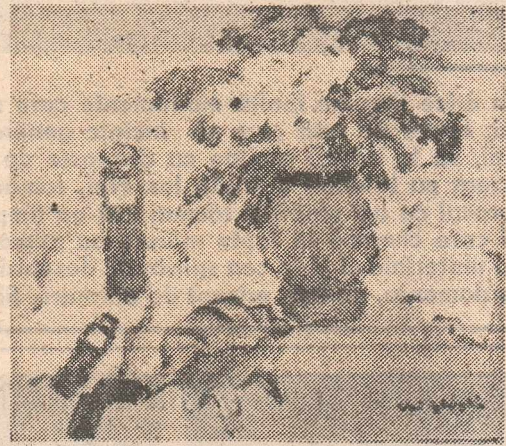
Apoi s-a văzut că și acesta se schimbă, semnificativ fiind faptul dacă grila proiectată asupra lui permite decelarea acestor transformări.

Revenind la proză, pe parcursul timpului ne-a fost dat să constatăm cum scriitorii au focalizat, rind pe rind, diferite aspecte ale realului (pastoral-sentimental, moravuri, erotic, istoric, social etc.). Dar cum realul s-a configurat ca o permanentă relație dintre interior-exterior, explorarea stărilor psihice, conexate cu un complex univers imaginar a apărut ca o necesitate firească. Așa ne putem explica de ce fantasticul se însinuează adeseori în conștiința noastră ca o dimensiune misterioasă, necunoscută a realului sau ca o evaziune în starea a doua a existenței, concepută ca o stratificare ciudată de lumi paralele.

Prozatorii supun realul unui tratament diferit, apăsând uneori pe o multiplicare excesivă a peripețiilor, alteleori pe reducția lor la o intimplare ce se poate înfățișa ca un fapt ipotetic, ca o simplă vedenie etc. Și cînd publicul părea destul de plictisit de proza fără peripeții, tinărul scriitor Ștefan Mitroi intră în arena literară (*Războiul de după război*, Editura Eminescu, 1987) cu o culegere de povestiri în care evenimentul fundamental este consumat, ipotetic, fabulos, absurd, părelnic etc. În aparență, curajul (artistic?) al unui debutant este sporit de o asemenea opțiune, în fapt este vorba de o mică viclenie literară ce permite instalarea unor vagi stări conflictuale într-un culoar neutral sau periferic al existenței, care exclude orice angajare civică mai profundă.

Ștefan Mitroi pare să fie un poet refutat, instalat într-un spațiu al prozei, în care poeticitatea mai accentuată a textului să nu devină niciodată stridentă. Toate povestirile sale sint alcătuite cam în același fel. O imagine cadru, enunțarea unui „eveniment” (real, ipotetic, părelnic) și ieșirea din „eveniment” prin consumarea sau relativizarea lui, lăsată să alunece spre starea a doua a lumii (fantastică, absurdă, imaginară).

Desenul frazei este clar cu rezonanțe clasice de ordonare a textului, apte să releve o scriitură tradițională de bună calitate.

„Dacă în ziua aceea de iulie ar fi turnat o picătură peste o zi din oricare alt anotimp, acesta ar fi căpătat culoarea verii. Era cald, peste măsură de cald, și-o liniște uscată urcase încă de dimineață deasupra țigului, îngreunând aerul. Apele cerului nu mai aveau putere să curgă, dormeau adînc, zăgăzuite de o lumină albă” (*Sarpele*).

Această artă echilibrată a descripției este evidentă peste tot. Textualizarea este ritmată cu discreție, viziunea picturală a naturii fiind uneori antropomorfizată. „Ninsese cumplit, ai fi zis că vărățiile lumii, trecînd la intimplare pe cer, se răsturnaseră toate acolo, între malul pădurii și muntele care picotea aproape de linia orizontului cu genunchii la gură.” (*Serata*)

Ștefan Mitroi se dovedește a fi încă de la început un virtuos al modului de textualizare în proză. Este de domeniul evidenței faptul că el este preocupat cu precădere de scriitura frumoasă și într-o măsură mult mai mică de informațiile transmise de text. Scurtele sale narațiuni conțin sugestive secvențe descriptive, toate fiind menite să încercuiască un mic „mister”, o „surpriză” din care se degajă o ușoară tensiune conflictuală. În asemenea narațiuni, personajele apar doar ca niște martori flatanți, fără putința unei desenei individuale, excepție făcînd doar textele cu caracter confesiv.

Așadar, dintr-o descripție-narativă, aptă să creeze o anumită stare, o atmosferă, se desprinde la un moment dat, micul „eveniment” și el mereu tranzitoriu, risipit în cele din urmă într-o fabuloasă trecere spre altceva sau pur și simplu, aruncat în neant. Treptele de cristalizare a evenimentului sint diferite. Cineva întreabă la o cabană de o femeie pornită la drum într-o noapte de iarnă, cînd s-au auzit lupii. (*Serata*) Un șarpe iese din cușca unor circari, produce spaimă printre oamenii și în cele din urmă este regăsit în cușcă. (*Sarpele*) Un judecător dă o sentință pentru un acuzat misterios cu care zăcuse în război în groapa săpată de o bombă (*Proces cu ușile închise*).

Este limpede că Ștefan Mitroi caută în mod programatic efecte de straniețate. Ele dau un relief mai pregnant povestirilor sale cu un conflict deschis spre spațiul imaginar sau în narațiunile grefate pe fluxul memoriei afective, suspendate uneori între trecut și prezent. Un tonomat vechi produce ziua și noaptea, soare și ploaie (*Tonomatul*). Doi oameni își imaginează ziua nunții cînd sint bătrîni (*Fotografie la minut*). Cineva plînge pe imaginea lui de altădată (*Plîns în doi*). Trei înși rămîn într-un război prelungit, apoi se joacă de-a războiul într-un oraș pustiu (*Războiul de după război*). Un individ misterios evocă un munte pe care nu l-a văzut nimeni (*Muntele*) etc. Stereotipiile procedeelelor duc la inevitabile căderi în banalitate (*Soare pe lac, Coșul cu flori, Celălalt, Hotarul de cinepă*).

Proza lui Ștefan Mitroi anunță un scriitor veritabil. Împlinirea lui sau acreditarea sa totală în viața literară, nu se poate produce însă decît dincolo de aceste „sincop” ale scriiturii frumoase.

Vitrina cărților

O veste bună pentru iubitorii operei lui Marin Preda: la editura „Minerva” a apărut un volum de *Serieri de tinerețe* semnat de marele nostru prozator. Alături de prozele cunoscute din ediția *Intîlnirea din Pămînturi* (1948) sint reunite, înția oară editorial, proze mai puțin cunoscute, rămase în publicațiile vremii: *Timpul*, *Evenimentul zilei*, *Lumea*, *Viata socială*, *Tineretea*, *Studentul român* etc. Sint aduse astfel în lumină texte de o deosebită valoare, cum ar fi *Strigoaica*, *Rotila*, *Noaptea*, *Salci-mul*, *Măritisul*, *Dimineată de iarnă*, *Iubire*, *Casa de-a doua oară*, *Nepotul*, *Plecarea*, *Întîia moarte a lui Anton Tudose*, menite a lărgi considerabil opera de tinerețe și îndeosebi compartimentul proză scurtă ale lui Marin Preda. De asemenea, volumul include controversaia (la timpul ei) nuvelă *Ana Roșculeț* (1949).

Studiul introductiv (60 pagini), notele și ediția, realizate de Ion Cristoiu, își propun să evidențieze un aspect mai puțin cunoscut al lumii lui Marin Preda: cel al interiorității neliniștite.

Ultimele două numere ale „Bibliotecii critice” din Editura Eminescu sint dedicate unor personalități de prim rang ale literelor românești: Șerban Cioculescu și, respectiv, D.R. Popescu. În ceea ce-l privește pe venerabilul critic, a cărui activitate acoperă o perioadă considerabilă de timp, acesta a avut privilegiul de a se bucura de atenția unor prestigioși contemporani. Printre alții, semnează studii și articole despre el, George Călinescu, Eugen Lovinescu, Nicolae Iorga, Pompiliu Constantinescu, Perpessicius, Alexandru Ehiblăpide, Mihail Sebastian, precum și unii a căror activitate se desfășoară în zilele noastre: Eugen Simion, Valeriu Răpeanu, Gabriel Dimisianu etc. O substanțială prefață și un aparat critic corespunzător, alcătuite de Mircea Vasilescu, precizează de la început scopul și metodologia acestei antologii: „am încercat o imbinare între necesitatea unei selecții riguroase și dorința de a prezenta cititorilor un

tablou cât mai echilibrat al e-courilor — nu puține și nu neînsemnate — pe care le-a generat, de-a lungul anilor, activitatea lui Șerban Cioculescu, considerînd o astfel de culegere un bun prilej de retrospectie din perspectiva istoriei literare, dar și o obligatorie evaluare critică, am căutat (...) realizarea unei panorame fără intenții exhaustive, dar reprezentativă pentru receptarea operei criticeului.” n acest sens, o primă secțiune a volumului grupează articolele programatice ale criticului, unele apărute din conjunctura unor polemici, cea mai interesantă fiind disputa cu Iorga asupra poeziei moderne. Un alt capitol este dedicat operei fundamentale a criticului, *Viata lui I.L. Caragiale*, care a stîrnit numeroase ecouri pro și contra, rămîind remarcabilă ca originalitate în abordarea genului biografic. În sfîrșit, ultima secțiune selectează studii și articole ale criticului care instituie noi puncte de vedere în perspectiva istoriei literare, oferind căi de dezbateră încă deschise.

Referitor la a doua antologie, aceasta „își propune să ofere cititorului imaginea evoluției în timp a poziției criticii față de opera lui D.R. Popescu. În atenția noastră au stat domeniile fundamentale ale creației complexe a lui D.R. Popescu”. Cu alte cuvinte, antologatorul, Andreea Vlădescu Lupu, a avut în vedere monografia *Mirelei Roznoveanu străduindu-se să o completeze. Sint trecute în revistă operele de referință ale lui D.R. Popescu despre care se exprimă prozatori, critici și dramaturgi de prestigiu. Volumul se deschide cu un montaj de interviuri și confesiuni din care răzbat profesiunea de credință și misiunea pe care și-a asumat-o autorul acestei opere vaste și reprezentative, din care cităm: „Scriitorul trebuie însă să profite de această mare fantezie a societății, a lumii, să alege însă acele intimplări care se leagă de căile dintotdeauna ale binelui, de căile dintotdeauna spre lumină ale omului, de căile care îl arată pe om tinzînd spre cunoaștere și mai cu seamă spre autocunoaștere; deci el trebuie să alege acele nucleu, acele fapte care se pot transforma în prototipuri”. Volumul nu și-a propus și o viziune a criticii asupra poeziei și publicisticii acestui prolific autor, în schimb, este însoțit de un tabel cronologic și o bibliografie selectivă. Astfel, el se dovedește un instrument de lucru util, incomplet în fața vastității unei opere, dar care poate fi continuat.*

Tot o lucrare de aprecieri critice, de data aceasta unilaterale, ne oferă Titu Popescu

prin intermediul Editurii Dacia, asupra unei personalități culturale de o extraordinară polivalență și previziune: *D. Caracostea — un critic modern*. „Multilateralitatea preocupărilor lui D. Caracostea — ține să sublinieze exegetul său — este impresionantă: critic și istoric literar, folclorist, filolog, lingvist, istoric al culturii, editor, profesor universitar, îndrumător de publicații, spirit europeanist sensibil la înnoiri, dornic de știință tot atât de mult pe cît îi repugna diletantismul. El a contribuit substanțial la „sincronizarea” disciplinelor de care s-a ocupat cu mișcările de idei corespunzătoare pe plan mondial, propagîndu-le la noi, fie sub forma prezentării lor teoretice, fie sub forma aplicării noilor metodologii la cercetarea faptelor autohtone”. În principiu, avem de-a face cu un demers de reactualizare a unei personalități cu o operă complexă, aflată în diferite stadii de elaborare și perfecționare, receptată contradictoriu de-a lungul timpului, uneori ignorată. Autorul studiului s-a străduit să dezvăluie și mecanismele psihice care au gubernat unele atitudini politice ale acestui intelectual, rezonanța sa în cultura vremii și unele interpretări conformiste care l-au anulat. Cartea se transformă astfel într-un previzibil omagiu.

În *Sub povara umbrei* (Editura Cartea Românească) Ion Luca se străduie să se definească pe sine și toposul natal. Poezii cu o nestînsă nostalgie și imagini picturale alternează cu surprinzătoare prelucrări mitologice sau delicate irosiri ale anotimpurilor prin trăiri intime, individualiste. Poetul se revendică mereu spațiului său ancestral, construit cu minuție între eul real și un element imaterial, dîndu-i o inconfundabilă aură: „eu cresc mereu / sub povara umbrei/ în lumina ei se-adună lume, lume / ca frunzele pe-alei în octombrie /.../ mă strivește povara umbrei”.

IULIAN COSTANDACHE ■

În întâmpinarea Congresului Educației Politice și Culturii Soc

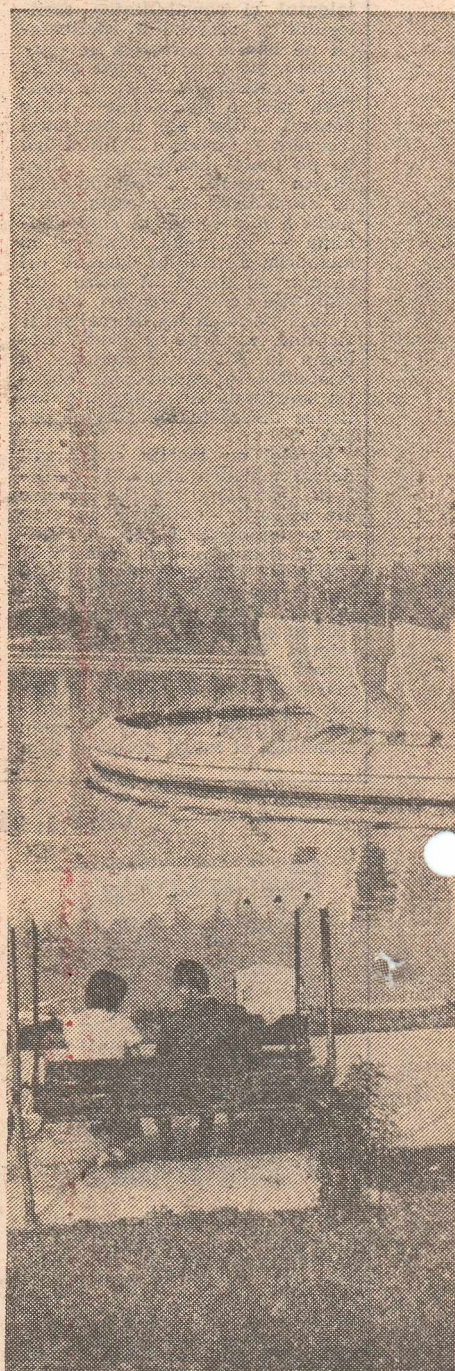
Mărturii durabile și semnificative ale dăinuirii unui brav popor

Nu în orice timp se înalță monumente care să reziste timpului, opere de artă care să încante generații după generații, să le aducă aminte cu dragoste de cei care le-au creat cu talentul și truda lor. Noi, românii, avem însă norocul ca azi să trăim tocmai într-un timp prielnic creației care cheamă la fapte mărețe nu numai în dezvoltarea materială ci și în cea spirituală deschizându-i, ca în orice domeniu, un larg orizont de afirmare. Și nu pen-

tru a bucura doar un cerc restrins de inițiați, de rafinați degustători ai artei. Semnele muncii și talentului se află pretutindeni puse cu generozitate la dispoziția tuturor, sint bunuri ale întregului popor, astfel încât ele să constituie pentru conștiință embleme de zi cu zi ale vieții noastre și totodată mărturii despre noi, care le propunem viitorului spre neuitare.

Presă românească: mereu vrednică de nobila sa misiune

La fiecare mijloc de august, cind lumina începe să-și aplece cumpăna spre rod, cind țara întreagă își pregătește drapelul din suflet pentru marea sărbătoare națională, iar în anul acesta, înaintea Congresului Educației Politice și Culturii Socialiste, cinștim prin cuvintul scris Ziua Presei Române, apariția cu 56 de ani în urmă a primului număr al ziarului „Știința”.

Ziua presei este atât un prilej de a întinde un arc peste timp unificând în memorie marile bătălii istorice la care a participat conștiința celor mai înalți luptători ai revoluției noastre, de a ne aminti paginile netrecătoare ale luminoaselor izbini repurtate de cuvintul scris, angajat în făurirea istoriei, purtând semnătura prestigioasă a unor mari personalități politice și culturale. Cit și un moment în care putem să evaluăm mai exact din perspectiva anilor marea deschidere spre adevăr și autenticitate pe care a operat-o Congresul al IX-lea al P.C.R. în urma căruia au fost abolite din practica scrisului anchilozantele șabloane și dogme care se interpuneau între realitate și luciditate, dindu-se libertate deplină gândirii curajoase, originale, inspirate direct din realitatea națională de fiecare clipă, din viața reală a unui om real deplin angajat în construcția patriei și a sinelui.

Militând pentru înfăptuirea politicii partidului în toate compartimentele vieții social-economice, presa noastră actuală, e implicată direct în cel mai înalt grad în tumultul evenimentelor, acționând zi și noapte din interiorul lor, de la fața locului și de la fața timpului, din interiorul secunde istorice, ca o inimă conștientă pulsând în ritmul marilor transformări revoluționare ce continuă să modifice înfățișarea economică și spirituală a țării noastre acclimatizând-o continuu la perpetuuul său viitor.

Din perspectiva marelui forum al spiritualității românești care este cel de al III-lea Congres al Educației Politice și Culturii Socialiste, se cuvine relevat în acest bilanț rolul și răspunderea încredințate de partid presei în ridicarea continuă a nivelului politico-ideologic și cultural al tuturor categoriilor de oameni ai muncii, contribuția pe care mijloacele de informare în masă o au în dezvoltarea conștiinței socialiste, înaintate, în promovarea valorilor morale proprii societății noastre, în formarea omului nou. În îndeplinirea, la un nivel tot mai ridicat, a acestor sarcini, lucrătorii presei noastre află chezașia sigură de succes, în orientarea și conducerea permanentă a presei de către partid.

Cuvintele secretarului general al partidului, tova-

rășul Nicolae Ceaușescu, care spunea „Dorim ca mijloacele de informare, presa, să fie mai vii, mai active în discutarea problemelor societății noastre în toate domeniile — ale economiei, științei, culturii și artei, ale dezvoltării democrației, ale perfecționării întregii vieți sociale”, reprezintă un mobilizator îndemn de cuget și faptă pentru fiecare din noi, un program permanent pentru fiecare colectiv redacțional, pentru fiecare publicație.

Pătrunși de semnificația datoriei pe care o avem ca oameni de presă de a participa la educația revoluționară a maselor, la ridicarea conștiinței socialiste a tuturor categoriilor sociale, reinnoim și de ziua aceasta hotărârea de a răspunde încrederii acordate prin propria autoeducație în lumina programului ideologic al partidului în focul continuu al responsabilității comuniste revoluționare cu care fiecare om al muncii e angrenat la locul său de acțiune în efortul întregului popor pentru dezvoltarea generală a patriei socialiste.

La Ziua Presei Române sărbătorim în fond imaginea autentică și emoționantă a realității de azi în drum spre realitatea durabilă a patriei de mâine.

ION ZUBAȘCU ■

Visăm o în
zvicnindu-n
mai pură p
curg lanuri

și o povară
cutremurate
trec folduri
dind timpul

Uniți în gir
deschideri
și scriem e
în neuitate

Cu E și i
Pe numele
Clare izvoa
Cu Eroii inc
Și legende
Imnici copc
Cu Eroii su
Florile irun
Clipelor, un
In oglinzile
Cu Eroii fă
De trandaf
In care ne
Acum la a

In conștiința istorică a poporului român faptele de eroism își găsesc o amplă reflecție fiindcă, în ansamblul ei, devenirea prin timp a oamenilor acestui pământ a fost „punctată” de numeroase evenimente în cursul cărora, pentru a-și împlini gândurile și aspirațiile, ei au săvârșit acte de un curaj deosebit. Fiind atât de numeroase asemenea acte, ele au generat practic o adevărată filozofie a vieții, o filozofie ce a sintetizat cele mai valoroase și mai demne experiențe colective sau individuale, indeobște săvârșite sub semnul patriotismului; al jertfei pentru țară, pentru libertate, pentru ca urmașii să se poată bucura de o viață trăită în demnitate. Decebal sau Basarab I, Mircea și Ștefan, Mihai și Tudor Vladimirescu, Horea, Cloșca și Crișan, Bălcescu și Avram Iancu sau marea majoritate a celor care au rămas pe cimpurile de luptă de la Tapae și Rovine, Vaslui, Jilitea sau Călugăreni, pe Dealul Spirii ori la Plevna și Smirdan ca și cei care au trăit imensa bucurie a victoriei au făcut ca prin sacrificiul sau efortul lor să ofere urmașilor un plus de seninătate și de optimism; să le alimenteze voința de acțiune pentru ca idealurile libertății sociale, ale unității și independenței naționale să-și găsească împlinirea necesară.

Iată de ce în memoria colectivă a națiunii noastre imaginile unor asemenea fapte și personalități își găsesc astăzi, într-o epocă a împlinirii aspirațiilor de libertate socială și națională, o reflecție din ce în ce mai amplă. De ce și alte evenimente, așa cum e cazul mărețelor victorii militare înregistrate de ostașii români la Mărăști, Mărășești și Oituz în urmă cu 70 de ani, sint cu pietate evocate în aceste zile, jertfele de sine legate de acest „triunghi al morții” și al eroismului național fiind, prin natura lor, o pilduitoare probă de încercare a neamului care își urma inexorabil drumul unității politico-statale, al independenței și suveranității depline.

Împlinirea a șapte decenii de la faptele eroice ale celor care au înfruntat cu succes forțele de invazie ale grupului Puterilor Centrale oprindu-le în înaintarea lor spre inima Moldovei, împlinind astfel un nobil și legendar legământ exprimat atât de graitor prin cuvintele devenite cu adevărat simbolice „Pe aici nu se trece!”, a fost marcată științific și editorial prin apariția unei monumentale lucrări în două volume însumând peste 1600 de pagini intitulată **ROMÂNIA ÎN ANII PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL**. Caracterul drept, eliberator al participării României la război. Publicată în Editura Militară, sub egida, de acum binecunoscută, a Comisiei române de istorie militară și a Centrului de studii și cercetări de istorie și teorie militară, lucrarea la care ne referim este elaboratul unui colectiv alcătuit din 35 de istorici, coordonat de o comisie compusă din general-colonel Vasile Milea — ministrul apărării naționale, academician Ștefan Pascu, general-locotenent dr. Ilie Ceaușescu (coordonator principal), prof. univ. dr. Nicolae Petreanu, conf. univ. dr. Mircea Mușat, conf. univ. dr. Ion Ardeleanu, dr. Viorica Moisuc, dr. Florin Constantin, colonel dr. Gheorghe Tudor, maior dr. Mihail E. Ionescu, maior dr. Ioan Talpeș.

O lucrare așteptată, în care se valorifică, la un nivel superior, cunoștințele deja existente privind participarea României la desfășurarea primului război mondial; se aduc în discuție imaginile unor fapte de natură politică și militară mai puțin cunoscute iar altele care sint incluse în circuitul științific doar cu acest prilej. Trăsătura caracteristică fundamentală însă pe care o relevă acest important demers științific consacrat participării României la desfășurarea primului război mondial este conferit de noutatea interpretărilor oferite, de lipsa oricăror prejudecăți „teoretice”, de preocuparea colectivului de autori pentru înlăturarea oricăror interpretări forțate, în neconcordanță cu spiritul viu al cunoașterii științifice reale, pentru înlăturarea oricăror rămășițe ale unor teze de factură dogmatică, cu largă circulație în istoriografia anilor 1948—1964 și care, prin conținutul lor, nu numai că n-au servit în mod eficient cursul practicii sociale, dar au lezată însăși conștiința istorică a poporu-

lui nostru, unele din interesele sale politice și naționale fundamentale.

Și dacă obiectivul central al lucrării la care ne referim este acela de a se pune în evidență, de a se demonstra de o manieră riguros științific adevăratul caracter al participării României la primul război mondial, preocupare subliniată și în subtitlul consemnat pe copertă — caracterul drept, eliberator al participării României la război — este aproape de sine înțeles că pentru atingerea unui asemenea obiectiv au fost luate în discuție numeroase probleme: de la descifrarea mobilurilor reale care au făcut ca marile puteri ale timpului (Anglia, Germania, Austro-Ungaria, Rusia, Franța, Italia, S.U.A. și Japonia) să recurgă la confruntarea militară pentru a „rezolva” amplele și complexe contradicții dintre

românilor pentru realizarea unității lor naționale depline? Iată întrebarea careia pe numeroase pagini, în temeiul unui imens material documentar și al unei analize minuțioase, i se oferă acum, din perspectiva largă a istoriei, un răspuns concludent. Da, era o împrejurare favorabilă. Și chiar dacă orizontul politic al timpului, atât în vara anului 1914, cât și doi ani mai târziu când România s-a hotărât să intre în viltorea conflagrației, nu era atât de senin, încât să permită descifrarea sigură a posibilității reale de împlinire a unității naționale depline, au existat forțe politice lucide care au apreciat, în baza unor analize profunde, desfășurarea posibilă a proceselor istorice iar în rindurile conducătorilor țării personalități capabile nu numai de a întui adevăratele linii de forță ce prezidau cursul eveni-

ele și cuvintele cindva „uite”, ale ambasadorului Franței la București, contele Saint-Aulaire, un adevărat omagiu la adresa primului ministru al României conform cărora Ion I.C. Brătianu „n-a meritat reproșul de indecizie pe care i l-au adresat aliații și nici acuzația de duplicitate care i-a fost aruncată de inamici. El aprecia că România nu putea intra cu ușurință și fără să fi avut maximum de garanții într-un război în care era în joce existența ei”. Iar concluzia desprinsă e subliniată cu tărie: angajată ferm pe calea luptei legitime pentru realizarea idealului unității naționale, „România înțelegea să intre în conflictul mondial în momentul în care partenerii de alianță vor fi recunoscuți prin tratate integritatea aspirațiilor ei și ar fi fost în măsură să-i asigure concursul militar necesar combaterii forței militare copleșitoare a Puterilor Centrale. Atitudinea guvernului român era, în circumstanțele care evoluau fulgător, deplin legitimă și responsabilă, concordantă intereselor imediate și de perspectivă ale țării”. (I, 112)

Cele mai multe pagini ale cărții sint afectate desfășurării ostilităților militare pe care le-a susținut armata română, după o analiză minuțioasă a planurilor de campanie, a pregătirilor efectuate în vederea acțiunii militare. Ca într-un veritabil scenariu de film sint derulate imagini despre declanșarea luptelor odată cu pătrunderea armatelor române în Transilvania, cu succesele inițiale, urmate apoi de retragerea impusă din cauza superiorității militare a Puterilor Centrale în condițiile în care aliații României, puterile Antantei, nu și-au respectat angajamentele asumate pe nici unul din fronturile vizate (la Salonic, în Dobrogea, sau în Galiția); sint subliniate, în baza faptelor, eroismul ostașului român, capacitatea comandamentului militar de a face față conducerii diverselor operații și, mai ales, osmoza reală dintre armată și popor, unul din izvoarele tăriei în luptă fiindcă „altminteri, așa cum se gădea efectiv în epocă, nu se mai poate face războiul, nu se mai poate trăi liber și independent”. (I, 125).

Momentul de maximă amplitudine a desfășurării epopeii românești din anii primului război mondial, redat pe numeroase pagini, în volumul doi al lucrării la care ne referim, l-au constituit impunătoarele înceștiări militare de la Mărăști, Mărășești și Oituz încheiate, „printr-o mare și răsunătoare biruință a armatei române”, și care au făcut posibilă nu numai păstrarea intactă a teritoriului liber din Moldova, acolo unde continua să-și exercite suveranitatea statul român cu organele sale politice și militare”, dar și continuarea în perspectivă a efortului întregului popor român pentru realizarea idealului unității naționale depline.

Pînă la împlinirea și consolidarea unității naționale depline a mai fost necesară depășirea și a altor greutăți: izvorite fie din evoluția generală a fronturilor în ultima parte a anului 1917 și prima jumătate a celui următor când România a ajuns să i se impună un tratat separat de pace, deosebit de inrobitor dar neratificat de organismele constituționale ale țării, fie din natura și conținutul relațiilor cu puterile aliate la finele războiului și în timpul Conferinței de pace de la Paris. Idealul unității naționale depline a devenit însă realitate la 1 Decembrie 1918. Voința unanimă a poporului român, dublată de imensele sacrificii umane și materiale făcute în timpul războiului, și-a găsit împlinirea necesară, iar Conferința de pace de la Paris n-a făcut altceva decît să consfințească, în planul relațiilor internaționale, existența deja a unor fapte împlinite, fruct nemijlocit al voinței unui popor, ca și a altor popoare, ca toți fiii săi să trăiască în cadrele unui stat unitar, liber, independent și suveran.

Construită logic, avînd un text riguros dar ușor de lectură, însoțit de numeroase hărți și de o foarte bogată ilustrație, ca și de scurte rezumate în limbile engleză, franceză, germană și rusă, plus un indice general, cartea **România în anii primului război mondial** poate fi și trebuie apreciată ca un veritabil eveniment editorial.

Dr. MARIN BADEA

Eveniment editorial

„România în anii primului război mondial”

ele, la aprecierea judicioasă a stadiului dezvoltării economico-sociale atins de poporul român la sfîrșitul secolului al XIX-lea — începutul secolului nostru, cu sublinierea justă că România se afla încă în prima fază a dezvoltării capitalismului; de la necesitatea și legitimitatea istorică a desăvîrșirii unității naționale a poporului român, posibilă de împlinit în contextul istoric al declanșării primei confruntări militare de proporții mondiale, la consensul unanim al forțelor social-politice privind caracterul inevitabil al atingerii unui asemenea ideal, nutrit cu ardoare de generații după generații. Generalul locotenent dr. Ilie Ceaușescu intru totul întemeiat conchide, ca și în alte lucrări care-i poartă semnătura, că „O întreagă istorie, zburcumată și glorioasă, chema neîntîrziat la îndeplinirea unității statale românești. Acest obiectiv reprezenta un comandament istoric, căruia poporul român, conștient de destinul său, nu i se putea sustrage” (I, 207).

Era împrejurarea istorică marcată de izbucnirea și desfășurarea primului război mondial una favorabilă luptei victorioase a

mentelor, dar de a găsi și mijloacele necesare pentru ca barca românească să poată traversa cu bine un atât de involburat ocean istoric. Din acest punct de vedere autorii aduc, în baza și a altor lucrări mai recente pe marginea diplomației românești în anii primului război mondial, unele corecturi esențiale de interpretare istorică, apreciind, de pildă, că neutralitatea adoptată de România în primii doi ani ai războiului și complicatele tratative politico-diplomatice susținute de guvernul român mai ales prin intermediul primului ministru Ion I.C. Brătianu n-au fost nici expresia indeciziei, nici a unui meschin mercantilism politic-militar așa cum cu multă nedreptate s-a apreciat de unii istorici înainte de 1965 și, din nefericire, se mai apreciază în varii istoriografii, ci a fost o linie politică prudentă, dictată de responsabilitatea omului politic, de necesitatea acut resimțită, de a nu periclita interesele țării, angajînd-o prematur într-o conflagrație pustiitoare” (I, 107). În susținerea acestei idei, pe numeroase pagini sint invocate argumente multiple, cu o mare și îndubitabilă forță probatorie, între

ste

igust

naltă și curată
turi un dor de neinvins
și mai adevărată,
ă pe-al patriei cuprins

roade se coboară
e-un anotimp intens;
și roșii peste țară
t un nou și unic sens.

ptă acumă dăltuim
drumuri spre noile victorii
cestui timp sublim
storiei.

VIOREL VARGA

binzile
ertății

um? lumina adevărată,
fă, ideal, împlinire

ura zilei de vară
în luceferi,
t eco; i
zilei și
or în plinul
nele se numără

e rotunde
bite — torțe — lumină
izbinzile libertății,
și treia Aniversare...

GEORGE COROBEA

Cind abia făcea primii pași pe picioarele proprii și începea să devină o „persoană importantă” în propria familie, s-a simțit atrasă în mod irezistibil de „ciută” — așa îi spunea pe vremea aceea Dina Mirabela pianului din casă. A început să cinte de la patru ani și jumătate la instrumentul de picioarele căruia ținându-se a învățat să se ridice pe picioarele proprii. În prima vacanță de școlărită a făcut o călătorie extraordinară pe deasupra norilor cu avionul pe distanța Craiova—Suceava la primul ei concurs național unde, evident, a fost cea mai mică participantă dar a avut în compensație marea bucurie de a obține primul premiu din viața sa de muziciană. Apoi trei ani consecutiv, în 1982, 1983, 1984 a luat premiul I. Călătoriile sale au început să fie mai lungi. A ajuns în Italia pe cind avea abia 8 ani și nu prea înțelegea limba italiană, ceea ce n-o împiedica să observe cum toată lumea de acolo o privea într-un anume fel. Abia mai târziu a înțeles: obținuse premiul I absolut și era singurul premiu acordat de juriu celor 36 copii, din toate țările, înscrși la concurs. Îi auzea pe cei mari de acolo repetind: „o senzație”, dar Dina Mirabela nu înțelegea nici acest cuvânt și și-a urmat mai departe activitatea păstrându-l în memorie pentru înțelegerea de mai târziu. În 1985 și 86 a ajuns în Cehoslovacia la Usti Nad Labem. Și dacă în Europa s-a remarcat prin interpretarea sa pianistică mai mult decît ar fi făcut-o prin înălțimea sa fizică, cu atât mai mult a făcut dovada perseverenței și talentului său acasă luind premiul I la toate edițiile Festivalului Național „Cîntarea României” pe care le-a prins cu tinărul și promițătorul său destin.

Așa ar putea începe biografia multora dintre elevii talentați ai Liceului de Artă din Craiova. O biografie etalon la care eleva Muscaliuc Mariana din cls. a IV-a ar mai putea adăuga concertele pe scena Filarmonicii, în cadrul unor spectacole de muzică și poezie susținute de mari valori ale artei noastre, cum ar fi actorul Ovidiu Iuliu Moldovan, muzicologul Iosif Sava sau violoncelistul Dumitru Moroșanu. O biografie la care eleva Berindean Andreea ar putea adăuga pe lângă multe premii ale vârstei sale ajunsă în cls. a IX-a, dragostea ei pentru Chopin și emoția cu care la concursul de la Suceava a urcat pe scenă cu temperatura de 40 de grade, ceea ce i-a prins bine — zice ea — și i-a asigurat „căldura” interpretării ajutînd-o să ia și aici, ca în atîtea alte orașe și concursuri, locul I.

Școală cu vechi rădăcini în pămîntul muzical al Olteniei, care a dat istoriei compozitori și interpreți de valoare națională, Liceul de Artă din Craiova și-a consolidat de-a lungul anilor, prin munca și străduința strălucită atât a slujitorilor săi numiți profesori cit și a devotaților săi numiți elevi, un prestigiu și o personalitate din ce în ce mai vizibile între liceele de artă din celelalte mari orașe ale țării, București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara și Tirgu Mures. Dacă prima promoție a liceului și-a luat bacalaureatul în 1965 dînd cea mai înaltă autoritate

la le asigură condiții optime de studiu în cadrul spațiilor sale disponibile. Răsfoind catalogul unei clase care a absolvit anul trecut, am avut surpriza să constat că majoritatea elevilor proveneau din medii muncitorești, părinții lor fiind de profesie lăcătuși, mecanici, constructori, tehnicieni agricoli, croitori, membri C.A.P., cele mai diverse profesii industriale și agricole — o democrație reală care asigură tuturor mediilor și categoriilor profesionale dreptul egal la afirmare prin cultură și artă! Liceul de Artă din Craiova se mîndrește cu elevi ca Smărăndescu

formanță tehnică e mindria muzicienilor de aici, dacă adăugăm că valoarea întregului local se ridică la suma deloc modestă de 21 de milioane lei, vom avea imaginea exactă a solidei baze materiale pe care se sprijină prestigiul artistic al școlii ca frumusețea unei statui pe un soclu.

Sînt întru totul semnificative, în ceea ce privește performanțele artistice ale Liceului de Artă din Craiova, rezultatele obținute la concursurile la care a participat prin talentații săi reprezentanți: peste 50 de premii la faza republicană a Festi-

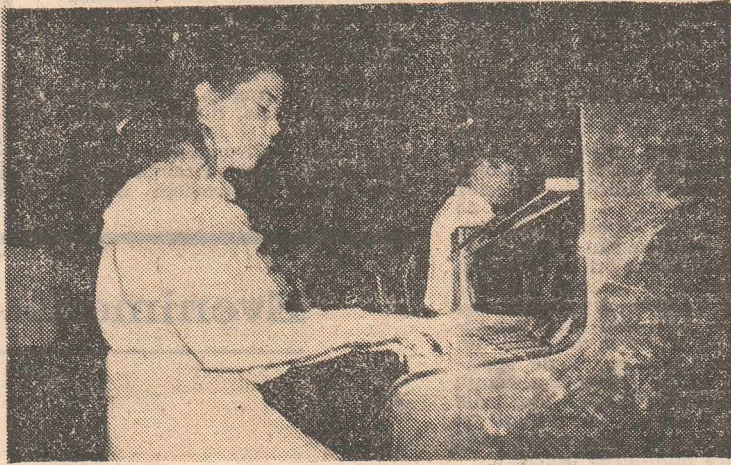
Munca educativă are la Liceul de Artă o natură aparte dacă ne gândim că elevul este luat de la cea mai fragedă vîrstă, așezat în fața instrumentului — a pianului, să zicem — ca în fața unei jucării mai mari și mai necunoscute, și apoi ani în șir îi sînt purtate degetele și ființa pe ritmuri și sunete pînă la identificarea sa cu sufletul viu al muzicii și în toți acești ani petrecuți în cămăruța de studiu, (care în afara instrumentului mai e „încălzită” de prezența muzicianului preferat în portretul de pe perete, o vază cu flori și multe pagini de note împrăștiate peste tot), în spatele scaunului mic, elevului e nelipsită umbra devotată și statornică a profesorului, așteptarea sa răbdătoare și încrederea plină de dăruire în ființa care se înalță sub ochii săi spre valoare. Este lucru știut că absolvenții unui liceu de artă sînt extrem de puțini. În aceste condiții în care profesorul lucrează individual ani în șir doar cu cîțiva elevi, fiecare caz ratat este o pierdere irecuperabilă, la fel cum fiecare absolvent care iese pe porțile liceului trebuie să fie un artist pe jumătate format, un început de conștiință matură, angajată, și convînsă că în afirmarea sa în locul pe care îl va ocupa în lumea de miine e implicat mesajul de încredere și speranță al atîtor oameni care s-au devotat educației sale. Iar numele unor absolvenți ai liceului ca Amina Amalia Truică, Ileana Hôrcolescu, Tecu Lorena și în egală măsură numele unor elevi încă ai liceului ca Berindean Andreea, Muscaliuc Mariana sau Mirabela Dina laureați ai celor mai prestigioase festivaluri naționale și internaționale justifică prin performanțele lor devotamentul consecvent și înaltul profesionalism al unor cadre didactice ca Niță Sanda sau Ilie Maria care au stat de-a lungul anilor în spatele acestor succese.

Dincolo de aceste performanțe, pe lângă cîștigul evident în natură estetică mai rămîne și un inestimabil cîștig de natură etică: absolvenții liceului de artă sînt învățați de la cea mai fragedă vîrstă cu o disciplină riguroasă a muncii și studiului. De-a lungul anilor lor de formare ei sînt în plus integrați în programul complex de manifestări culturale artistice ale municipiului, cîntînd împreună cu alte forte artistice atît pe scenele Craiovei cit și în întreprinderi și uzine, asigurînd astfel viitorul artistic al orașului, împropătîndu-l cu autenticitate nouă și în același timp garantînd că acest viitor va fi asigurat în aurul netrecător al valorii.

ION ZUBAȘCU ■

Cîntarea României

Ocotind floarea de preț a talentului

firmei școlii încă din start, prin admitera tuturor absolvenților la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București, în cei 22 de ani care au trecut fiecare nouă promoție a adăugat un val nou de strălucire acestui prestigiu, astfel încît putem vorbi azi de un adevărat centru educativ în această parte a țării în care viitorul muzical al generațiilor de miine are o instituție generoasă și competentă, capabilă să-l înalțe pe cele mai înalte trepte ale afirmării.

Remarcabil mi se pare faptul că atît în rîndul profesorilor cit și al elevilor am întîlnit aici o stare de spirit extrem de favorabilă artei adevărate, dorința vie de afirmare și un orgoliu de bun augur care fac din vechea și atît de tinăra Craiova muzicală nu o anexă provincială a Capitalei ci un îndreptățit partener de dialog al ei. Unii dintre elevi provin chiar din alte județe, Liceul de Artă craiovean avînd posibilități să le asigure condiții de internat. În aceeași măsură, elevilor din cls. I—VIII fără instrumente muzicale, școa-

Sandel, venit dintr-o familie modestă de țărani din Tetoiu, jud. Vilcea, dar care a intrat la Conservator, sau Șulfă-Ștefan (provenind de la Casa de copii din Dioști) care a realizat primul modul decorativ pe unul din pereții interiori ai școlii. „Noi cu asemenea elevi ne încercăm șansele” — ne spune directoarea Manole Eugenia.

Șansele de afirmare ale Liceului de Artă din Craiova sînt însă nemăsurate dacă le raportăm la baza sa materială, la localul său a cărui frumusețe e nu numai o calitate exterioară, vizibilă cu ochiul liber de orice trecător de pe stradă, ci una mai ales interioară, materializată în spațiile de muncă și studiu specifice învățămîntului de artă. Paralel cu exinderea sa, localul a fost înzestrat cu apartură necesară laboratoarelor de biologie, fizică și chimie, cu instrumente muzicale și mobilier necesare atelierelor din cadrul profilului de arte plastice. Dacă adăugăm acestora o sală de concert cu o capacitate de 250 de locuri și o acustică a cărei per-

valului Național „Cîntarea României”, din care peste 35 premii I, peste 200 de premii, premii speciale și mențiuni la concursurile între liceele de artă, peste 60 de premii și mențiuni precum și obținerea de două ori a marelui trofeu „Lira de aur” la concursul de interpretare „Ciprian Porumbescu” de la Suceava, trofee la care trebuie adăugate desigur cele obținute la concursurile internaționale: premiul extraordinar al Barcelonei pentru soprane, premiul I absolut la pian, la Stresa — Italia, sau în Cehoslovacia. Exemplar e și faptul că 45 de cadre didactice care lucrează cu elevii Liceului de Artă sînt implicate direct în „Cîntarea României”. Astfel, ca să dăm doar un exemplu, grupul coral cameral „Etos” condus de directoarea liceului, profesoara Manole Eugenia, a obținut la ultimele ediții ale „Cîntării României” lpcul I, tradiție pe care sperăm s-o perpetueze ca fiind cel mai bun exemplu în fața elevilor de angajare prin muncă și perseverență în marile competiții ale țării.

Moderni în cultul tradiției

În definirea originalității artistice o însemnătate mai mare decît s-ar cuveni a căpătat-o, în veacul nostru, factorul nouate. Lucrul original vine cu un considerabil efect de nouate, surprinde prin senzația nemaivăzută (a nemaifăcutului), dar a considera noul, în sine, o calitate, este exagerat. Ba chiar greșit. O mulțime de artiști — din care unii de mare notorietate — prezintă imagini și obiecte, care nu seamănă cu nici unul din tablourile și cu nici una din sculpturile realizate pînă la ei. Eroarea poziției lor constă în aceea că fac din neasemănare un fel, dacă nu cumva singurul fel al activității lor creatoare. Creația nu e niciodată în absolut. În artă, orice revoluție nu e decît un pas. Poate că ar fi potrivit să evocăm, în discuția ideii de originalitate, legea gravitației. Un corp aruncat în sus atrage și el pămîntul, așa cum e atras spre pămînt, proporțional însă cu masa sa. Tinerii artiști învață devreme că trebuie să decidă repede ce fel de artiști sînt: tradiționali ori novatori. Cu alte cuvinte, criteriul originalității devine operant încă înainte ca artiștii respectivi să se dumirească asupra unor talente, în absența cărora nu se pune problema nici unei opțiuni. De fapt, nici nu e nevoie să optezi. Aceasta e o falsă problemă, mai bine zis o diversivune: ești tradiționalist sau modern? Modernitatea autentică e întotdeauna tradiționalistă. Nimeni nu se naste fără a avea și niște părinți. A te dispensa de trecut în chip radical e ca și cum ai lupta să-ți negi ascendența, să te negi pe tine ca ființă umană. Manifestările în care

primează voința de originalitate cu orice preț sînt triviale, sub raport artistic, și foarte discutabile, ca poziție spirituală. Mulți artiști sînt luați în seamă, pentru că asta au tînit, să fie luați în seamă, indiferent de natura mijloacelor utilizate. Nu ne este însă indiferent dacă la temelia acestui interes stă simpatia ori numai teama, dacă lucrarea lor ne bucură sau ne timorează. Din nefericire, un număr impresionant de oameni socotesc că a fi speriați, umiliți de producția de o nouate șocantă a unor artiști echivalează cu a fi emoționați, stimulați esteticeste.

Este neindoielnic că problema calității originalității trebuie să ne preocupe. Că ea se impune și în situațiile în care efortul întrou nouate e foarte marcat de creația înaintașilor.

Există în arta românească o direcție Ciucurencu. Într-un timp, pictorii ei erau comentați ca atare. Marius Cîlveici, Traian Brădean, Aurel Nedel, Constantin Piliuță, Rodica Lazăr, Iacob Lazăr... Odată cu maturitatea și cu accentuarea datului personal, ne e tot mai greu să le discutăm pictura, în relație cu aceea a magistrului. Importanț se vedește a fi nu atît ce-i aseamănă, cit ce-i deosebește; ce-i deosebește de meșter, și pe unul de celălalt. Acum, la maturitate, vedem că-i deosebește aproape totul, așa cum, nu de mult, părea să-i apropie totul.

O monografie dedicată de Mircea Grozdea creației soților Rodica și Iacob Lazăr — și tipărită anul trecut la „Meridiane” — mă îndeamnă să refer la opera acestora, indicînd — întrucît ocazia o reclamă —

cîteva din chestiunile expresiei originale. Cazul soților Rodica și Iacob Lazăr mai este pasionant și pentru aceea că ne trimite cu gîndul la cazul mai general, al familiilor de pictori și, ca o fatalitate, al familiilor de idel. Ideile picturii Rodicăi și a lui Iacob Lazăr sînt în cea mai mare parte, bune comun, dar pictura lor e diferită. Nuanțarea tenace și în baza unui efort mental sprijinit de cultură produce deosebirea și, pînă la urmă, expresia originală. Comună e, la cei doi artiști, atitudinea față de realitate și față de publicul creației lor. Pictura unui Ciucurencu, socotită ca fapt de tradiție, nu e și ceva finit, împrejmuit, comunicînd doar cu interiorul său. Creația marilor înaintași e bogată în sugestie, generoasă, legea ei dîntî e să dea continuitate. Creația cu adevărat mare e aceea care produce scinteieri de spirit, care fermentează în creația nouă. Pictura puternică dă imitatori, dar și urmași, creatori autentici, capabili să afte noi orizonturi ideilor revoluționare. Elevii lui Ciucurencu — unii dintre ei profitînd din metodă fără a-i fi fost propriu zis discipoli — au deprins de la acesta lecția sacralizării privirii. Nu motiul reprezentat pe o pinză este sacru. Cercetarea patetică, încărcată de dragoste, ardența privirii pictorului îl face sacru. În cele mai bune pinze ale soților Rodica și Iacob Lazăr, — și multe sînt aceste pinze bune — în imaginile în care privirea lor de pictori moderni în tradiție are nuanță, personalitate, adevăr, natura umană se regăsește în peisajul naturii. Scriînd despre Iacob Lazăr, Cornel Radu Constantinescu observa, într-o cronică, un fapt adevărit și în creația Rodicăi Lazăr: „Trăim mereu impresia... de extremă puritate a lumii, de curățenie

morală, de candidă jublație în fața naturii”. Criticul mai vorbeste de o „afecțiune necondiționată față de lume”. Cuvinte frumoase și potrivite, întrucît afecțiunea autentică nu-i niciodată condiționată de nimic, afară de capacitatea noastră de a o manifesta.

Monografia lui Mircea Grozdea are meritul de a fi arătat clar ce înțeles are tradiția în formația artiștilor importanți

de azi și, legat de aceasta, ce sens trebuie acordat ideii de originalitate în creația unor artiști cu o operă de farmec, precum pictura Rodicăi Lazăr și a lui Iacob Lazăr. Fiîndcă, mai presus de discuția metodei, a mijloacelor și a descendenței spirituale, rămîne sentimentul trăirii unice, în stare de farmec.

TUDOR OCTAVIAN ■

Grigore Arbore

Pe o stincă de cupru

Pe o stincă de cupru in mijlocul mării perfectiunea moleculelor devine certitudine zvicnirile aripilor un preambul al neliniştii, tăcerea o resurecţie apropiată.

Trec umbre departe pe lineare trasee unificind apa cu orizontul, confirmind solidaritatea elementelor in faţa dialecticii contradictoriului.

Ochii tăi perforează acum cu semnale nervoase grotele unde mamiferele s-au retras refuzind prezicerile

Oraculară se ridică din valuri liniştea tuturor inceputurilor, decapitată de secarea brutală a nopţii avansind din toate părţile.

Am auzit minunatul sunet

Am auzit minunatul sunet al tunetului pe cer senin, într-o după-amiază caniculară. Se sfirşea

energia in plante şi cirtişele invocau in cor zeii penumbrei astupind alveolele dilatate ale galeriilor.

Am auzit minunatul sunet al tunetului, într-un oraş asediat de lumină fixe şi irascibile, de conjuraţia păsărilor mumificate in aerul de iunie cind fiecare stradă şi pas erau atitea sfirşituri şi inceputuri.

Am auzit minunatul sunet al tunetului şi m-am oprit cu o mină pe inima primului trecător inspăimintat de iuţeala norilor alburii rezemaţi de coloanele albe de suflete oprite in poarta plecărilor spre nicăieri.

Am auzit minunatul sunet al tunetului, infundat şi departe, ca o speranţă in alte renunţări. Cădeau inutile in largi tipsii de-argint cuvinte purtate către noi de pasul dansatoarei îndrăgostită de un cap tăiat pe negindite.

Fructul soarelui

Ceaţă pe fluviu. Corăbiile normande stau nemişcate între maluri aşteptind o breşă de lumină. Zorii sint mai nesiguri ca oricind, dragonul muşcă in gol din umezeala ţinuturilor trace.

E vremea să-i lăsăm pe paşnicii navigatori să îşi aleagă locul debarcării sub ripele umbroase unde mingiilor se-apează cerul pe petala fructului soarelui.

Noaptea a fost adincă pentru toţi şi frigul s-a coborît pe vise lingă trompetele tritonilor. Intimpinările vor fi de-aceea mahorite ; in cetate stoluri de lebede intirzie prea mult pe strunele poezilor.

Vine puternic inspre sud armata dezordonată a sloiurilor. Sintem in anotimpul orbirii, nave şi timonieri sint dizolvaţi de braţele umede ale ţărmlui.

Pasul în gol

Pasul pe care îndrăznesc să ţi-l cer va trebui să îl faci peste gol, ezitind

Iubirea de frumos

Murăşul

Cită asemănare între cursul superior al Dunării din Pădurea Neagră cu cel domol al Mureşului inspre Bistra şi de la Topliţa la vale printr-un ţinut fecund locuit de milenii.

Cu însemnările lui Iorga la îndemână (asupra acestor locuri aşternute in carte cu 65 de ani in urmă), mă aflu pentru a treia oară in acest leagăn, sălaş dintre Moldova şi Transilvania, ţărîm al izvoarelor unde românii autohtoni, din veacul al 13-lea incoace, şi-au împletit viaţa cu a seculor, „oameni de cinste şi de cuvînt” — cum îi numeşte marele istoric, care au mers la luptă cu Ştefan cel Mare, cu Petru Rareş, cu Mihai Viteazul pentru a-şi apăra drepturile.

Există o viaţă românească arhaică păstrată aici in sate multe ce seamănă in rînduiele ei spirituale; in port şi cîntec, atît cu cea din Maramureş şi Ţara Sălajului. Am putut-o vedea in port şi cumînţenie la Topliţa, in plină vară, cu miile

de pelerini de cîte veacuri venind aici unde învăţaţi arheologi şi istorici ai artei au descoperit aşezăminte de aceeaşi vechime cu cele din Dobrogea, de la Nicolţel şi Păciul lui Soare, cu mărturiile din străvechime.

Din această vatră se trage Petru Maior, istoricul corifen al Şcolii ardelenice, vestitul călugăr român Ion Caioni, al cărui Codex descoperit in acest an am avut prilejul să-l răsfoiesc. Telegi, in tirgul de aici, a adunat faimoasa bibliotecă cu publicaţii rare şi obiecte muzeale, — Iorga vorbeşte cu respect de strădania cărturărească a acestei familii.

S-a construit enorm pretutindeni. Din hărnicia acestor vrednici oameni se văd sate curate, pămînt cultivat pînă-n ultima palmă, in oraşe — noi cartiere adesea respectind un specific al locului. Mulţi copii frumoşi cu raniţele in spate drumetind pe cursul riuilor, ce povestesc şi despre bucuria vieţii.

Căci există şi ea bucuria, acel simbul de foc al speranţei, credincioşiei iubirii in spiritul Logosului, ce dau sens tuturor durerilor purtate cu răbdare in istorie.

IOAN ALEXANDRU ■

Nesigur

Amurg nesigur, lupii reintră in birlog behăind. Este clipa cind toate devin reversibile, mări de granit se lichefiază protectoare sub corăbiile fugare, furtuna intră-n robia liniştii. Pe fiecare cuvînt călătorec spre sud păsări leşite din steme metalice, sfera cuprind cerul, lunguşte gîtul palatelor spre infinit. Numai copacii detestă spectacolul pierderii sensului, numai ei continuă a se chirci increzători in cenuşa propriilor seve.

„Avem o moştenire poporană, originară, covirşind cu înţelesurile ei”

(Urmare din pag. 9)

Nimeni, nici un gînditor, nu l-a întemeiat într-o atît de desăvirşită alăturare a lui cu puterile firii, ca în Mioriţa, in acea consonanţă cu lumea cosmică şi cu senina apropiere de lumea de „dincolo”, fără spaime şi angoase. O asumare in destin este şi motivul zidirii şi al fertiei, gîndit de Mesterul Manole, dincolo de textul baladei.

Abia acum ne putem da seama cum insuficienta cunoaştere şi pătrundere in motivele de substrat ale spiritualităţii tradiţionale a generat sirul de prejudecăţi asupra ceea ce s-a tezaurizat in cultura noastră populară. Este de ocazie in perioada imediat postbelică, clasau creaţia poporană in sirul creaţiilor marginale, învăluite de misticism şi inerţie tradiţională, urmînd să intre sub tăvălugul istoriei. Aceasta era situaţia după ce, între cele două războaie mondiale, într-un răstimp de aur, un Blaga, un Brăncuşi, un Enescu au înălţat motivele spiritualităţii noastre poporane la dimensiuni universale, de neabănut.

Au persistat şi persistă încă prejudecăţile in evaluarea fondului tradiţional de creaţie, aparţinînd culturii populare. Neavizaţii, sociologizînd, nu pot nici azi receptivitatea de creaţie, care se află la egală distanţă de oricare altă mitologie a lumii. Intelectualii, zişi rafinaţi, pentru că adastă la ideile consacrate undeva, departe de înţelesurile de adîncime ale spiritualităţii poporane autohtone, o interpretează pe aceasta din urmă in funcţie de o doctrină sau o şcoală de aiurea. Nimic mai periculos decît acest tratament artificial.

— Revin la ideea increderii pe care o aveţi in acest spirit al creaţiei poporane. Cum se prezintă el, aş zice, in complexul de viaţă spirituală al aşezărilor şi satelor ţării? Ştiu că

sinteză organizatorul manifestării culturale bianuale: „Codicele de la Ieud”, in Maramureş. Ce reprezintă această manifestare?

— Am străbătut ţara, ani la rînd, cercetînd complexul obiceiurilor in satele care au intrat in Atlasul Etnografic al României, care va apărea. Apoi au venit drumurile mele acasă, drumurile la Mălădăia, in sat la mine, un sat „de pe Sălaje”, cum ziceau cei vechi. Dacă nu ajung măcar o dată pe lună la mine in sat, mă îmbolnăvesc sufleteşte. Şi asta se întîmplă de 30 de ani de cînd sint in Bucureşti.

Dar legătura cu această lume poporană, vie, mi-a dat şi-mi dă mereu incredere că in toate schimbările ce se produc, de fapt, lumea se continuă. La 90 de ani, bătrîmul Văsălica Bemului, zis Coratorul, de la mine din sat, merge liniştit la coasă. Ū întreb: „Cîţi ani ai, baciuc’ Văsălică?” „Nu ştiu, dragu’ meu”. Insist. Imi răspunde la fel. Abia la a treia întrebare imi spune, înţelegînd: „Ştiu cîţi am petrecut, 90. Cîţi am, cum mă întreb, cîţi am inainte, adică de trăit. asta nu ştiu eu, şi nu ştie nimeni”. Are dreptate. Dar rămîn îngîndurat de felul cum foloseşte cuvintele limbii române, ca un hermetism. Dacă ne întoarcem cu aceste priviri spre creaţia poporană, şi nu privind-o „de sus”, ca nişte oameni docti, saturaţi de ideile ultimelor cărţi citite, atunci ne dăm seama că avem de învăţat multe de la această creaţie. De fapt, mulţi dintre cei care se distanţează de realităţile lumii poporane o fac din motivul imposibilităţii acomodării lor cu această lume, nu pentru că nu şi-ar da seama că ar avea ce învăţa de la ea, deşi nu recunosc aceste lucruri. Gînditorul hermeneut Mircea Vulcănescu spunea că „trebuie să fii pregătit pentru a pătrunde in lumea satului”. Aşa este. Vă rog să ajungeţi la Ieud, in

Maramureş, şi vă veţi convinge. Veţi găsi acolo o lume adevărată, adică lumea noastră românească, in toate ale ei, deşi racordată la cerinţele vieţii a acestui veac. Veţi găsi acolo mitologia noastră străveche, revărsată in grai-picurat de colind, despre „săvirşitu’ lumii”, veţi intîlni femeile ce torc, ca acum două sute de ani, pe uliţi, şi portul ce umeşte prin constanţa culorilor de pe zădii: alb-negru, ori părul retezat pe frunte, al oamenilor, intocmai cum îl aveau şi dacii de pe Columnă, veţi auzi la Ieud nume de femei, nume de zeiţe, venind din mitologie: Balea Anuţa a lui Bendis, a lui Bendiseia, apoi a lui Nemnis, aşezată toţi pe o uliţă a lor, alta e uliţa Mecenilor, alta a celor din neamul lui Cosotă, alţii de pe uliţa Timocenilor, şi aşa la nesfîrşit, familii cu cite 10—16 copii, ca să nu se istovească neamul, şi pe copiii acestia, „coconii”, cum le zic leudeni, îi veţi intîlni, vara, numai sus, la Munte, acolo unde pămîntul atinge cerul, îngrijind de vitele, de oile părinţilor şi fraţilor lor, după o lege şi o ordine necrisă, dar consimţită de veacuri. Nu vreau să fac elogiul unui sat, nici să ruralizez pe nimeni, dar in aria istoriei noastre, satul românesc e un loc sacru, primordial, cu o metafizică a lui, care-şi rînduieşte toate cele necesare vieţii omenestii după norme ce nu s-invechite, cum s-ar crede, ci s-ar cuveni să fie mereu actuale. Căci la Ieud, de pildă, la cinci mii de locuitori ai satului, nu se cunoaşte încă divorţul. La Ieud, ca in cetăţile antice, acţionează „Sfatul înţelepţilor”, alcătuit din 12 bătrîni, albiţi de ani, dar albi şi la suflet, prin omenie, adică prin curăţenia faptelor lor.

— Se poate spune, şi cred eu, ar trebui să spunem mai apăsat, anume, că la dimensiunea vieţii naţionale, creaţia noastră poporană, a fost, in timp, deopotrivă argumentul nostru istoric, etnic, politic, ş.a.m.d.?

— Apare tulburătoare această situaţie, dar ea a existat şi triumfă ca adevăr de necontestat cu cit ne afundăm mai mult in despicierea şi cunoaşterea creaţiei poporane.

Aş spune, cu o metaforă, că ei, cei mulţi, nenumiţi niciunde,

sînt Muntele acestui neam, creaţia lor in lut, in lemn, in piatră, in port, in grai, in cîntarea lor de suflet. Nu i-au invins in această creaţie barbariile trecătoare ce s-au năpustit, nu o dată, asupra lor. Au mers inainte, indurînd. In faţa urgiilor s-au urcat cu toate ale lor in Munte. Au păstrat acolo zestrea din fiinţă a acestui neam, mindri de tot ce aveau. Neamul spunea că „grecului i-a dictat marea, nouă ne-au şoptit Carpaţii”, adică munţii ce ne-au ocrotit sănătatea trupului, sănătatea minţii şi a sufletului. Aşa s-a întimplat cu cei din Moldova, cu cei din Muntenia, dar mai ales cu cei din Ardeal, despuiaţi pînă la singerare de suflet de tot ce le aparţinea. Să rămînem tot in Maramureş, in acel „Maramureş istoric”, cum îl numea Iorga, ca să înţelegem cum cea mai simplă formă de viaţă poporană s-a instituit aici, sub vremuri opresive, ca argument istoric, etnic şi politic al vieţii naţionale. Există in acel nord-vest românesc o istorie a oamenilor pămîntului ce se ştiu nobili de pămînt, nemeşi, adică liberi, încă de pe vremea „daciilor liberi”. In adunările lor ei îşi spuneau: „Cinstiţi boieri şi domni de viţă veche”, desigur, nu boieri in înţelesul de clasă al cuvîntului, şi, de asemenea domni, ca „domni de pămînt”, adică stăpîni. Cuceririle hulpave i-au deposedat treptat de acest pămînt, apoi de titlurile lor nobiliare, apoi de numele moştenit, ajungînd la soarta de iloţi, deoarece cuceritorii unguri nu mai permiteau să se emită diplome sub numele de „nobilis moster olachus”. Printr-o înşelăciune, i-au făcut pe români sclavi politici, jefuindu-le pînă şi virtuţile strămoşestii moştenite, demnitatea şi mindria de nobili de pămînt, numindu-se, trufaşi ei aristocraţi şi nobili,şi declarînd apoi la toate tribunele Europei şi la curţile imperiale datătoare de legi, că in Ardeal nu există nobili români, de stirpe veche, in stare să reprezinte o naţiune, ci numai români iobagi, ca şi cum ne-am fi născut iobagi. Acesta era tragismul vieţii românilor ardeleni. Paradoxul a fost acela că tocmai aceşti români deveniţi iobagi, au întemeiat, cu truda vieţii lor, toată civilizaţia Ar-

dealului; ei au mişcat măruntalele pămîntului, lucrînd în băile de aur, in băile de piatră; ei au înălţat cetăţile de pe culmi, au sădit pădurile şi pometurile dealurilor; ei au lucraturat lemnul pridvoarelor şi au înşămîntat ţarinile, şi toate celelate ale vieţii omenestii, ei le-au făcut, nu miinile catifelate şi nici trupurile greoaie, cu feţe puhave, ale nobililor grofi şi conji, inmulţiţi artificial cu numele. Avea dreptate acelaşi Iorga să spună că in Ardeal a existat o civilizaţie românească creată de popor şi că „pămîntul Ardealului a fost mintuit pentru creştinătate şi pentru cultură de sabia noastră, şi dacă nu de sabie, de toporul, de furca, de ciomagul ţăranului nostru”.

— In preajma Congresului educaţiei politice şi al culturii socialiste, prin ce anume vedeţi momentul de afirmare al creaţiei noastre populare şi cum se infăţişează acest moment?

— Prin lucrări de sine stătătoare, de mare amploare. Am in vedere dezvoltarea din ultimele decenii a cercetării sistematice a fenomenului culturii populare, in culegeri masive de folclor, in atlase lingvistice pe regiuni, in atlase etnografice sau in lucrări individuale despre mitologia românească, despre obiceiurile de muncă, la care se adaugă o puternică participare a creatorilor populari, in cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României”. Creaţia noastră poporană şi-a găsit o ieşire in conştiinţa culturii româneşti, dobîndindu-şi, treptat, locul ce i se cuvine in aria acestei culturi şi definind-o in componentele ei fundamentale. Există institute de cercetare de profil, cu sectoare organizate, cu publicaţii de specialitate care proiectează creaţia poporană la dimensiunile contemporaneităţii. E şi acest lucru un semn că avem o mare moştenire spirituală. Avem o moştenire poporană, originară, născută deodată cu lumea, covirşind cu înţelesurile ei, şi numai prin înrădăcinarea in această moştenire existăm şi devenim ai lumii. E ceea ce se înţelege tot mai mult, ca un act spiritual, de cultură.

Inginerul Ion Roventă este o mai veche cunoștință a cititorilor noștri, iar descoperirea sa a făcut, cu ani în urmă, obiectul unei suite de articole, publicate la început în Flacăra și mai apoi și în alte publicații. La vremea respectivă, interlocutorul nostru mai ocupa încă postul de șef de fermă la Întreprinderea de sere Bercești dar din păcate, începând cu toamna lui 1985 o boală severă l-a obligat să se pensioneze prematur. O situație neplăcută pentru oricine, cu atât mai mult pentru un inginer horticol, obișnuit să-și treacă orele sub robia studiilor și investigațiilor de laborator, să beneficieze de loturi experimentale, să facă, deci, știință și cercetare pe măsura dorințelor și a exigențelor acestui sfârșit de secol.

În ultima noastră relație, ne-am exprimat dorința ca cercetările întrerupte prin dictatele unui destin drastic să fie preluate și continuate de cei ce i-au fost discipoli, colaboratori sau colegi. Apelul nostru a rămas însă fără răspuns, experimentul inginerului Roventă a fost abandonat și odată cu el s-a așternut uitarea și peste o idee generoasă și profund originală. Ei bine, mai deunăzi, am aflat cu bucurie că Ion Roventă, el însuși, învingându-și boala cu acea tenacitate proprie doar oamenilor predestinați cercetării și creativității, și-a continuat studiile cu mijloacele care i-au stat la dispoziție (folosind în acest scop chiar limba de pământ din fața blocului), că ajutat de unii și de alții, și-a finalizat experiențele, că munca sa dedicată „Luffei cilindrice” a triumfat și printr-un atestat oficial despre care vom vorbi de îndată.

Ideea s-a născut, spuneam, cu ani în urmă când Ion Roventă și-a propus să studieze, prin mijloacele investigației de laborator, o specie tropicală din familia cucurbitaceelor, „Luffa cilindrică”, cultivată sporadic și de către grădinarii din țara noastră. Planta, cu dezvoltare

pe verticală (deci oferind posibilitatea de a fi semănată pe lângă garduri sau în paralel cu alte culturi) produce niște fructe de forma castravetelui, dar de dimensiuni mult mai mari decât acesta. Prin prelucrarea lor, se obțin cunoscuții bureți vegetali, produs ce concurează cu succes buretele oceanic sau pe cel realizat din cauciuc (toți trei folosiți ca obiecte de toaletă). Ei bine, dacă Luffa cilindrică a fost cultivată în lume de zeci de mii de grădinari, iar fructele ei sunt utilizate de alte sute de mii de copăminteni, unul singur din toți aceștia, inginerul Ion Roventă, s-a gândit

Institutului de cercetări pentru chimie alimentară de la Băneasa au pus în evidență faptul că semințele de Luffa conțin 22% ulei comestibil, iar acesta are în compoziția sa chimică 64% acid linoleic, 10% acid oleic, 8% acid stearic și 18% acid palmitic. Acest lucru ne obligă să remarcăm că acidul linoleic, de nedorit în structura chimică a uleiurilor de natură vegetală (dar prezent în alte plante oleaginoase) lipsește cu desăvârșire din Luffa cilindrică. Mai mult decât atât: acidul linoleic, deci cel care conferă produsului valoare alimentară, se află în proporție mai mare

rat fabuloasă. Investigații ulterioare au vizat tulpina plantei (care, mulțumită lucrărilor de selecționare și ameliorare, a ajuns să depășească în înălțime 80 centimetri), inginerul Roventă bucurându-se de data aceasta de sprijinul inginerului Mircea Bordei de la Institutul de cercetări pentru pielărie și încălziminte din București, precum și de cel al specialiștilor de la Întreprinderea „Pârplăst” din Sighetul Marmației. S-a procedat astfel la extragerea și prelucrarea fibrei elastice din corpul tulpinei, produsul obținut dovedind că poate înlocui cu succes materiile prime folosite în realizarea miezurilor elastice pentru tapițerie (saltelele „Relaxa”, de pildă). Acestea, conform rețetei uzitate și în prezent, sint alcătuite din păr de porcine, de caprine sau bovine, în amestec cu fibre de sisal, manila, fibre tăiate din poliamide și uneori cu fibre de cocos, deci un aglomerat care solicită materii prime din import costisitoare și greu de procurat. Înlocuirea acestora cu un produs indigen, la fel de bun, ar scuti țara de un important efort valutar, iar aceasta nu în detrimentul calității acestor articole de tapițerie. Invenția, a făcut de altfel obiectul certificatului de inventator nr. 89.204 din 29 ianuarie 1986 sub denumirea de „Aglomerat din fibre naturale ondulate în amestec”.

Ne întrebăm acum la sfârșitul relațiilor noastre ce trebuie să salutăm în primul rând? Perseverența, osidria și tenacitatea cercetătorului Roventă, omul care sfidând datele unui destin nemilos, a izbutit să dea viață unui gând drag; sau importanța și valoarea descoperirilor făcute? Ne vor răspunde cititorii care, ei înșiși, știu prea bine că în știință, cu deosebire, marile izbînzi sint întotdeauna opera pasiunilor laborioase.

LIVIU TIMBUS ■

Victorie îndelung așteptată

să o folosească în cu totul alte scopuri: pentru a obține ulei comestibil, furaje pentru animale și fibră elastică pentru industria mobilei.

Pentru început, cercetătorul izbuteste, prin lucrări de selecție și ameliorare, să supraddimensioneze roadele plantei, „castravetii” ajungând să atingă lungimi de 60-80 de centimetri. Un succes măgulitor, dar nici pe departe scopul și punctul terminus al cercetării. Horticultorul își concentrează atenția asupra proprietăților biologice ale speciei, desfășurându-i sub ochiul microscopului toți compuşii și componentele. El constată că din simburii fructului se poate extrage un ulei comestibil și că, prin cultivarea unui hectar cu Luffa cilindrică, poate fi recoltată o cantitate de 10-12 tone de sămînță, deci de 5-6 ori mai mult decât se obține de pe suprafață identică însămînțată cu floarea-soarelui! Calitatea uleiului a intrat și ea așteptările. Cromatograma realizată cu sprijinul

în simburii de Luffa decât în cei de floarea-soarelui. Beneficiind de o asemenea zestre, uleiul de Luffa poate intra în competiție cu cel de nucă.

Dar acesta a fost numai începutul. Surprizele au continuat să apară de îndată ce cercetările au avut în vedere conținutul în substanțe proteice al semințelor rezultate după extragerea uleiului. Cuvîntul de ordine, l-au avut tot specialiștii, de data aceasta cei de la Oficiul pentru tehnologia și controlul tehnic de calitate a nutrienților combinate de la Băneasa. A devenit astfel evident faptul că sroturile devin un excelent furaj pentru păsări și porcine, substanțele nutritive fiind mai ridicate decât în alte furaje.

Dar șirul surprizelor nu s-a epuizat nici cu această ultimă descoperire, Luffa cilindrică dovedindu-se prin însușirile sale naturale — necunoscute și nebanuite cu numai cîțiva ani în urmă — o specie cu adevă-

Poluarea — una din bolile moderne ale planetei, cîștigă tot mai mult teren, nu numai în întinderea continuă a „spațiului vital” atacat, ci și în atenția specialiștilor, preocupăți de combaterea sa. Aceia desfășurată la scară mondială, lupta împotriva poluării a devenit în ultimele decenii o chestiune de rezolvare a căreia depind în bună măsură sănătatea și chiar viața noastră și a generațiilor viitoare. Tocmai de aceea, marilelui număr de specialiști antrenăți în combaterea poluării, li se adaugă, în anii din urmă, un întreg arsenal de mijloace moderne de investigație a problemei. Toată tehnica de vîrf a secolului XX e pusă în slujba depoluării; calculatoare ultrasofisticate, cu puteri de memorizare fantastice, cu programe din ce în ce mai complicate, elaborează permanent soluții noi, unele din ele extrem de costisitoare.

Nu despre o asemenea soluție, însă, dorim să vă vorbim în rândurile care urmează. Cea pe care vă vom prezenta-o nu s-a născut într-un mare laborator al vreunui celebru institut de cercetare, ci în laboratorul de chimie analitică al Liceului de aviație din Bacău și aparține profesoarei de chimie Nadia Voicu, a cărei pasiune pentru cercetare s-a materializat, de astă dată, într-o metodă originală de purificare a apelor industriale reziduale de ioni de crom extrem de toxici. Să derulăm însă această interesantă experiență.

(Urmare din pag. 1)

fesii, dacă opțiunea lor pentru aceasta s-a bazat pe o judicioasă cîntărire a posibilităților lor și pe o meditație corespunzătoare acestui moment crucial din viața în care se implică un tînăr ajuns la vîrsta de aur. Căci este de la sine înțeles că opțiunea pentru o anumită specialitate se face odată pentru totdeauna, ea implicînd deopotrivă realizarea aspirațiilor fiicărui, dar trebuind să răspundă, în același timp, și unor cerințe sociale.

Acum cînd examenul de admitere a trecut, și cînd cei care s-au pregătit corespunzător pentru el și-au văzut realizată dorința de-a deveni studenți, întrebarea de mai sus revine și stăruie pentru că ne-a fost dat să vedem prea multe rezultate, la diferite facultăți, care nu lasă nici o îndoială că prezențarea la porțile universității nu

„Poluarea, ne spune Nadia Voicu, a atins deja limite care depășesc puterea de apărare a naturii; era firesc ca omul să caute nu numai mijloace chimice de combatere a ei, ci mai ales mijloace biologice. Orientare tot mai declarată, de altfel, în ultimii ani. În ceea ce mă privește, am luat în studiu posibilitatea utilizării colectoriilor microbiologice în purificarea apelor industriale reziduale de

de lucru oferită de lucrarea Vioricăi Dulman „Concentrarea și separarea unor elemente cu colectori microbiologici”, Nadia Voicu a cercetat și a stabilit condițiile optime pentru îndepărtarea ionului de crom cu ajutorul drojdiei de bere comerciale. Vechimea de preparare a drojdiei de bere variația concentrației acesteia în soluție, variația concentrației suportului energetic sint numai

Cercetarea e posibilă și într-un laborator școlar

la acoperiri galvanice, care conțin ioni de crom. Consultînd literatura de specialitate, m-am oprit asupra unui collector microbiologic accesibil, *saccharomyces cerevisiae*. Deoarece obținerea tulpinii pure implică un procedeu extrem de laborios, pe care nu mi-l puteam permite în condițiile unui laborator școlar, și care, de altfel, este și costisitor, am testat înlocuirea acestei tulpini cu drojdia de bere comercială, material mai ieftin și infinit mai accesibil, capabil să concentreze și să separe diferiți ioni metalici.”

Adaptînd pentru crom metoda

cițiva dintre numeroșii factori ce influențează direct procesul.

De remarcat că procedeul propus de profesoara băcăuană este deosebit de avantajos atît din punct de vedere energetic cît și al consumului de materii prime. Deasemenea, fapt extrem de important, pe această cale nu se introduc în ape alți ioni, cum se întâmplă în cazul tratamentelor obișnuite cu schimbători de ioni (aceștia lasă în soluție alți ioni, ce schimbă echilibrul natural al apelor) și, subliniem încă o dată, nu se consumă curent electric ca în cazul tratamentelor electrochimice. Pentru mu-

a avut la bază, adeseori, analiza exigentă a posibilităților proprii și nici acel bagaj de cunoștințe teinice ce trebuie să însoțească urcușul greu al instrucției de specialitate.

Este indiscutabil că dreptul de a urma o facultate, în vederea obținerii unei pregătiri

cele care privesc îmbunătățirea muncii educative și de orientare profesională, îndatorire ce revine atît școlii cît și celorlalți factori de educație, inclusiv familiei. Întreținerea unor tineri, care la prima confruntare cu exigențele învățămîntului superior au obținut rezultate

Profesiune pentru o viață

superioare, face parte din libertățile create de societatea noastră. Dacă el însă nu este folosit cu chibzuință și răspundere, atunci pot să apară și dezamăgiri pe plan individual și disfuncționalități pe plan social. Multe concluzii se impun în legătură cu modalitățile de prevenire a unor asemenea contradicții. Cred însă că între ele trebuie să revină mai insistent

slabe, în iluzia că repetarea încercării merită orice efort, deși sint suficiente indicii la caracterul limitat al aptitudinilor și posibilităților, nu poate fi decît dăunătoare. În primul rînd școala, dar și familia, trebuie să-și asume mai multe obligații morale și socio-profesionale în a-i orienta pe tinerii absolvenți spre viitoarea specialitate, spre domeniul activității econo-

Valoroasă monografie medicală

Probabil cea mai frecventă suferință în perioada verii (minoră adesea, dar cit de neplăcută) mai ales, la copii este urticaria. O seamă întregă de game asociate, deosebi consumul alimentar și de lichide corelate cu perisabilitatea sporită a pielii din pricina căldurii, expunerii la soare și transpirației duc la apariția acelei neplăcute spuzeli și însoțită de mâncărimi, pe diferite părți ale corpului. Reiese limpede chiar și din acest succint preambul oportunitatea apariției recente a unei lucrări consacrate acestei boli intitulată „Urticaria”; Angioedemul, (Editura Medicală), de Valentin Filip și Ion Bradu Iamandescu, specialiști formați la școala profesorului dr. Ervan Seropian. Se susține adesea nu numai în rîndul marelui public ci și al unor medici că urticaria este o formă de alergii. Dar așa cum ne explică clar și profund argumentat autorii lucrării nou apărute, boala „răbufnește” doar la nivelul pielii, ea putînd avea multiple cauze și numai un simptom. Se urmărește pe parcursul capitolelor cărții apariția sindromului urticarian datorită descărcării de histamină, mecanismul care determină eliberarea histaminei, principalele cauze care pot provoca acest proces. Lucrarea se ocupă în continuare deosebi de apariția urticariei cronice și a tratamentului acesteia prin combinarea antihistaminelor clasice. O atenție specială este acordată apariției urticariei ca urmare a reacției diverselor medicamente și deosebi a diverselor antibiotice. Autorii își exprimă convingerea că urticariile acute nu au tendința de a se manifesta în urticarii cronice deși pot apărea ca un debut al acestora din urmă sau pot declanșa urticaria cronică pe un „teren” urticarian pregătit.

Să urmărim în continuare pe baza datelor furnizate de volum care sint elementele declanșatoare. Asadar, un puseu urticarian acut poate fi provocat de aportul bogat în histamine cum sint: conservele de pește, crustacei și căpsunile, alergii la medicamente, în special la penicilină și sulfamide, la înțepături de albine și viespi etc. De asemenea, urticaria poate fi provocată de un mecanism pseudoalergic ca de pildă declanșarea masivă de mediatori, ca urmare a administrării unor medicamente sau substanțe, formarea unor toxine microbiene sub acțiunea bactericidă a antibioticelor, stressul (negativ sau pozitiv).

În ceea ce privește tratamentul urticariilor, autorii sint de părere că antihistaminicele rămîn și astăzi medicația de bază, mai ales în asociere și cu o medicație care cîștigă teren în ultimul timp — corticoterapia nu-și găsește justificare decît în cazuri acute de mare urgență, prezentînd în general serioase primejdii. Totodată sint recomandate o serie de măsuri profilactice.

În concluzie, o lucrare cuprinzătoare, bazată pe o impresionantă experiență chimică, pe o bibliografie de specialitate „la zi” și care se adresează nu numai medicilor interniști dermatologi, alergologi, studenților în medicină ci și cititorului de cultură care vine frecvent în contact cu această suferință larg răspîndită.

HARALAMBIE LEREA ■

— Impunerea științei drept element fundamental al progresului a declanșat, în ultimii ani, mutații de proporții în întreaga dezvoltare economică-socială a României. Revoluția științifică, revoluția tehnologică, revoluția agrară sînt azi realități trăite cotidian, regăsite în dezvoltarea impresionantă a economiei românești, în modernizarea radicală a structurilor și tehnologiilor din toate domeniile de activitate. Efect și cauză a acestor realități a apărut o amplă democratizare a accesului maselor nu numai la informația științifică, ci la însăși creația științifică; aceasta a căpătat un larg caracter de masă, generalizându-se practic la toate nivelele de acțiune. Cadru generos de manifestare a emulației creației a oamenilor muncii, Festivalul național „Cîntarea României” relevă, cu fiecare nouă ediție, noi valori. În această lună se va încheia cea de-a VI-a ediție a Festivalului, de la ale cărei rezultate vă propun să începem discuția noastră. Care sînt, după opinia dumneavoastră, liniile de forță ale acestei ultime ediții și cum apreciați rezultatele înregistrate?

— Creat din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Festivalul național „Cîntarea României” a devenit, prin perfecționarea continuă a cadrului și modalităților de desfășurare, spațiul stimulator de participare a tuturor categoriilor socio-profesionale la creația științifică și tehnică. Larga democratizare a științei și cercetării științifice este demonstrată magistral de fiecare nouă ediție. Să ne oprim numai asupra unuia dintre aspectele edificatoare. Dacă în ediția finală din 1985 au fost înregistrate 2154 878 participanți la acțiunea de creație tehnico-științifică, în ediția a VI-a numărul acestora a fost de 2 382 000 din care peste 1 300 000 muncitori de înaltă calificare din întreprinderi. Dacă în ediția trecută au fost rezolvate din planurile de creație ale ministrilor, centrelor și întreprinderilor, din planurile elaborate de comisiile de creație tehnico-științifică și comitetele inginerilor și tehnicienilor, 220 816 obiective, la ediția actuală numărul acestora a depășit 640 000 teme. Creșterea acestor spectaculoasă demonstrează practic democratizarea științei, posibilitățile excelente de afirmare a personalității umane create în România socialistă. Mi se pare extrem de important faptul că această activitate de creație în care, alături de oameni de știință, cercetători și cadre didactice au acționat muncitorii specialiști, maistri, studenți, elevi a materializat politica științifică și tehnologică adoptată de cel de-al XIII-lea Congres al Partidului Comunist Român, care pune în prim plan dezvoltarea intensivă, urmărind, în principal, dezvoltarea bazei de materii prime și energetice, dezvoltarea pe baze moderne a agriculturii, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, creșterea calității vieții. S-au atacat și rezolvat astfel o mare parte din

temele incluse în programele de cercetare științifică și tehnologică aprobate de Congresul științei și învățămîntului, precum și orientările stabilite în activitatea de organizare științifică și modernizare a producției, elaborate sub direcția conducere a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și urmărite de o comisie de partid și de stat condusă de tovarășul academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prim viceprim ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, care care îndrumă permanent întreaga acțiune de creație științifică și tehnologică. Realizările au validat valoarea planurilor după care acționăm, ca și eficiența metodelor folosite atît în sti-

lind de circa 800 000 lei. În scopul stimulării și protejării creației originale prin brevet, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, împreună cu Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, în colaborare cu comitetele județene de partid, avînd un sprijin activ din partea sindicatelor și comisiilor inginerilor și tehnicienilor, au organizat saloane de invenții în județele Timiș, Brăila, Satu-Mare, Bacău, Sibiu, Mureș, Constanța, Prahova. Urmare directă a organizării acestor saloane, s-a făcut simțit un salt important atît în ceea ce privește numărul invențiilor, cit și calitatea invențiilor prezentate. Un alt obiectiv urmărit a fost stimularea implementării în economia județelor respective a invențiilor și inovațiilor ce și-au demonstrat valoarea și eficiența în diverse întreprinderi din țară, realizînd astfel

zideratului însușirii de către toți oamenii muncii a unor cunoștințe științifice și tehnice, făcînd astfel posibil saltul către etapa următoare, creația propriu-zisă, ce va fi accesibilă unui număr sporit de oameni. Ceea ce trebuie remarcat în mod deosebit este faptul că și prin acțiunea acestor comisii au fost sensibilizate pentru activitatea de creație oamenii ai muncii de cele mai diverse categorii profesionale, de pregătire și de vîrstă. Lectoratele tehnice, cursurile de perfecționare a pregătirii profesionale, acțiunile de propagandă științifică și tehnică au avut ca tematică obiectivele prioritare ale modernizării economiei românești, constituind astfel un prim pas în formarea viitorilor creatori.

— Ați subliniat faptul că în acest dinamic proces de creație tehnico-științifică au participat alături de vîrstnici, și tineri-

manentă a noului în toate domeniile, a pasiunii pentru munca de cercetare, de găsire a unor soluții moderne diferitelor probleme tehnico-organizatorice. În forme specifice, a fost cuprins un număr mereu mai mare de tineri și copii la manifestările inițiate, urmărindu-se permanentizarea acelor forme și structuri ce au dovedit o eficiență sporită atît în planul perfecționării pregătirii profesionale, cit și în cel al rezultatelor concrete. Vorbind despre creativitate, trebuie să arătăm că este științific demontat că aceasta este condiționată puternic de factorul biologic vîrstă. Tocmai de aceea, un obiectiv al activității Uniunii Tineretului Comunist îl constituie atragerea în forme diferite a tinerilor muncitorii, tehnicieni, specialiști, elevi și studenți la creația științifică și tehnică. Cele aproape 2400 comisii profesional-științifice ale comitetelor U.T.C. din întreaga țară își desfășoară activitatea în unități de producție și în institute de cercetare-proiectare. În 1986, la acțiunea de creație științifică și tehnică au participat peste 260 000 de tineri, din care circa 90 000 sînt muncitori, 65 000 tineri cu pregătire medie și 69 000 tineri specialiști cu pregătire superioară. 3 688 este numărul invențiilor realizate de către tineri. În institute și facultăți funcționează peste 2 600 colective mixte de cercetare, formate din cadre didactice și studenți. Una din participările specifice ale tineretului în Festivalul național „Cîntarea României” este ampla mișcare utecistă desfășurată sub deviza „Știință-Tehnică-Productie”. În cadrul mișcării au fost organizate acțiuni permanente de propagandă tehnico-științifică, cursuri de informare, colocvii de știință și tehnică, cercuri științifice și tehnico-aplicative, sesiuni de comunicări științifice. Numai în 1986 au fost organizate 301 sesiuni de comunicări științifice, în care tinerii au prezentat peste 12 000 de lucrări. 101 au fost premiate la nivel național. Trebuie, de asemenea amintite cele peste 136 000 de cercuri tehnico-aplicative științifice din învățămînt, frecventate de peste 2,9 milioane elevi. Stimularea interesului și participarea efectivă la creația tehnico-științifică de la o vîrstă foarte tină sînt pietrele de temelie ale viitoarelor realizări la nivel național în creația de masă tehnico-științifică, fără de care nu se mai poate concepe dezvoltarea în continuare, pe cale intensivă, a economiei românești. Descătușînd energiile creatoare, Festivalul național „Cîntarea României” crează un larg spațiu democratic de manifestare a creativității, constituindu-se într-o adevărată tribună a inteligenței românești în acțiune, materializată în tot ceea ce înseamnă noua revoluție științifico-tehnică, noul chip al României socialiste.

ROXANA PAICU
MANOLESCU

Festivalul național „Cîntarea României” — cadru de largă și puternică afirmare a geniului creator al poporului nostru

Convorbire cu tovarășul Mihai Florescu, ministru secretar de stat la Comitetul Național pentru Știință și Tehnologie.

mulțirea creativității cit și în aplicarea în practică a creațiilor tehnico-științifice ale maselor.

— O mare parte din aceste creații au constituit priorități naționale sau mondiale fiind caracterizate ca invenții sau inovații a căror aplicare și generalizare reprezintă o cale importantă în valorificarea potențialului creativ. Îndrumată direct de către CNST, mișcarea de invenții și inovații, parte componentă a Festivalului național „Cîntarea României” cunoaște în prezent o amploare deosebită. Care considerați că sînt căile și metodele cele mai eficiente pentru stimularea în continuare a acestei importante activități?

— Materializarea creației științifice și tehnice în invenții și inovații constituie o preocupare majoră pentru noi. Organizarea saloanelor de invenții, mărci și modele industriale în diverse județe s-a dovedit o formă extrem de eficientă de stimulare a acestei activități, pe care o vom amplifica în continuare. Dealtfel, rolul invențiilor aplicate, în modernizarea economiei naționale a crescut de la an la an. De la 60 de invenții aplicate anual între 1950—1955, s-a ajuns, în ultimii ani, la peste 10 400. Efectele economice ale aplicării invențiilor în 1986 reprezintă valoric peste 8,68 miliarde lei, valoarea medie a eficienței economice anuale pe o invenție aplicată

generalizarea experienței interesante și facilitînd accesul la cele mai noi realizări ale științei și tehnicii românești.

— În această ultimă ediție a festivalului, un rol deosebit în desfășurarea și organizarea acțiunilor de creație tehnico-științifică a revenit comisiilor inginerilor și tehnicienilor, comisiilor de răspîndire a cunoștințelor științifice și tehnice. În ce măsură și-a dovedit eficiența accentul pus pe acest nivel de acțiune?

— În lumina documentelor adoptate de Congresul al XIII-lea al P.C.R., de Congresul Științei și Învățămîntului, a importanței ce revine, în noua etapă, procesului de formare a omului nou, comisiile inginerilor și tehnicienilor și-au intensificat activitatea de răspîndire a cunoștințelor științifice și tehnice, ridicînd astfel la un nivel mai înalt activitatea desfășurată în cadrul comisiilor locale pentru răspîndirea cunoștințelor științifice și tehnice. Activitatea acestor comisii este orientată prin tematica aprobată pentru perioada 1986—1990, avînd printre obiectivele importante sporirea contribuției la formarea și dezvoltarea culturii științifice și tehnico-profesionale a oamenilor muncii, lărgirea orizontului de cunoaștere și înțelegere al tuturor membrilor societății. Prin activitatea lor, Comisiile de răspîndire a cunoștințelor științifice și tehnice au asigurat, împlinirea de-

Dealtfel, anii socialismului au demonstrat, prin fiecare nou obiectiv împlinit, acțiunea dăruită responsabilă a tinerilor. Putem vorbi de niște coordonate proprii, definitorii, distinctive ale creației tinerilor?

— Așa cum a subliniat în repetate rânduri secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sarcinile ce revin tinerii generații în procesul de făurire a noului societăți sînt din ce în ce mai complexe. Prin grija statornică a partidului, pregătirea întregului tineret pentru viață și muncă se bazează pe o concepție clară, revoluționară, ce consfințește unitatea și interdependența organică între învățămînt, cercetare și producție, cu o viziune de largă perspectivă privind structura cunoștințelor transmise, astfel încît să se poată adapta rapid la dinamica revoluției tehnico-științifice contemporane. Acest fapt este evidențiat de rezultatele, bune obținute la învățătura, la concursurile școlare, la concursurile pe meserii, precum și la acțiunile de creație științifică și tehnică din cadrul Festivalului național „Cîntarea României”. Întreg tineretul patriei — pionieri și școlari, studenți, muncitori și specialiști din industrie și agricultură — participă în număr tot mai mare la acțiunile de propagandă și creație tehnico-științifică, îndreptate în direcția stimulării interesului pentru însușirea per-

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE

Eminescu și științele vieții (II)

Cumpăna este adesea schițată de poet în cajețele sale manuscrise; ea exprimă parcă o permanentă năzuință a realizării și conservării stării de echilibru. Să ne amintim versurile din poezia Se bate miezul nopții: „Ci cumpăna gîndirii-mi și azi nu se mai schimbă, / Căci între amîndouă stă neclintita limbă”. Ideea îl preocupă, firește, și în ce privește fenomenele vitale. În ms. 2.255, f. 440 și 2.275, f. 72 v. urechea e „cumpăna de sunete” (sau „cîntarul sunetelor”) ochii — „cumpăna de lumină” (respectiv „cîntarul luminii”), nervii — „cîntarul tactului”, mirosul — „cumpăna chimică a elementelor”, creierul — „cîntarul înțelepciunii” etc. Relația dintre organele de simț și miștoarele artificiale care le sporesc puterea e astfel definită: „Toate instrumentele care înmulțesc puterea noastră nu sînt decît lungiri ale organelor noastre, în sensul INVERS per-

spectivei — ochiane” (ms. 2.255, f. 364).

Poetul-gînditor e preocupat în mod special de unele aspecte particulare, caracteristice pentru viața socială a unor animale, de pildă de roiul de albine, căruia-i surprinde esența în însemnări ca: „Albinele! Albinele! Albinele! Viața stat — Regina Roiu întreg = un individ” (ms. 2.264, f. 64).

Să ne mirăm că Eminescu traduce întregi articole despre viața albinelor, ca cel publicat de P. Coel și M. Schachinger în ziarul „Neue freie Presse” (ms. 2.257, f. 268—270, reproduc în Opere, vol. XIV). Și iată giuvaerul fără egal de umor științific eminescian cu care traducerea este adnotată de poet: „Stupul e o mănăstire de călugărițe fecioare, în care numai stare[ta] are amanți și face copii”.

În „Timpul” nr. 70 din 1 aprilie 1882, Eminescu salută a-

pariția, în revista lui Bogdan Petriceicu Hasdeu „Columna lui Traian”, a articolului Limba botanică a poporului român: „D. dr. Brînză începe a publica în „Columna” numele ce-l dă poporului plantelor, pururea în alăturare cu numele botanice străine”.

În manuscrisul 2.264, fila 133, citim că omul reprezintă „o formă nouă și superioară [...] a materiei existente”. Viața pe Pămînt este întreținută esențialmente de Soare și „insorierea” sau „insolațiunea”, cum le numește Eminescu de preferință, îl fascinează într-atît („Ideea lui de predilecțiune, scrie I. Slavici, era că tot ce are viață, e insolațiune”), încît organismele sînt privite de el — cit de expresiv sună! — ca „gheme de lumină”. Si poetul se explică astfel: „Toate organismele sunt asemenea unei depănători, cari prefac mișcarea în linie dreaptă — care ar fi infinit de lungă — într-o linie învîlătuțită împrejurul ei, ca la ghem. Gheme de lumină” (ms. 2.267, f. 97 v.).

Un studiu deosebit de interesant — și prea puțin remarcat — asupra concepției biologice a lui Eminescu a fost publicat sub titlul M. Eminescu, științele vieții și problemele medico-sanitare de către I. Georgescu-Viste și V. Săhleanu în culegerea Momente din trecutul

medicinii (1983), apărută sub coordonarea istoricului științei dr. G. Brătescu. Cei doi cercetători relevă de pildă faptul că modul în care Eminescu vorbește despre o „continuă circulațiune” — ms. 2.257, f. 300—302 — a substanțelor în natură, anticipează, în contextul respectiv, ideea modernă a ciclurilor carbonului, oxigenului etc. Am identificat în manuscrise o astfel de formulare explicită: „Să urmărim circulațiunea acesteia. Carbonul, între altele, formează, combinîndu-se cu apa din plantă și amidon pe care sucurile-i administrează părților aceluia ce au trebuință de el...” (ms. 2.267, f. 87). Aceiași cercetători dau o fericită interpretare, credem noi, însemnării lui Eminescu care arată că „proprietatea de căpetenie a vitalității, comună tuturor corpurilor organice, consistă în perpetua schimbare a substratului lor material” (ms. 2.267, f. 85), o proprietate care le distinge de corpii în repaos sau anorganici, a căror compunere rămîne „pururea neschimbătată”. Autorii studiului observă că aceasta „înseamnă mai mult decît metabolism: stare dinamică a constituenților, măsurată abia după 1930—1940, cu ajutorul marcajului izotopic. Ea implică însă situația de SISTEM DESCHIS a organismului, concept ce a făcut epocă.

după 1940”. Este subliniat, de asemenea, diferența ce este relevată în caietele manuscrise între cristal (capabil și el să crească) și organism; cristalul are „agregatie”, dar nu prefacere în materie (adică metabolism).

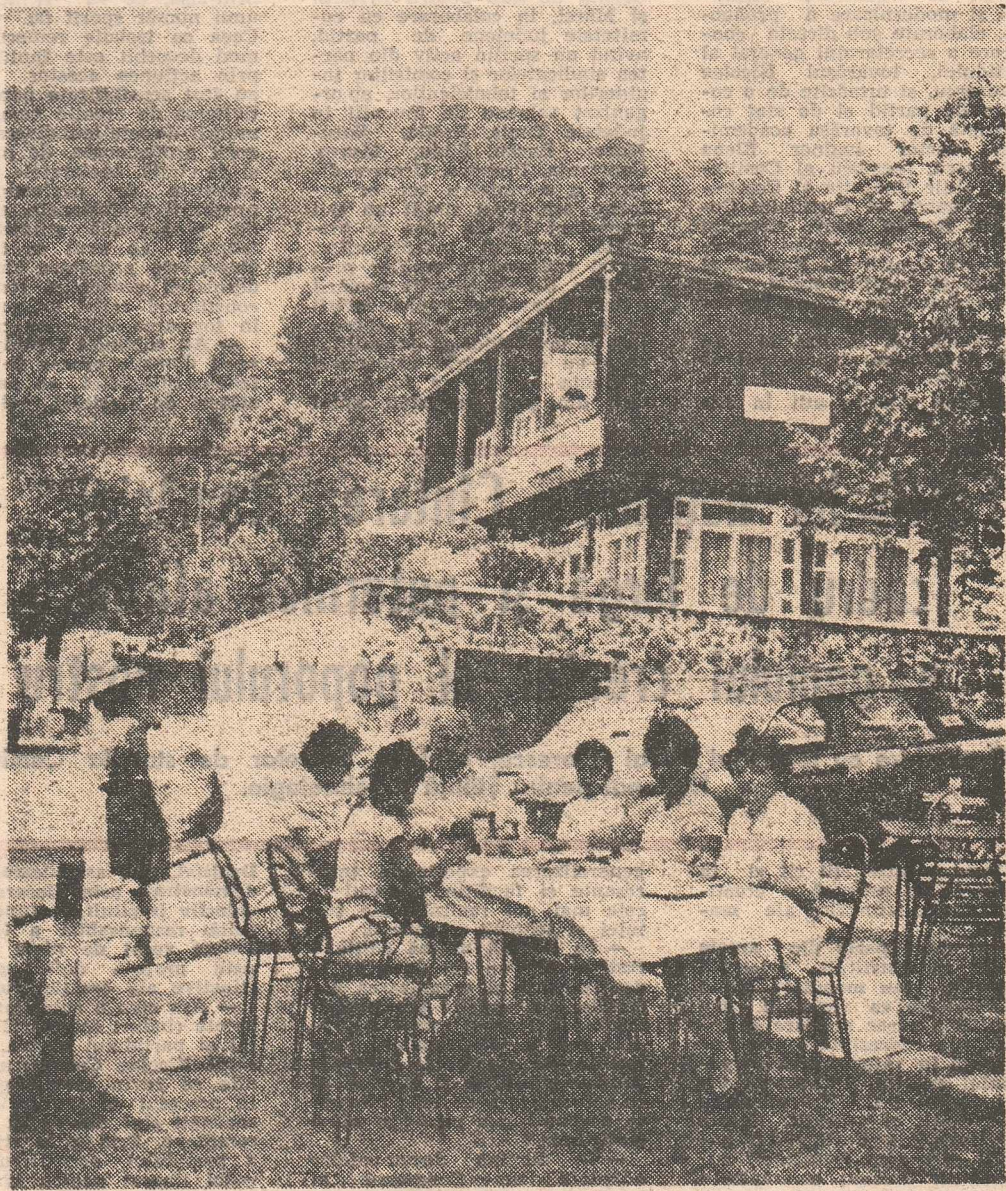
De o rară expresivitate sînt și textele din manuscrise, semnalate și de cei doi autori, în care se analizează relația plantă-animale. Dacă planta oferă animalului oxigen, iar animalul plantei bioxid de carbon, aceasta arată că, în materia pururea mobilă, nu există „proprietate privată”, iar: „Planta e stăpînul animalului [...] Planta e sclava animalului și sclav de bunăvoie, frumos, interesant e aceasta. Lucrează într-una și totuși numai spre scopul pe care singur se-l propune...” (ms. 2.257, f. 312. În ms. 2.270, f. 25 găsim următoarele precizări: „...energia razelor solare pe care planta a înzestrat-o la dezbinarea carbonului de oxigen, se eliberează în corpul animalului sub formă de căldură și mișcare, cînd cele două elemente constitutive se recombina în acid carbonic. Căldura singelui, bătaia inimii, capacitatea de muncă a bratelor noastre, nu sînt nimic altceva decît energie, originară din Soare”.

I. M. ȘTEFAN

Invitație la cabană

Cabana poate fi scopul vacanței sau una din „haltele” ei. Familist potolit sau drumeț prin vocație, intri în cabană cu același gând, să te simți bine. Un așternut curat, un ceai fierbinte, o masă caldă, multă liniște și un cabanier care să te „adapte” bucuros. Să-ți fie și mamă și tată, și doctor și prieten, măcar atât cit să-l mai cauți și la anul sau să-ți amintești de el ca de un bun camarad de armată. Un om care să le știe pe toate, începând cu masivul în care te afli și terminând cu trenul pe care-l poți lua din gara de la poalele muntelui. În sfârșit, când te gindești la cabană, te gindești la cabanier, și asta pentru că nicăieri parcă omul nu se confundă atât de mult cu locul său de muncă. Sînt citeva adevăruri cu care noi înșine am plecat la drum, convinși fiind că, pe munte, înțelepciunea omului sfîntește locul se simte mult mai profund. Iar dacă lucrurile nu stau peste tot așa, îi rugăm pe cei în drept să-i dea viață, fiindcă aici mai există un adevăr: cabanele există pentru că există turiști. Cabana este o casă permanent deschisă, dar statutul său nu și-l datorează bunăvoinței cabanierului. Astfel răspîndite în toate zonele țării nu observăm imediat că, puse una lingă alta, ele dau imaginea unui mare efort, a unei uriașe investiții sociale, menite să contribuie la odihna și sănătatea noastră. Așadar, a fi bun gospodar la o cabană, este, în primul rînd, o obligație de serviciu.

La Curmătura Ștezii se simte mina de gospodar a lui Nicolae Varvara, un moldovean ambițios și priceput din Mălinii Sucevei, capabil să pună pe roate o cabană.

„Eu nu-mi asum nici o răspundere...”

Cabana „Peștera” din județul Dimbovița are aspectul unui hotel din cele mai moderne. Cu cinci etaje, asezată pe un plan inclinat, în partea din față, sub parter, clădirea mai are un nivel la care se află un fel de club. Cei care nu joacă fumcăză. Pe jos sînt țigări stinse, nu e măturat. Pe un parapet ca de bar (pusliu) stau mai multe sticle goale de bere, așa cum le-au lăsat entuziaștii consumatori. Nota generală o dau neîngrîjirea și lipsa de curățenie elementară. Este ora 14,30 și la recepție nu e nimeni. Doar un anunț că nu sînt locuri. Ușa încuiată a biroului — din p.f.l. — nu pare ci chiar este spartă și vom afla că nici nu și aminteste, sau nu vrea să-și amintească, de cînd și de către cine. În hol — sticle goale, prin cele mai neașteptate locuri: pe jos, pe brîul de zid al unui stîlp. Scrumierele mari, cu picior sînt supraincercate și este greu de crezut că azi dimineața au fost curate. Cum nu apare nimeni dintre gazde și cum totul pare fără limite la îndemîna oaspeților, urcăm. Pe scări și pe paliere domnește murdăria și chiar ceva din aspectul unei case în paragină. În fața multor uși stau grămezi de sticle goale. În capătul holurilor dinspre scara de serviciu sînt îngrămădite alte sticle și gunoaie. Probabil de către turiști. Dintre gazde nu se vede nimeni. Curățenia o fi începînd mai tîrziu. Între etajele patru și cinci, pe scară, bat la ochi două rame de geam rupte. Una alină ca o aripă împuscată. Pe balustrada din lemn a balconului, de la cinci este scris cu vopsea albă (litere de o schioapă) VALI. Ușa dintre hol și scară nu mai are geam. Alt geam lipsește din ramele de alături. Pe această ușă (în exterior) cineva a început, se pare, să-și npteze numele și s-a intrerupt; citim doar PU. Poate de la Pupăză. Oricum, de respectiva pasăre moțată și de cubul ei vestit îi amintește cabana „Peștera” atât

de frumoasă pe dinafară. Mai ales dacă urci ultimele trepte. Ele duc în pod. În fața intrării este o veritabilă „Jadă” de gunoi. Cu toate atribuțiile respingătoare. Inclusiv reperele olfactive inconfundabile și riscul de epidemii pe care îl sugerează violent. Ușa este devastată. E o rămășiță de ușă. Locul broștei a devenit o cicatrice mare în lemn. Înăuntru e pavat cu saltele. Sînt și de rezervă. Toate murdare ca niște preșuri de scară. Unele aruncate grămadă. Mai sînt o multime de sticle goale, grămezi de gunoaie, un radiator de calorifer nemontat care ar putea fi folosit ca scaun dacă ar fi mai curat. Toate prizele au fost și ele devastate: firele își întind capetele din pereți. Cum geamul e spart pe scară, iar fereastra podului e vreaște, curentul puternic te-ai aștepta să mai primenească aerul, dar gunoaiele mențin „specialitatea casei”. Coborim și îl căutăm pe șeful cabanei, Dragoș Mosor. Iese din bucătărie. Este în trening. Nu-l deranjează că în holul bucătăriei, unde un anunț interzice intrarea persoanelor străine, stau pe scaune și fumează doi bărbați fără halate și care sînt chiar străini de bucătărie. Probabil nu-i sînt străini șefului. „Bine ar fi să serietii — zice dînsul — că ne lovim de o mentalitate nefelică a unora despre munți și cabane. Cauza imediată este excesul de alcool pentru perții zgîriați, oglinzile și veiozele sparte”. Îl întrebăm pe șef cum apreciază starea de curățenie actuală a cabanei. „Acum e curat, bineînțeles!” Iesim în hol. Încă nu au fost luate toate sticlele de bere și n-au fost golite scrumierele uriașe. Urcăm. De pe paliere au dispărut gunoaiele. Dar de pe scara de serviciu se vede pe cea mai de jos platformă că „recolta” a fost ascunsă acolo. Mai multe uși de camere au încă pe ele straturi de murdărie. Ceea ce se mai vede și pe jos în holuri. Aspectul dezolant al podului îl

face pe cabanier să spună: „Eu nu-mi asum nici o răspundere pentru pod, că nu este spațiul de cazare”. Dăm să coborim și ne întîlnim cu o tinărară care a venit de la Ploiești cu două surori și cu fiul ei de patru ani. Vor să rămînă o noapte. „Recepționarul mi-a spus că

n-are locuri, dar să vin aici să vad dacă-mi convine”. Se numește Tatiana Andrei și locuiește în strada Crișan, blocul 130 A, ap. 22.

Recepționarul Cristian Ghinea: „N-am mai fost nici eu de curînd în pod, că n-am mai avut solicitări”.

Treaba lui e peste tot și, de fapt, nu-i nicăieri

Apartinînd de filiala Cheia a O.J.T. Prahova, cabana „Muntele Roșu” este suprasolicitată. Poiana din jur e punctată vesel de culorile citorva zeci de corturi. Majoritatea turiștilor sînt veniți cu mașinile personale, cabana, ca și filiala Cheia. (La 7 kilometri mai jos pe șosea) aflîndu-se pe un drum mai răzleț. Alături de cabană sînt douăzeci de căsuțe și un chioșc de răcoritoare care „trăiește” din bere și brîncor. Ambele produse sînt reci. Simbătă, 8 august, în fața chioșcului, pe terasa destul de plină de cioburi de sticlă, mai mulți turiști în picioare beau bere direct din sticle. La cele citeva mese s-a format un grup vesel inconjurat de curioși și de citiva lăntari. Atmosfera este de bilci, în chiar cel mai prost înțeles al cuvîntului. Răsună muntele de „muzică” urlată, iar burdufurile strălucesc intermitent ca niște pete turnoase pe fondul sobru al celor ce trag de ele. Ești tentat să cauți cu ochii și un urs în lant. În holul cabanei, o gazetă mare de perete nu afișează decît un pelec de hirtie cu mersul trenurilor pe linia Mănciu — Ploiești Sud. Tăblița pentru date meteorologice vom afla că se completează doar, cîteodată, iarna. Din salon se trece în bucătărie printr-o ușă pe care scrie „Intrarea interzisă”. Scrie degeaba: intră absolut cine vrea, în haine de stradă sau de... plajă. Unii au citit ceva de aranjat cu cabanierul, alții pur și simplu doresc o informație, dar nu găsesc pe

nimeni la cele două ghișee alăturate, de la bar și de la „Informații-Recepție”. La aceste ghișee nu apare nimeni între orele 11 și 15. Deși zeci de oameni așteaptă nedumeriți și pleacă renunțînd.

Vasile Bucurescu, șeful cabanei, n-a auzit ce cîntă trubadurii care s-au însărcinat cu polnarea folclorului. „Eu nu ies din bucătărie”. Amabil, insistă să rămîn aici peste noapte. „Dacă vreți să vorbiți și cu cei de la filială, mîine îi găsim că e duminică și e mult de lucru”. De curățenia cabanei ni se spune că se ocupă tot personalul. „Toti ajută, ca așa-i la cabană”. Numai că, în realitate,

Popasul care-și face singur reclamă

De la Sibiu se poate urca spre Păltinș chiar din fața gării. Mesina noastră a apărut cu citeva minute înainte de ora 7 și cu înghesuiala de rigoare, bine burdusită, a plecat.

Dar timpul le aranjează pe toate. După 20 de kilometri, într-o minunăție de presiune, drumul se bifurcă: cel modernizat urmează serpentinele iar cel forestier întovărăsește valea limpede și strălucitoare a riului Ștezii. Poate fi ceva mai nimerit pentru un popas ca va-

la această cabană e altfel. În camere, pernele murdare n-au fețe, au cite un cearșaf deasupra. Saltelele au strat gros de praf la cusături. Păturile și covorul așisderea. Nu există aspiratoare. Același cabanier ni se confesează derutant: „Să știți, curățenia o face o singură fată. Și în cabană, și la căsuțe, și peste tot. Nu poate nici ea mai mult. Păturile le spălăm o dată pe an. Ultima oară? Păi, în februarie 1986. Barmanul, sigur, ar trebui să stea la bar. Dar prețurile mîlteii, că tot el are și grătarul din curte. Sîntem puțini: numai 10 oameni în loc de 13 și noi facem tot.” Îl întrebăm pe bucătar cine prepară mîlteii. „Eu.” Barmanul, Stelian Bucurescu, fratele cabanierului, a fost azi la grătar o jumătate de oră. „Treaba mea concretă e peste tot”, zice el. Cabanierul (decisiv): „Știți, practic el și cu mine trebuie să le-nvirtim pe toate, ca să fie bine.” Sînt, după stenogramă, cuvintele exacte ale lui Vasile Bucurescu, și, dacă le-am parafraza, poate ne-am depărta de adevărul pe care nimeni nu-l știe mai bine decît el. Mai notăm că apa nu ajunge la etajul doi, iar la primul, grupul sanitar al fetelor are ușă blocată și în celălalt lipsesc becurile cabinelor. Stricată este și broasca ușii de la biroul cabanierului.

Vasile Bucurescu, la ora aceea, așa cum i s-a spus la un instructaj la București, omul cu cea mai mare vechime din țară în munca de cabanier (23 de ani) este convins că nu poate face mai mult doar cu oamenii pe care-i are. Desigur lucrurile nu stau așa, dar, de ce n-am spune, tot adevărul este că șefii lui, la filială și de la O.J.T., „vin numai să ne controleze, deși munca lor este și de îndrumare, numai că asta n-am văzut, de opt ani, de cînd sînt aici”. Este corect să se gîndească totuși cineva și la felul, la bunăcredința, la competența cu care este sprijinit de șefii lui cel mai vechi cabanier din țară în exercițiu. Aproximarea este bună. „Eu cam cinci zile pe săptămînă sînt plecat după marmă. Mulți vin de la Cheia ca să mînceie la noi. Dar greutăți avem destule. În primul rînd cu oamenii. Dar mai sînt. Aici pînă vine de la Buzeni, circa 70 de kilometri, în timp ce la restaurantul „Zăganu” din Cheia se aduce din Văleni (iar la restaurantul „Miorita” din Buzeni se aduce de la Sinaia, așa cum ne spunea, eu două zile, în urmă șeful de unitate Ion Bujgoi, n.n.). Șeful filialei, Nicolae Cîrstea e bine intenționat. Dar e de puțină vreme inițiativa lui a fost Cornel Tabăcru. A plecat la Ploiești. Dar de cînd sînt eu aici s-au perindat cinci șefi de filială la Cheia. Toți veniți din afara turismului.” Duminică, 9 august, coborim la Cheia. La filială este pustiu. Șeful filiei, pe a cărui ușă tronează de mult firma DIRECTOR, ni se spune că locuiește la Mănciu. Nimeni nu știe măcar dacă va veni azi pe aici. Oricum, vine cînd îl taie capul. Cum rămîne atunci cu buna intenție. Ne resemnăm să-i citim firma falsă. Funcția lui se cheamă altfel. Director? Împănăunarea aceasta e moștenită de la cel care l-a precedat și ea conservă doar dezinteresul pentru cetățean. Iar la o cabană solicitator este vara un cetățean în concediu, un om care își închipuie că e dreptul lui să nu se încrunte citeva săptămîni pe an. Departe de drumurile aglomerate, cabana nu poate sta departe și de normele generale ale turismului modern și civilizat.

DORIN GHERGHINESCU ■

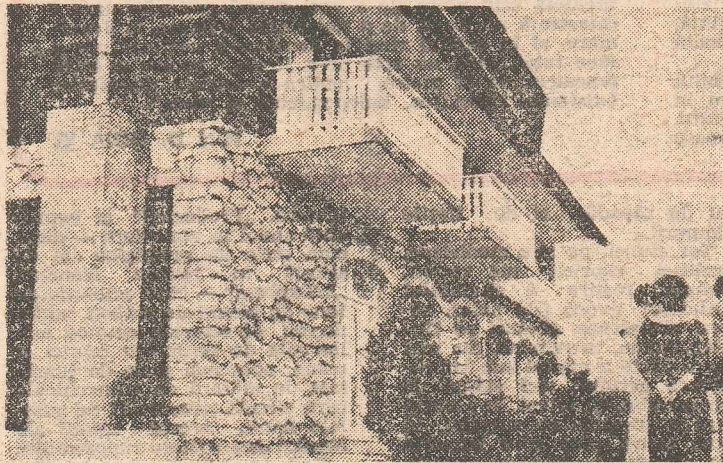

este fiert cu ceapă și cu morcovi iar cartofii sînt prăjiți cu ceapă și nu sînt înșirați pe farfurie dintr-o izbitură de lingură, ci luati din cratiță cu o cănută și răsturnați frumos ea să-și mențină forma. Cîte trei grămăjoare formează garnitura; ea trebuie să aibă nu numai gust, ci și un aspect plăcut.

La căsuțe. Pe cîteva mese alăturare se întinde o față de masă imaculată. Cînd ați venit? Azi! Deci nu v-ați format încă o impresie! Mai în spate, între două cuie, atîrnă o sfoară cu multe rufe de copii, la o măsură se joacă remi, iar lîngă cort, pe un primus fierbe o oală cu lapte. De cît timp ați venit? De zece zile. Cum ați ales locul? Anul trecut am făcut o excursie

la Păltiniș și am remarcat această cabană ca fiind foarte curată. Asta în primul rînd. Argumentul următor a fost vecinătatea apei: nu concep relaxarea fără susurul și răcoarea unui riu de munte, ne spune decanul de vîrstă al grupului — „seful formatelor”, Panait — tatăl, venit din București cu soția, fiul, nora și nepoata. Pentru mamă, primul baraj ce trebuia trecut a fost curățenia, în special la grupurile sanitare. Și aici e curat în fiecare zi. Harnice foto, gospodari oameni! Berea și sucii nu lipsesc, micii nu sînt mici și sînt foarte proaspeți; au un miros tentant și nu pot trece neobservați.

ELENA GHERA ■

Recent dată în folosință, cabana „CINCIS” din apropierea Hunedoarei își așteaptă turiștii într-o eleganță și curățenie demne de invidiat. Peisajul pe care îl cuprinzi cu privirea de la ferestrele sale — lacul, pădurile de pe crestele munților — îți răsplătește drumul pînă aici. Și dacă vrei să faci o plimbare cu vaporușul, iola sau chiar numai cu salteaua pneumatică o poți face din micul portul de pe țărmul lacului. În jurul cabanei „Cincis” s-au construit și mai sînt încă în construcție și căsuțe din birne cu un design cu totul aparte. Vom reveni într-un număr viitor și vă vom arăta mai îndeaproape cum se odihnesc oamenii muncii, la sfîrșit, de săptămîna ori după un an de muncă la „Cincis”.

VICTOR RADULESCU ■

„Călătorului îi șade bine cu drumul”

— interviu cu Anibal Stănescu, director adjunct în CENTROCOOP —

— Tovarășe director, vă propun să intrăm direct în subiect pentru că lucrurile de care vom vorbi sînt clare pentru toată lumea. Nu există un drum important, o șosea națională pe care să nu întilnești un popas, un han, un hotel avînd însemnele cooperației, ale CENTROCOOP. Faptul ține de dezvoltarea turismului în țara noastră, de civilizația turismului în general. Și, totuși, se spune frecvent îmi fac un concediu prin O.N.T. și foarte rar prin CENTROCOOP. Turismul propus de cooperație este doar unul de tranzit, de călător grăbit între mare și munte sau poate fi și unul „așezat”, ca orice concediu la munte sau mare?

— Vă propun să nu începem chiar așa, ci să pregătim într-un fel ciitorul.

— De acord.

— În primul rînd, pentru drumet, să rămînem la termenul acesta chiar dacă beneficiarii noștri vin în cea mai mare parte cu autoturismul, cooperația își propune să fie o gazdă ospitalieră dar și un ghid bun. Facem turism nu doar pentru a-l odihni și hrăni pe cel ce ne trece pragul, dar și pentru a-i facilita accesul la natură, la comorile peisajului românesc. Să vadă așezarea, satul, dar și portul oamenilor de acolo, arhitectura caselor. Oferim turiștilor o gamă largă de servicii. Pe parcursul anilor, dezvoltîndu-ne prestările, am dezvoltat, firesc, și serviciul turistic — unități de alimentație publică și cazare. Avem în prezent o rețea care totalizează 285 unități turistice de alimentație publică și cazare. În detaliu, ele sînt 56 hoteluri, 87 hanuri, care reprezintă un specific al cooperației, 51 cabane, 91 popasuri turistice (campinguri).

— Ce este specific turismului cooperației?

— Noi, desigur, nu facem un mare turism, turism de anvergură. Ne-am propus să valorificăm cadrul natural — climă, relief, păstrînd în arhitectura și ambianța unităților noastre specificul local. Din cele 285 de unități nu există două la fel din punct de vedere al arhitec-

turii. Avem o secție de proiectare care studiază foarte atent ceea ce este propriu diferitelor zone și în felul acesta construcțiile noastre sînt „de acolo”.

— Cîte locuri de cazare sînt în unitățile amintite?

— 12.000 și 65.000 locuri la mese. Pe litoral avem 450 locuri cazare cu 8.200 la mese, majoritatea fiind concentrate în Mamaia, în Satul de vacanță, restul la Agigea.

— Fîind în plin sezon, la mare se pare că totul e plin, prezența acestor Sat de vacanță.

— Este vorba de un complex pe malul Lacului Tăbăcării, cu 20 unități ce reprezintă case din diferite zone ale țării. Interioarele, îmbrăcămîntea lucrătorilor noștri respectă interiorul și portul zonei. Există, desigur, și specificul mâncărilor, precum și al manifestărilor folclorice. Lucrătorii noștri sînt în majoritate din Constanța dar ei s-au specializat în făcîndul bucatelor din Moldova, Transilvania, Oltenia etc. În plus, vara, sînt detașați din județele respective și alți lucrători. În afara manifestărilor folclorice, în sat organizăm seri culturale. Teatrul Tăndărică are program în fiecare zi, în cel mai nou hotel al nostru — Dobrocea — funcționează și o discotecă. Adăugați la toate acestea cele două terenuri de tenis, două picicării, plimbările cu barca, parcul de distracții și aveți imaginea cit de cit completă a acestui colț de litoral care este Satul de vacanță.

— Este singurul complex de acest gen pe care cooperația de producție, achiziție și desfacere a mărfurilor îl are în țară?

— Da, însă în țară, din punctele cele mai îndepărtate, fiecare drum important numără aproape tot atîtea unități cit un complex.

— Propuneți-ne un astfel de drum.

— Iată, să pornim de la Oradea, pe un drum european care merge spre mare. La 27 km de Aleșd, în localitatea Delureni, aflăm Hanul „Piatra Craiului”, iar mai departe, lîngă Huedin, o unitate nouă, modernă — „Iz-

vorul Crișului”, care are și camping; apoi, între Sibiu și Avrig, cabana „Fintinița haiducului”, cu 75 de locuri de cazare, și lîngă Făgăraș, cabana „Fintinița mindrei”, de unde, pînă la Brașov mai sînt exact 60 km, dacă nu vrem să ne mai oprim și la cabana „Dealul Perșani”, care, pe lîngă locurile din cabană, are și camping. Vă propun, în continuare, un mic ocol pe la Bran, unde există hanul cu același nume, în mijlocul unei zone de mare interes turistic. Pe Valea Prahovei, la Breaza ne așteaptă un frumos hotel pentru ca, la 12 km de Ploiești, un popas cunoscut, „Românești”. Urmează „Sineștiul”, un han cu 22 de camere și, la ieșirea din Slobozia, pe varianta șoselei naționale spre Constanța, hotelul „Privighetoarea”, care oferă o cazare și servicii de înalt nivel calitativ. „Hanul morilor”, la ieșirea din Hirșova, ne apropie, în sfîrșit, de Constanța. Este un posibil drum și subliniez că unitățile menționate nu sînt cituși de puțin toate cele care există pe traseul amintit.

— Ce zonă este mai bine reprezentată în ceea ce privește prestațiile de turism ale cooperației?

— Toate sînt bine reprezentate. Suceava are unități foarte bune. Neamțul, unde, pe lîngă hanurile cunoscute, există și „Casa Arcășului”, la Pășani, „Codrii Pașcanilor”, la amenajarea căreia, e vorba de o cabană, primăria orașului ne-a ajutat foarte mult. Vrancea cu cabana „Soveja”, modernizată, hanul „Bachus”, în mijlocul cunoscutelor vii de la Cotești, după cum, în cealaltă parte a țării, la Arad, de pildă, la intrarea în țară, hotelul din Nădlac apoi „Sălașul de la răsăruce”, cabana „Valea Frumoașă” etc. Putem continua și în Maramureș, în Bistrița-Năsăud și în absolut orice regiune a țării, așa cum am spus, sînt aproape 300 de unități.

— Să revenim acum, după ce știm mai multe, la prima întrebare, turismul cu marea CENTROCOOP este doar de trecere sau turism pentru a vacanța?

— O parte din răspuns îl găsim în cele spuse pînă aici: fiecare poate alege. Poți să petreci o noapte la „Popasul romanilor”, în Sălaș, sau la „Izvor Lanerăm”, din Alba, după cum te vei simți foarte bine la „Cabana Buru” din județul Cluj, sau „Nehoiul” din Buzău, dacă stai cîteva zile. La fel la „Hanul Bran” sau hotelul „Dobrocea”. La Covasna, hanul Nufărul Reci se află într-o splendidă rezervație naturală de mesteceni, turistului oferindu-i-se și o gamă largă de agrement. În fiecare județ funcționează puncte de servicii turistice — Turistcoop — care rețin locuri, organizează excursii atît pentru județul respectiv, cît și pentru alte județe. În București, există agenția centrală RECOOP, care, printre altele, face și aceste servicii de dispecerat. Se pot petrece concedii frumoase la Rucăr, la Sucevița, la Iliești, la Ocna Șugatag, Geoagiu, Săvișin unde avem hanuri sau hoteluri foarte bune, și acestea sînt, evident, cîteva exemple.

— Multe dintre ele sînt foarte cunoscute, fie pentru că se află pe drumuri de mare circulație, fie pentru că li s-a dus vestea pentru calitatea serviciilor. Pînă la urmă, ca și la cabanele de munte, omul sfîntește locul. Unele sînt bine gospodărite, altele, cum este, ca să dau un exemplu, Hanul „Săftica”, renumit cu ani în urmă, nu-ți prea mai făcea plăcere să-i treci pragul, devenind un restaurant oarecare, de mina a doua.

— În ceea ce privește Săftica, au fost luate măsuri de modernizare și hanul va redeveni în scurtă vreme ceea ce a fost: o unitate apreciată. Incolo, aveți dreptate, omul sfîntește locul. Avem dotări bune peste tot, o aprovizionare pe măsură și, totuși, unele unități se detașează de celelalte. La cabana „Buru”, din Cluj, soții Moldovanu te fac să te simți chiar ca în familie, la „Nehoiu”, responsabilul Adrian Huru ține foarte mult la numele bun al hanului, la „Bran”, soții Cioacă sînt foarte cunoscuți pentru bucuria cu care își primesc oaspeții, iar la „Privighetoarea”, de lîngă Slobozia, Iulian Oprea a dus faima hotelului în toate colțurile țării, fiind un foarte bun gospodar. Vă dați seama, din numai aceste nume nedreptățim foarte mulți. „Hanul Conachi”, responsabil Nicolae Onea, cabana „Stejaru”, res-

pnsabil Costache Alexa, cabana „Codrii Pașcanilor”, responsabil Mihai Leseru și multe alte unități fac bucurie celor ce le trec pragul și cînte cooperației. Ei se îngrijesc de unități dar își organizează și puternicele gospodării anexe pentru a sătisface toate gusturile consumatorilor. Ne străduim, de altfel, în permanență să ne îmbunătățim prestațiile, să păstrăm ceea ce avem bun și să oferim și noutăți. În privința agrementului, puteți nota că zestrea cooperației cuprinde 200 de terenuri de sport, 300 de picicării, peste 1.000 de jocuri su-

bah, 230 de mese pentru tenis, 800 de rex-uri și minirex-uri și, în sfîrșit, peste 800 de alte jocuri de agrement pentru copii. Important este că pătundem cu un han sau un popas sau un hotel în locuri pe care turistul nu trebuie să le scape și, desigur, să-i ieșim în întîmpinare la orice oră, pe orice vreme fiindcă, spunem noi, călătorului îi șade bine cu drumul numai dacă întilnește și un han al cooperației, care să-i odihnească și să-l ospăteze ca orice oasă de gospodar.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Logodna n-a mai avut loc!

O cabană izolată, amplasată într-o zonă pitorească, înconjurată de munți acoperiți cu brazi falnici și de ape rezezi, cristaline, poate fi locuită cu mai multă plăcere decît un apartament într-un hotel de lux. Ori în ce direcție privești, ochii îți sînt mîngiați de priveliștile sublime ale naturii în cele mai diferite ipostaze ale sale. Împreună cu logodnica, Horațiu pregătește cabana pentru oaspeții ce urmează să sosască nu peste multă vreme, cu mașina, din orașul învecinat. Timpul frumos îl imbia să servească masa în aer liber. Aranjază grătarul, pune la fript prima „șarjă de carne”, mai completează gheața în găleată unde se frapează berea și vinul, toarnă palinca în păhărele... Treaba le face tinerilor multă plăcere. Camelia, cu simțul innăscut pentru frumos al femeilor, ornează masa și interiorul cabanei cu rămurele de brad, aranjează în vază florile de cîmp culese în poienița din apropierea casei din lemn vopsită în negru cu obloane roșii. „Parcă ar fi, locuința Albei ca zăpada din poveste”, remarcă Horațiu contemplînd reușita construcției ce îi va găzdui peste noapte. În timp ce Camelia aranjează cergile mițoase de lînă, pernele moi, păturile și face loc în dulapul mirosind a rășină, pentru lucrurile invitaților, se aude motorul ambalat al autoturismului acestora, urecînd panta abruptă a drumului de pădure... „Bună, Horațiu, bună Camelia. Panta o dură nu glumă, colega. Dacă nu aveam dexteritate în conducerea automobilului pe drumuri din asta cățărate, nu ajungeam aici. De la izvor am mers aproape numai într-a-nțita”. „Știam eu cu ce pilot am de-a face. Nu exagerez deloc, nu intenționez să te flatez, dar puțin sînt prietenii mei care se încumetă să urce pînă aici cu mașinile lor puternice și bine puse la punct”. Raluca, prietena pilotului, aruncă o privire admirativă spre viitorul soț. „Iartă-mă iubite, că mi-a fost teamă, că n-am avut încredere în tine. Să vă spun și vouă, gazdelor. La un moment dat cînd am văzut hăurile cum se cască în stînga și-n dreapta, am încercat o frică îngrozitoare. Mă gîndeam, cu spaimă, ce vom face în caz de pană și băiatul asta cățărîndu-se cu siguranța unui alpinist făcea haz de mine”. „Nici n-ai idee ce frumoasă te face sentimentul asta de frică înțipărit pe fața ta. Ochii îți sînt parcă mai mari, mai vii, obrazii și s-au rumenit”. „Optimismul lui mi-a dat curaj și, iată-ne aici, în țara asta de basm”. Palinca, vinul, friptura la grătar, aerul tare și curat de munte, i-au făcut să uite de tot și de toate. Aici într-adevăr te bucuri din plin de viață. Au început povestirile, depănarea amintirilor din anii de facultate. Risete, haz dar și scurte rîmîneri pe gînduri. S-au evocat numai faptele plăcute. „În asemenea momente nu se cuvine, ar fi un afront la adresa naturii, atît de darnice cu noi, să vorbim despre ce e urît și neplăcut în viață” sublinia Raluca. Parcă din pămînt a răsărit pe drumul care vine dinspre cătunul „Iezerul” un ARO. Din el coboară alți doi invitați ai lui Horațiu. Tineri, amîndoi în jur de 30 de ani. „De ce ați întîrziat, fraților? Vă așteptam să veniți de la patru, cinci, nu acum, cînd mai e puțin și se înnoptează”. „Păi, știți cum e cînd vindecî animălele oamenilor la care ei țin atît de mult. Nu te lasă să pleci pînă nu te omenesc. Și, nu-i poți refuza. Cred că sînteți de acord?”. Șoferul ARO-ului se ținea ceva mai bine pe

picioare, nu pierdea șirul vorbelor, așa cum se întimpla colegului său, tehnicianul veterinar. Acesta ținea să le povestească despre pacientele sale: vaci, capre, oi, despre recunoștința cu care îl priveau după ce le aplica tratamentul prescris. Viața animalelor, un subiect inedit pentru mulți orășeni, le trezește interes. Nu prea au de unde să afle asemenea lucruri. Îl ascultau curioși pe tehnician carea avea, în plus, și darul de a povesti captivant, de a sublinia nuanțe, detalii fascinante chiar. Pe măsură ce vorbea și-și dădea seama că e ascultat cu interes, omul sporea frecvența paharelor date pe git dintr-o singură sorbitură. A urmat apoi prezivibilul. Omul a început să bată cîmpii. Cînd ceilalți s-au făcut că nu-l i-au în seamă, bărbatul a ridicat tonul. „Cum adică, eu nu mai prezint interes? Ați început să discutați despre profesiile noastre cu intenția vădită de a mă pune în inferioritate. Adică ce, dacă voi aveți studii superioare și eu nu, înseamnă că sînteți altfel de oameni? Toți sîntem la fel, mai ales în fața morții”. Lucrurile luaseră o turnură neplăcută, penibilă.

Încercările celorlalți de a-l convinge că n-au avut nici cea mai mică intenție să-l supere, au avut parcă darul de a atîta și mai mult pe tehnician. Acesta a început să depene, vorbind eu ciudă, diversele ipostaze cînd alți cunoscuți ai săi au încercat la fel să-l jighească, tratîndu-l de sus și făcînd paradă de studiile lor. La masă s-a așternut tăcerea. Pe fețele tuturor se citea mîhnirea, consternarea. Dispoziția bună de la început dispăruse. Ce mai, seara fusese ratată. Clătîndu-se pe picioare, „povestitorul” se îndreaptă spre bucătăria în aer liber, unde trebuia să gătească. Se auzi un țipăt, apoi ea, apărî pîlînd în hohote. „Te rog, Horațiu, să mă duci la stația meteo. E acolo o dubiță care pleacă peste o oră la oraș. Voi fi cu colegii mei, în care am mai multă încredere decît în tine. Poți să te bazezi pe un om ce are drept amic o brută, un bețiv, un om fără rușine? Admiți să fii pipăit de o asemenea secătoare? Iartă-mă, dar zicătoarea „spune-mi cu cine te împrietenești ca să-ți spun cine ești” își dovedește încă o dată valoarea.”

„Camelia iartă-mă, l-am cunoscut drept un om serios. Nu mi-am închipuit că...”. „N-am nevoie de explicații”.

„Pornește, te rog, mașina, nu renunț la hotărîrea mea”. Fata s-a urcat în dubiță după un „la revedere” sec. Horațiu a rămas perplex. Ținea mult la Camelia. Fixaseră și data nunții. Sentimente contradictorii îl copleșeau. Părere de rău, rușine, ciudă. Își condamnă usurînța cu care invitase pe acest om despre care știa că la bătură nu se controlează. Nu zăbovi deloc la stația meteo. Urcă în mașină demarînd spre cabană. Nu se cuvenea să-și lase amicii singuri. Se gîndea mereu la neplăcuta întîmplare, la implicațiile ei. Ratează un viraj strîns la stînga. Mașina părăsește șoseaua, zboară peste crestele unor brazi, retezîndu-le virfurile, și plonjează, culmea, pe roți, parcă pilotată de un cascador talentat, exact pe o stîncă, aidoma unei platforme. Șocul îl ejectează pe Horațiu din mașină. Cade de la înălțime într-un pîriu. Aflat în stare de inconștiență, se înecă în apa puțin adîncă, ce nu ajunge nici măcar la genunchiul unui copilăș.

VICTOR BEDA ■

Dacă în centrul programului românesc de dezarmare se află dezarmarea nucleară e pentru că un război atomic la scară planetară ar duce la nimicirea vieții pe Pământ. Pe ce se bazează o astfel de convingere? În primul rând, pe datele furnizate de știință, pe calcule. În numeroase lucrări și luări de poziție savanții au arătat — și arătările lor înseamnă tot așteptate avertismente, alături de punerile în gardă propriu-zise — că o conflagrație nucleară mondială ar însemna în momentul de față autodistrugerea omenirii. Dar aprecierea cu privire la ceea ce ar însemna un război atomic are la bază și fapte de viață — armamentul nuclear în acțiune. Căci dacă un război cu astfel de arme, din fericire, nu s-a produs, există totuși o mărturie concretă: Hiroshima și Nagasaki, august 1945. Acolo, în îndepărtata Japonie, cu 42 de ani în urmă, bombele atomice, părăsind poligonul de experiențe, au fost utilizate „pe teren”, cu rezultatele cunoscute.

Nu vom relua întregul dosar. Despre tragedia celor două orașe nipone s-a scris enorm și se va mai scrie, desigur, și de acum înainte. E de la sine înțeles că o mișcare puternică în contra pericolului nuclear, a înarmării nucleare a apărut și s-a dezvoltat continuu chiar în Japonia. În același timp, sensibilizate foarte mult de cele îndurate de japonezi în august 1945, popoarele întregii lumi au înțeles ce înseamnă dezastul atomic și și-au manifestat fără conținere dezacordul și împotrivirea față de înarmarea nucleară. Nu ne vom ocupa acum pe larg de rolul și de importanța — foarte mare — a mișcării antinucleare, antirăzboi-

nice de pe glob. Însă pentru ca să se ia măsuri eficiente, concrete în vederea lichidării pericolului atomic este necesar să intre în funcțiune factorii politici, de decizie. Aceștia, învățând deopotrivă și din lecția Hiroshimei și Nagasaki-ului, și din calculele și avertismentele savanților, au menirea și obligația, dată fiind răspunderea cu care au fost investiți, de a realiza

Comentariul săptămânii

Hiroshima în august

înțelegeri și de a trece practic la desființarea arsenalelor atomice, a mijloacelor de transportare la țintă, astfel încât războiul atomic să nu se mai poată declanșa.

Nevăzând de măsuri urgente împotriva pericolului nuclear poate fi înțeleasă și mai bine dacă avem în vedere arsenalele atomice. După datele publicate, în prezent în lume există circa 55 000 de focoașe

nucleare, însumând 20 000 de megatone, care au o putere de distrugere de 6 000 de ori mai mare decât totalul explozivilor folosiți în timpul celui de-al doilea război mondial. Acest armament este suficient pentru exterminarea a 30 de miliarde de oameni, de 6 ori mai mult decât are Pământul în prezent. Puterea totală a armelor nucleare acumulate până în prezent este echivalentă cu 3 600 000 de bombe tip Hiroshima. S-a calculat că actualele stocuri nucleare permit să se lanseze în fiecare zi, timp de 150 de ani, câte o încărcătură cu o putere mai mare decât a tuturor bombelor lansate în timpul celui de-al doilea război mondial. Este unul din cele mai importante motive pentru care înțelegerea și măsurile vizând reducerea și înlăturarea pericolului nuclear au caracter de urgență. Există acum unele premise favorabile, printre care proiectul comun sovieto-american referitor la lichidarea euroracetelor și proiectul sovietic de tratat în privința reducerii și limitării armamentelor strategice ofensive. Omenirea așteaptă ca aceste posibilități să nu fie risipite în zadar. „Ne aflăm într-un asemenea moment al istoriei omenirii, aprecia președintele NICOLAE CEAUȘESCU, în care problema fundamentală este aceea de a opri cursul periculos spre o catastrofă nucleară, de a determina trecerea la dezarmare, și în primul rând la dezarmare nucleară, de a face totul, până nu este prea târziu, pentru a salva omenirea de la pieire, pentru a asigura popoarelor existența, libertatea, independența și viața”.

ION D. GOIA ■

Elvis, asasinat?

În primăvara anului 1970 „regele rock-ului”, Elvis Presley, îi trimitea o scrisoare președintelui de atunci Richard Nixon, oferindu-i colaborarea în cruciada împotriva drogurilor. Mesajul sau a fost făcut public de curind, împreună cu 1,5 milioane de alte documente ce privesc o controversată președinție care acum nu mai este acoperită de secretul de stat. Nixon, așa cum își amintesc colaboratorii săi, l-a primit pe Elvis la Casa Albă considerând că muzicianul rock poate influența marile mase de adoratori și în renunțarea la stupefianțe. În urma acestei întilniri, Elvis a fost numit agent onorific al echipei antidrog, iar numele său scris cu litere de aur pe o legătură specială. Elvis era în culmea fericirii, a mulțumirii și, spre stupefacția asistenților prezidențiali, l-a sărutat călduros pe președinte. Ce anume l-a împins pe cântăreț să devină agent special al lui Nixon? Unul din vechii săi prieteni explică: „Elvis a avut de copil o pasiune nebună pentru arme de foc și uniforme. Dacă nu și-ar fi descoperit vocația de cântăreț, ar fi fost probabil un bun polițist. Hainele sale de scenă erau concepute ca uniforme, chiar dacă erau colorate și împănate cu paiete și strasuri. Prin Nixon, el și-a împlinit un vis drag al copilăriei”. Campania antidrog lansată de Nixon i-a dat ocazia să-și probeze curajul. Deși el însuși abuză de droguri stimulante, a devenit în public un adversar feroce al acestora, pledând, în turneele sale prin toată America, pentru puritate și curățenie, pentru o viață fără îmbunătățiri artificiale. Despre adevăratele sale misiuni se știe prea puțin. Nici documentele recent publicate nu fac mai multă lumină în această activitate căreia, spun amicii, Elvis i-a dăruit multă pasiune. Se pare că celebrul cântăreț a fost însărcinat să-i spioneze pe marii furnizori de droguri de care el însuși se folosea și pe care îl cunoștea bine. N-o făcea pentru bani, avoa destul, ci pur și simplu din plăcere. E probabil că frecventând mediul respectiv a cules destule informații care au sfințit pe biroul departamentului de luptă împotriva narcoticelor și, de bună seamă, din acest motiv guvernul ține secretă participarea sa.

Documentele recent publicate aruncă o lumină nouă asupra morții idolului a milioane de tineri din toată lumea. La moartea sa, în 16 august 1977 — au și trecut 10 ani! — medicii vorbeau și un stop cardiac. În ultimele zile de viață, povestesc amicii, el se baricadase în casa din Memphis într-o cameră tapetată cu damasc negru, nu accepta să vadă pe nimeni, purta un Colt în cizma și nu obosea să repete că dușmanii săi îl vor ucide. Atunci toată lumea credea că exagerează... Medicina legală și-a făcut datoria și a descoperit în corpul său urmele a 14 produse diferite, un cocktail ucigător pe care doar un sinucigaș l-ar fi băut. Ancheta a stabilit că medicul său, George Nichopoulos, l-a prescris în ultimul an de viață 19 000 de doze de stupe-

fianțe care, până la urmă, l-au ucis. Juriul însă nu l-a considerat vinovat pe medic, care se supunea dorinței pacientului său. Adevărul e pe undeva, la mijloc. Elvis se îngărase teribil — cântărea 140 kilograme — și suferea de o formă de diabet care-l făcea uneori să-și piardă total luciditatea. În aceste momente e posibil ca inamicii să-l fi smuls adevărul despre participarea sa la lupta antidrog și, bazându-se pe faptul că el însuși se droga zdravăn, să-l fi forțat să inghită amestecul ucigaș. Supoziții? Undeva se află totuși adevărul pe care cine știe dacă-l vom cunoaște vreodată, așa cum nimeni nu cunoaște conținutul celorlalte discuri Nixon-Elvis care au fost invăluite în cel mai mare secret. Elvis, o voce și o prezență care ne-au bucurat adolescența și tinerețea, n-a fost un simplu cântăreț abia după succese și bani ci, așa cum a înțeles el, și un luptător împotriva acestui flagel care bîntuie o bună parte din omenire, consumul de stupefianțe.

IOAN ROȘCA ■

Centenar Sherlock Holmes

De curind la Londra, New York, Tokio și Sydney au avut loc festivități consacrate sărbătoririi zilei de naștere a unui om care împlinise o sută de ani. Un centenar care este nemuritor, deși nu a existat nicodată în realitate. „Toastez în cinstea lui Sherlock Holmes!” a spus, de pildă, fostul ministru de interne britanic Merlyn Rees în fața numeroșilor oaspeți aflați în sala de festivități a Camerei Comunelor a Parlamentului de la Londra, cu prilejul unui moment omagial care a dat semnalul începerii aniversării centenarului în toată lumea. Participanții nu au găsit nimic nelocul său în faptul că au închinat cupele de șampanie în cinstea unui om care nu a existat decât ca personaj principal în patru romane și 56 de povestiri. Dimpotrivă, pentru membrii Societății Sherlock Holmes de la Londra sau ai asociației Baker Street Irregulars din New York, eroul creat de scriitorul Sir Arthur Conan Doyle (1859—1930) este astăzi mai viu ca nicodată. De exemplu, și în prezent membrii acestor asociații poartă îndelungi și furtunoase dezbateri asupra unor „probleme spinoase” cum ar fi: ce universitate a frecventat Holmes — Oxford sau Cambridge — sau dacă asistentul său, doctorul Watson, i-a îngrijit o rană la gleznă sau la umăr. Un subiect de aprigi dispută a fost și stabilirea zilei exacte de naștere a gentlemanului zvelt, cu fața de ascet, avind permanent o pipă în colțul gurii și renumita sa șapcă cu clape pe cap.

Acum o sută de ani apărea într-o revistă ilustrată londoneză „Beeton's Christian Annual” prima povestire despre cel care avea să devină în scurtă vreme, împreună cu fiadelul dr. Watson, favorit al publicului cititor. Între 1891 și

1893 în „Strand Magazine” au fost publicate cu regularitate cele mai noi aventuri ale lui Sherlock Holmes, care au devenit cunoscute curind și în alte țări ale lumii, contribuind la consacrarea definitivă a genului detectiv în literatură. În cele din urmă, celebritatea și publicitatea zgomotoasă legată de aceasta au început să-l agaseze pe Sir Conan Doyle. În 1893, în cursul unei excursii la cascada Reichenbach din apropierea orașului elvețian Meiringen, el declara că „acest loc înspăimântător ar putea fi un mormint potrivit pentru Sherlock, chiar dacă odată cu el mi-aș îngropa și conținutul de la bancă”. De la vorba la faptă nu a trecut multă vreme și cititorii au trebuit să afle curind că eroul își trăise ultima aventură pierind în cursul unei lupte cu rivalul său, profesor Moriarty.

Nu au trecut, însă, decât trei ani și, în schimbul unui onorariu record plătit de o editură americană, Sherlock Holmes a fost reînviat. Pentru părintele său spiritual, însă marele detectiv nu decedase nicodată. Cu puțin înainte de moartea sa, în 1930, Conan Doyle mărturisise că a trebuit să răspundă permanent unor scrisori trimise de cititorii prin care Sherlock era solicitat să dezlege diverse crime. Alții nu doreau decât un autograf, iar o cititoare s-a interesat dacă Holmes este celibatar și n-ar dori să se căsătorească! Chiar și astăzi poștașii aduc an de an între 500 și 1 000 de scrisori pe adresa fictivului personaj — Baker Street 221 B.

Dar faima lui Sherlock Holmes nu este întreținută numai de asociațiile fan-ilor săi. Se estimează că până în prezent au apărut peste o mie de cărți despre el și nclipsitul Watson și au fost scrise peste 50 de piese de teatru. Evident, cele 175 de filme, în care, potrivit Cărții Guinness a Recordurilor, rolul detectivului a fost interpretat de circa 60 de actori, au produs o oarecare confuzie chiar și printre cititorii cei mai serioși. Pentru unii Sherlock „nu numai că a existat în trecut, dar mai este încă în viață, așa cum se exprima un londonez cu acea stranie logică specific britanică: „Nu se poate să fi murit, căci în ziarul „Times” nu a apărut nici un anunț în acest sens!”

ROMEO NĂDAȘAN ■

Ce se întâmplă cu clima?

În aceste zile, cînd agențiile internaționale de presă transmit adevărate comunicate de pe „frontul temperaturilor senzaționale”, unice în ultimele două veacuri (Turcia: 50°C! Grecia 46°C; 500 de decese au determinat autoritățile să declare starea de urgență; Bulgaria: 43°C la umbră!; Italia: 42°C; 15 decese, în urma deshidratării, în Calabria), cititorii își amintesc, desigur, de acel decembrie cînd mercurul termometrelor înregistra 23°C la Cimpina și cînd în alte localități din țară unele specii de pomi erau ninse

nu de zăpadă, ci de florile timpurii...

Tot atunci, pe alte meridiane, aceleași capricii ale vremii. Simpla rostire a cuvîntului „Alaska” evocă frig polar, zăpezi abundente, ghețuri pe fluviul Yukon, increment ce mai mare parte a anului sub îmbrățișarea gerului, aici stăpîn de necontestat. Și totuși, în această țară a pămîntului congelat, în acea iarnă, pînă spre ianuarie nu căzuse un fulg de zăpadă, în timp ce localnicii vedeau uimiți pentru prima oară păsările călătoare întinzându-și „decolarea”.

Sînt și alte „semne” care-i determină pe climatologi să-și pună întrebarea: „Ce se întîmplă cu clima Pămîntului?” Este vorba doar de simple toane ale naturii, sau ne aflăm în pragul unui nou ciclu climatic? „Nu avem de-a face cu un nou ciclu”, declară un specialist, Thomas Potter, de la O.M.M. (Organizația Meteorologică Mondială). Modificările climatologice se instalează lent, pe parcursul veacurilor, nu într-o viață de om. O schimbare bruscă, spune acest expert, nu este cu puțină decât în cazul unui accident de proporții cosmice, cum s-a întîmplat acum 65 milioane de ani cînd 75 la sută dintre ființele vii de pe planeta noastră au pierit aproape simultan. În urma studierii rocilor și argilelor din epoca respectivă prin metoda C¹⁴ sînt suficiente motive să se creadă că această catastrofă a fost urmarea căderii pe Pămînt a unui meteorit gigantic cu diametrul de... 10 km! „Săpînd” un crater de 200 km, el a expulzat în atmosferă de o mie de ori mai mult praful decât cel aruncat de erupția vulcanului Krakatoa. O lungă noapte s-a așternut atunci peste micuța noastră planetă. A fost stopat procesul de fotosinteză, iar morții florei i-a urmat aceea a faunei. Dar o întîmplare similară poate surveni o dată la 100 milioane de ani.

Revenind la afirmațiile înșiritoare ale lui Th. Potter, să reamintim că valori termice extreme, cum sînt cele înregistrate în a doua jumătate a lui iulie a.c., au mai fost înregistrate și în trecut pe glob și că, în opinia altor climatologi, ele nu ascund nici un tainic avertisment. Mai vehement, scria nu de mult revista italiană „L'Espresso”, apar opiniile unor două tabere de specialiști în prognozarea climet. Unii sînt adepți ai ipotezei unui „viitor rece”. Dimpotrivă, afirmă ceilalți, clima Terrei va fi tot mai blîndă, ba chiar foarte caldă, ceea ce — fie chiar la un plus al temperaturii medii de 5 grade — ar antrena topirea calotelor polare și, implicit, creșterea cu circa 1-5 m a nivelului oceanului mondial. În acest caz, milioane de oameni vor fi afectați, căci orașe situate în regiunile de coastă cum ar fi New-York, Londra, Bangkok, Singapore, Djakarta etc. ar fi total sau parțial înghițite de apele oceanului. În schimb, alte regiuni, datorită plusului de căldură ar putea fi transformate în locuri de unde viața ar fi alungată. Dar dacă modificările de climă apar pe parcursul mileniilor, atunci ce legitimează asemenea prognoze „grăbite”? Îngerițele omului, afirmă, fără ezitare, cei ce susțin teza unui viitor excesiv de cald și de uscat. Argumentîndu-și „pronosticul”, ei invocă „efectul de seră” provocat de om, fenomen necunoscut pe Terra înaintea erei

tehnice. „Producind” și expulzînd anual în atmosferă — după cum scria un prestigios om de știință în revista franceză „L'Express” — cinci miliarde de tone de dioxid de carbon, zecile de mii de centrale termice, milioanele de coșuri de fabrici și uzine, acea mai mult de jumătate de miliard de autovehicule care circula neconținut pe șoselele lumii, aceste creații ale omului dau naștere cunoscutului „efect de seră” ce duce la ridicarea temperaturii atmosferei. Dacă acest fenomen nu va înceta prin apelarea la cunoscutele, dar încă insuficient aplicatele energii „curate”, atunci pînă în anul 2050, cantitatea de dioxid de carbon din atmosferă se va dubla, cu toate implicațiile arătate pentru viața planetei. Pe fondul acestei atît de nocive „superproducții”, apar citite și poate de îndreptățite cuvintele ecologului vest-german Wolfgang Schmidtbauer: „Ne purtăm cu planeta noastră ca și cum am mai avea una de rezervă...”

Deci, afirmă ecologii și climatologii, intervenții omului îi va fi reproșată o schimbare rapidă a climei, alfel decît o face natura de 4,5 miliarde de ani pe acest grăunte de materie celeră numită Terra.

Concluzia nu poate fi decît una singură: echilibrul climatic de pe planeta noastră e în bună măsură și în mîinile locuitorilor ei. De aceeași depinde nu numai propria lor existență, ci însăși viața Pămîntului.

MIHAI VASILIU ■

„Give peace”

Vă mai aduceți aminte? „It was 20 years ago today. Sergeant Pepper taught the band to play”. Sînt versurile, comparate cu cele ale lui Tennyson și T.S. Eliot, care încep unul din cîntecule acolor copiii teribili ai anilor '60, cunoscuți sub numele de The Beatles. Cîntecul deschidea albumul „Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band”. În această vară s-au împlinit, culmea, 20 de ani de la lansarea albumului mai sus menționat. După cum remarca unul din „vinovați”, Paul McCartney, acum în vîrstă de 44 de ani: „Sună încă proaspăt! Au trecut oare chiar 20 de ani de cînd a fost înregistrat?”

Albumul a fost vîndut în 15 milioane de exemplare, iar casa producătoare a marcat evenimentul printr-o recitărie pe cea mai nouă descoperire în domeniu: compact discul.

Invitat la Londra la festivitate în studiourile de pe Abbey Road, Paul McCartney a tăiat, asistat de soția lui, Linda un tort imens decorat aidoma covertei albumului. Cu acest prilej el a declarat că dorește „pace pe pămînt, dragoste și înțelegere între toți! Trebuie să ne păstrăm speranța că vom avea vești mai bune peste alți 20 de ani!”. Beatles a însemnat muzica unei generații, dar gîndurile lui Paul McCartney sînt idealele tuturor generațiilor. Dar, așa cum cîntau Beatles, în primul rînd „Give peace a chance”!

DAN DĂNUȚ DORU ■

Chiar și turistul nu privește numai decorul

Cresc oamenii...

E o dulce moleșală pe plajă. Doar vântul care bate, de colo, colo (amestecând pălăriile de paie cu jucăriile de nălon și cu saltelele pneumatice) mai trezește lumea din amorțeală.

În dreapta și-n stânga mea, vecinii nu pierd timpul cu pauze de vorbire.

— În tinerețe, tăiam bălăriile să ne croim drumul, pas cu pas, către mare.

— Aici ?
— Exact pe acest loc.
— Și unde era hotelul „Diana” ?

Întrebarea e de vîrstă fragedă.

— Puișor, nimic din ce vezi, nimic, nu era.
— Puișorul crede și nu prea crede. Așa-l spune mereu bunica pe oriunde-l duce în țară : „Aici nu era spitalul unde te-ai înșănătoșit, aici locuia mătușa într-o casă în care abia puteai intra în ea, unde-i parcul în care te joci Puișor, păsteau caii”.

Imi vine să-i cer bunicii să mi-l „împrumute” pe puștiul cu ochii ca marea și să-l plimb printre mulții mei cunoscuți, ca să înțeleagă că lumea de aici e nouă ca și cea din Baia Mare, de unde vine el. L-aș duce întâi la Fabrica de reparații și construcții navale Mangalia unde

sunt multe de văzut. Vapoarele care înflăcărează mintea adulților, nu numai a copiilor, brăzdează cu luminile lor nemărginitul. Și apoi ei, oamenii care luminează și ziua cu faptele lor.

Nu-i uit pe cei trei tineri care m-au fost prezentați de inginerul Anton Preisler ca valori certe, deși le lipsea contactul cu șantierul. După examenul de stat ei au cerut de lucru în linia întâi, pe un șantier greu. Au primit răspunderi care nu se încredințează unora nici după mulți ani de profesune. Nu s-au dezis în comportare nici un ceas. Noaptea luau manualele și vedeau calculele, se plimbau sub clar de lună, nu cu iubitele, ci doar ei trei, analizând, despiciu firul în patru, confruntându-se.

— Poate ar fi trebuit întâi să vă familiarizați cu munca, să vă lăvăți de greutatea unui șantier și apoi să aspirați la șefie !

— Ne credeți ariviști ? N-am vrut să fim șefi, ci am vrut să fim confrunțați cu greutățile. Am învățat atîția ani nu ca să constatăm, cum fac unii, că nu știm destul. E normal să ni se ceară totul după ce am primit atât de mult de la profesorii noștri. Ce-ar fi viața fără aspirații înalte ?

Cresc oamenii... Ibrem Aidn, — unul din cei trei — este acum inginer șef în Constanța.

Băiatul de pe plajă, cu care călătoresc în gînd prin orașul Mangalia, se pregătește și el pentru o viață cu înalte aspirații ?

După una din vizitele de lucru ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, primarul din Mangalia descria un oraș modern, care trebuia să fie într-un timp record. Fabrica de construcții și reparații navale legitimată cu vapoare de calibră mărite... Este ! Nicolae Grosu, se sprijinea pe planurile arhitecților și, descria cum va fi Casa de cultură a științei și tehnicii pentru tineret și acum este, impunătoare, în centrul orașului ; arăta locul unde trebuia să apară magazinul Ma-

terna și acum este, deschis pentru orice mamă care înnoiește garderoba pruncului ; căuta cuvintele potrivite pentru noul cinematograf și acum este, cochet și primitor ; rotunjea numărul blocurilor, anticipind case confortabile pentru muncitorii din șantier, și acum de mult sint, mobilate cu gust. Mangalia, cu casele pipernicite, din tinerețea scriitoarei Cella Serghi, a dispărut. S-a născut un oraș modern, gîndit și urmărit consecvent în împlinirea lui de Partidul Comunist Român.

Puștiul mă urmează, pas cu pas, cel puțin în gîndurile mele și vreau să-l fac să înțeleagă ce înseamnă aspirație înaltă. Mă gîndesc în sprijinul acestei idei la Anton Preisler, acum la Galați, care calcula metru cu metru spațiul celor și le încărcă cu idei profesionale. I-am surprins, fără să vreau, inima caldă, pe care un bărbat de forță și prestață lui, de regulă, o ascunde. Cred că și acum, la Galați, este iubit, la fel, de cei cu care lucrează pentru că suferința unui muncitor de pe șantier era și a lui, căutînd să-l ajute, nu numai cu vorba. Aspirația, către treapta ei de sus, își găsește justificare în planul superior al construcției unui vas, care trebuie să înfrunte furtunile oceanelor, dar are aceeași rezonanță și cînd șterge o cută de pe fruntea unui om.

N-am mai fost pe litoral de o vară. Am recunoscut cu greu unele locuri. Intrările în stațiuni sint personalizate, multe grădini, multe statui, plaja e întreținută de parcă n-ar trece zilnic zeci și zeci de mii de

de Emilia Vasile și Elena Stan. Zimbesc tot timpul, te întimplă cu „bine ați venit”, „ce vă mai trebuie”, „să aveți o zi bună în fiecare zi”. A fi hotelier este o profesune care nu se face în lipsă de altceva. În 18 ani, Emilia Vasile a învățat multe din acest contact uman, atât de divers, chiar și nepolitetețea unora poate fi o lecție de neurmat.

Puștiul, cu ochii ca marea, a construit pe nisip citeva șiruri, nu de castele (copiii țin pasul cu vremea) ci de blocuri. Cu un băț subțire scrie pe nisip, „orașul meu”.

— E Baia Mare ? Ți-e dor de-acasă ?

— Nu, e frumos la mare !

— Totuși, e o stradă din orașul tău ?

— Eu o să construiesc un oraș mai frumos.

Cresc oamenii...

„Să aveți o zi plăcută pe Litoral!”

Ar fi trebuit să vin cu flori la Elisabeta Burcă. Azi împlineste 6 luni de cînd este director comercial al I.H.R. Mangalia și acum douăzeci de ani îl aducea pe lume pe Mihai.

— N-am ales o zi bună pentru interviu.

— Cine spune așa ?

— Eu !

— Greșiți... Vă stau cu plă-

iască transportul plătit. Un exemplu...

— Dintre altele... La ora șapte sinteți la lucru, semnați acte, controlați dacă sint expediate către restaurante mașinile cu alimente, carne, fructe, dulciuri, zarzavaturi.

— Să vă dau o cifră edificatoare ?

— Vă rog !

— Cofetarii lucrează în trei ture, pentru că se consumă în fiecare zi 40 000 de prăjituri, plus citeva tone de înghețată, fursecuri, pateuri, saleuri. Sint mulți copii și adolescenți care, după înot și plajă, simt nevoia unui dulce bun, ca la mama acasă. Și-l găsec, vă asigur.

— La alte ore ale zilei, unde vă pot căuta colaboratorii, pentru că, după opt, biroul dumneavoastră e gol ?

— Pe terasa unui hotel, observînd cum se servește masa de prînz, asigurîndu-mă că totul este în ordine. Ieri am fost la „Meteorul”, unde 900 de turiști din R.F.G. erau foarte mulțumii de conținutul și gustul mîncării, exprimîndu-și dorința de a reveni anul viitor. Intru, inopinat, prin restaurante și cum îtilnesc un ospătar fără ținuta reglementară, fără ecuson, cu o pată de grăsime pe halat, îi atrag atenția să nu se mai repete. A doua oară este sancționat. Mă așez la o masă retrasă și observ serviciul, apoi convoc șefii de unități pentru „impresii”.

— Pot să vă îmbogățesc agenda ?

— Unde s-a petrecut ?

— La restaurantul Mangalia Nord. La o singură masă se

din țară cărora trebuie să le dau „bună dimineața” ca să nu ne uite.

— Se întimplă ?

— Acest „se întimplă”, e încă activ. Luptăm să-l scoatem din vorbire și existența noastră, dar și a altora. „Se întimplă”, își are locul potrivit într-o povestire. Mă necăjește să-l aud folosit de turist : „mi s-a întimplat să fiu servit cu nervi, cu plictis...” E o notă proastă pentru noi. Apropo, ne tratăm nervii cu medic specialist, cu autocontrol, cu lecții de bună purtare. Vă miră că directorul comercial a ieșit din sfera cifrelor și a calculului economic atacînd probleme de comportament ?

— Deloc, pentru că sint foarte înălțuite. Comerțul civilizât impune și o atitudine civilizată. Dar pînă vor gîndi așa toți colaboratorii dumneavoastră mai aveți de furcă.

— Eu am convingerea că vorba dulce mult aduce, tot așa cum cred în dictonul că avem ac de cocoul fiecăruia.

Amintiri de la mare

Oriunde întorc capul, pe plajă, fotograful e acolo. Cliseele lui verbale nu s-au schimbat din copilăria mea. Copiii aleargă fascinați în întimplarea lui, mai ales că este urmat, la pas, de un cine mare, negru, blind ca un miel. Părinții îi strigă, în zadar. De fapt pe plajă nu se aud decît ei.

— Vezi să nu te îneci !

— Ai stat prea mult la soare !

— Nu alerga, transpiri !

— Vino să mîncînc un sandviș !

Unii ascultă, cei mai mulți sint independenți pe metrul lor pătrat de nisip. Construiesc tunele, dar acum este moda mini-hidrocentralelor. Copiii cără apă, cu gălețele, și o toarnă în virful construcției care rezistă cit orice lucrare din nisip. Muncă iar de la cap, dar cită plăcere ! După citeva ore de du-te vino, puilul de om cade frînt de oboseală în brațele mamei. Nani, nani...

Cam atît despre ei, copiii...

Și apoi mulți bunici, cu sau fără nepoți. Stau la soare moderat, se ung cu nămol, intră la amiază puțin în apă, privesc ceasul să nu se insoleze, joacă table și povestesc. Amintiri nu de demult, doar din tinerețea lor, adică de vreo 40 de ani. Constanța era un tîrg prăfuit și ars de soare, cu cărute cu coviltir pe străzi desfundate. Salba stațiilor litoralului nu era. La mare veneau cu un cuțit zdravăn în trusa de plajă, mai puțin să spîntece peștii cit să-și croiască un loc sub soare, printre stuțis și ciulinii.

Amintiri de la mare ? Orice zi cu soare, cu apa caldă, cu plaja cu nisip aurii, cu pielea care se colorează de la o oră la alta, cu mină de om sănătos, cu masă și somn la ore fixe, cu nopți cu lună înginate de valurile mării, cu muzica restaurantelor și cu dansatorii care nu obosesc oricît s-ar învîrți pe ring, cu o bere sau un suc rece pînă la răsăritul soarelui, cu fotograful la minut, cu dialoguri în toate limbile pămîntului, cu plimbări cu barca sau cu minicarul, ce mai, zile de relaxare pentru toți care și în acest an au crescut bogăția și frumusețea țării.

CARMEN DUMITRESCU ■

Aici vin oameni din toată lumea

persoane, mici și cochete baruri de zi, jucării mecanice pentru copii, terenuri de sport, mini-care, acum în varianta mini-bărci, e drept, cu un tarif crescut, deși traseul e tot pe uscat și pe aceeași distanță.

Adriana Vartolomei e ca argintul viu, cînd în laboratorul de fizică pe care-l conduce, cînd la Consiliul popular al orașului Mangalia, adincită în probleme organizatorice. Nu conștece ca eforturile ei să fie minime și nici minimalizate. Pe străzile orașului, vede mereu ceva care e perimat, îngrădește nefuncționalul, scoate din ritm uritul. A fost zi și noapte comandantul lucrărilor de la Saturn. Sa curățat plaja de balastul iernii, s-au adus tone de nisip, pe care treptat le va înghiți marea, s-au plantat flori multe, s-au pus arbori umbroși.

Pentru fiecare colț care nu a fost o grădină, pentru fiecare încăpere veche, transformată într-un local modern, cineva a lucrat cu simț civic. Sint atîția cei pe care nu-i vom vedea niciodată nici pe ecranul televiziunii, nici pomeniți în ziare. Dar îi simțim imediat pe făuritorii de bunuri și de idei, care lasă în urma lor nu numai meserie, ci și suflet. Le stringem mina în necunoscut...

Nu e egal să intri într-un hotel cvasiadministrat. Recepționera să aibă loc de cazare, dar să caște plictisită cînd îți întinde cheia. Camera să aibă soare, lumină, vedere către mare, pat proaspăt aranjat, dar să nu fie o floare într-o glastră, semn c-ai fost așteptat... Și nu e deloc neînsemnat să petreci un concediu la hotelul „Diana” sau la „Tismana”, administrate

cere la dispoziție dacă credeți că munca mea poate interesa publicul larg. Cifre, repartiții, control financiar...

— Și o sîrbătoare de familie.

— Studentul nostru, Mihai,

și-a invitat prietenii, dar noi îl vom sîrbători duminică. Nu pot să uit, atunci cînd l-am născut, soțul meu era în Anglia, cu bricul „Mircea”, și a aflat prin cablogramă că are un băiat. Abia după o lună l-a văzut.

— Veți avea deci o duminică liberă ?

— Încerc ! Am promis alor mei, altfel atît cit ține sezonul cald, pe litoral, pentru mine toate zilele sint lucrătoare. Trebuie să fim ca ceasul. Nu este ușor, și nici simplu, să ne îngrijim de cazarea și masa pentru 400 000 de turiști, adică 4 000 000 de zile-turist.

— Zeci de restaurante, o sută de hoteluri, insumează un personal numeros care întilnindu-vă, și pe stradă, vă poate semnala cite ceva.

— În 1968, în spațiul nostru de activitate, erau 1340 de locuri de cazare. Acum sint 36 000, o creștere de 27 de ori.

— Proporțional, s-au înmulțit și problemele de conducere ?

— Nu chiar, pentru că atunci nu le-am mai putea stăpîni. Ne confruntăm încă cu multe și mărunte.

— Mentalitatea unora e o piedică ?

— Știți dumneavoastră ceva și mă luați pe ocolite... Administratoarele de hotel mi-au sesizat că lenjeria nu este luată și adusă înapoi de la spălat de unitatea de prestări, cu care avem contract. Pe aici întirzieri, necazuri. Personalul hotelier trebuie, este forțat să inlocu-

servea bere, pentru ceilalți clienți „berea se terminase”. Adresîndu-mă șefului de unitate, a apărut berea Bucegi, rece, spumoasă, pentru toți consumatorii.

— Rețin și voi lua măsurile respective... Șeful de unitate trebuie să fie prîntre clienți, să observe cum se comportă personalul său, să ia măsuri operative, dacă cumva s-a terminat stocul de marfă, să solicite suplimentarea. În fiecare dimineață imi rezerv timp ca să verific însemnările ofiterului de serviciu care raportează întimplările de peste noapte și revăd încasările restaurantelor. Unde suntele sint neobișnuit de mici, imediat verific ce a lipsit, pentru că numai dezinteresul explică limita de jos a încasărilor în plin sezon turistic.

— Păcat că nu treceți în condiții și nervii noștri cînd întilnim această formă de dezinteres, și altele. Unde sint necesare mai multe intervenții, pentru păstrarea unui echilibru, la hoteluri sau la restaurante ?

— 97% dintre administratorii de hotel sint femei și se ocupă exemplar de gospodăria lor. Nu au nevoie de dădăceală, rezolvă singure totul cu promptitudine și inteligență, cum este și firesc pentru funcția pe care o ocupă. Ele promovează consecvent principiul nostru de bază : „Stimate turist, să aveți o zi plăcută pe litoral”.

— Să aveți și dumneavoastră o zi plăcută, miine, cu familia, la mica sîrbătoare plănuită pentru Mihai.

— Va fi frumos ! Dar pînă miine mai am de stabilit citeva legături telefonice cu furnizorii

Breviar științific

Mamoș pentru rechini

O femelă rechin, lungă de trei metri, din specia „Carcharias”, animal feroce ce atacă cu îndrăzneală omul, a fost capturată în largul coastelor australiene, în jurul insulelor Cook și pusă sub observație, într-un mare bazin, din Tweed Heads. Spre uimirea specialiștilor s-a constatat că femela era gravidă, iar nașterea se putea produce dînt-un moment în altul. Unul din cercetători, Simon Vixon, în același timp bun înotător și foarte curajos, s-a ho-

tărît să joace rolul de mamoș. Munca sa a fost ușurată și s-a terminat cu bine deoarece rechinul se afla încă în stare de stres, pe deoparte datorită capturării, iar pe de alta a faptului că simțea apropierea momentului nașterii. În imaginea două momente unice : nașterea unui rechin, asistată de improvizatul „medic mamoș” Simon Vixon și mama în brațele cercetătorului alături de puilul ei.

Cartoful —

plantă medicinală

Oamenii sint obișnuiți să vadă în cartof doar un aliment, deși el este și o plantă medicinală. Cartofii copti în cuptor sint utilizați, în medicina populară rusă, împotriva bolilor, iar sucul din varietatea de cartofi roză pentru bolile de stomac, în special în vindecarea ulcerului, a hiperacidității gastrice, ca și în cazul unei lenevirii a intestinului. Medicina populară rusă recomandă a se lua de două ori pe zi cite o sută de grame de suc, cu o jumătate de oră înainte de masă. Amidonul este un antiinflamator în cazul

gastroenteritelor. Tăiat felii cartoful este folosit drept cataplasma pentru arsuri și eczeme. Infuzia din flori de cartofi scade tensiunea arterială, iar pentru afecțiuni ale căilor respiratorii se fac inhalatii cu aburi din cartofii fierbinti. De curînd cercetătorii sovietici au extras din colțul cartofului solanina, substanță ce pare a fi un anti-alergic eficace.

Deodorante încorporate

în țesături

Trei cercetători americani : dr. Tyrone Vigo, Clark Welch și Gary Dana au reușit să

trateze țesăturile din bumbac, încorporînd în fibra lor produse deodorante și dezinfectante, care rezistă practic la peste 50 spălări. Produsele bactericide pot fi fixate, de asemenea, în țesăturile de poliester, mătase, lînă și mătase artificială. Deocamdată cea mai mare capacitate de a se imbiba și mai ales de a se obține o degajare continuă în timp o-au țesăturile din bumbac, dar treptat se speră să se obțină rezultate bune și la celelalte genuri de țesături. Pentru început, la confecționarea noului produs s-au avut în vedere ceasfurile și prosoapele din spitale și hoteluri pentru a se elimina unele riscuri de epidemii.

AUREL DIANU ■

Fotbal: pregătirile reprezentantelor noastre in Cupele Europene

Victoria București vrea să confirme

Înceiem astăzi scurta trece-re în revistă a pregătirilor reprezentantelor noastre în actuala ediție a Cupele Europene la fotbal, supunându-vă atenției citiva amănunte despre debutul Victoriei București, căreia performanțele interne i-au conferit un binemeritat loc între echipele de frunte ale campionatului nostru, deschizându-i, totodată, drumul spre mult rîvnite participări în competițiile continentale. O prezență insolită, deci, care nu poate decât să ne bucură, dacă ar fi să avem în vedere și numai cursa de regularitate făcută de echipierii Victoriei în sezonul trecut, cînd au ocupat în final un onorant loc trei, urmînd celor două echipe de tradiție din fotbalul nostru (Steaua și Dinamo), înscrîndu-și totodată numele printre semifinalele Cupei României. Dar Victoria, în ciuda tinereții sale între echipele primei divizii, s-a remarcat în toate printr-o seriozitate și o dorință de afirmare deosebite făcînd-o în scurtă vreme nu doar competitivă ci, pentru mulți, de temut, în accepțiunea sportivă a cuvîntului. Victoria este astăzi o echipă cu un joc curat, bazat pe forța și pe tehnicitatea componenților săi, capabilă să exprime o gamă largă de procedee, înțelegînd să lupte în spiritul fair-play-ului pentru rezultat, dar și pentru frumusețea jocului de fotbal (să ne amintim replicile date echipelor Steaua și Dinamo în campionatul trecut), argumente pentru o comportare de nivel ridicat în această toamnă europeană. De aceea, conducerea clubului (care, în trecut a fost spus, a rămas aceeași, nouă fiind doar venirea lui Dumitru Dragomir, un om cu mare experiență în mișcarea fotbalistică de la noi, de 15 ani președinte de club, îndeplinind și aici această funcție de mare responsabilitate) este preocupată mai mult ca oricînd de îndeplinirea noilor obiective, sprijinind cu consecvență și

competență ideea formării unei echipe de prestigiu a fotbalului românesc care să-și probeze valoarea și prin performanțe internaționale.

Din discuția purtată cu actualul președinte al clubului bucureștean aflat citeva din punctele de sprijin ale acestui nou demers al afirmării în care se speră.

Echipa, după o scurtă vacanță, s-a reunit la 15 iulie pentru stagiul de pregătire desfășurat la Cimpina, în condiții dintre cele mai bune, cu un lot reimprespătat și cu dorința de a acumula cit mai mult. Aici s-a elaborat suportul fizic al evoluțiilor viitoare încercîndu-se prin jocuri desfășurate în localitate, la Brașov sau la București trasarea noilor linii tactice. Mizîndu-se pe experiența antrenorului Dumitru Nicolae-Nicușor și a secundului său, S. Feodot, pe o fructuoasă colaborare dintre antrenori și jucători, s-a căutat o integrare rapidă a noilor veniți așa încît echipa să funcționeze în mod unitar, cu un randament sporit. Portarului Nițu, a cărui experiență și siguranță sînt apreciate, i s-au alăturat Rotărăscu (de la Iași) și Toma (revenit de la Moreni). Grupului fundașilor li s-a alăturat Pal (de la Odorheiu Seculesc), un fost component al naționalei de juniori. La mijloc, vor întări compartimentul construcției Costel Solomon (de la Bacău), Cojocaru (Reșița), Ene (Progresul București), oameni de randament și S. Itere (Constanta), un tînăr de mare perspectivă. În atac a fost adus Vaiscovic (de la Galați), un jucător percutant, pe a cărui tehnicitate se mizează în obținerea unui spor de eficacitate. Au plecat, desigur, o serie de jucători care, din diferite motive, au dorit să activeze la alte echipe, dar lotul actual este capabil să susțină marile examene în care Victoria va fi angajată. Dar iată lista completă a jucătorilor: Nițu, Rotărăscu,

Toma — Vlad, Comănescu, Zare, Mirea, Topolinschi, Ursu, Pal, Ivan — Cojocaru, Solomon, Balaur, Ene, Dican, Stere — Caciureac, Vaiscovic, Tălnar, Augustin, Nuță, Iordache. Formula de echipă, titularizarea pe posturi se vor face în rîstimpul care a mai rămas și turneul de la Baia Mare, din 15-16 august, alături de F.C.M. Brașov, Flacăra Moreni și F.C.M. Baia Mare va aduce clarificările necesare.

Despre jocul adversarilor Victoriei în Cupa U.E.F.A., E.P.A. Larnaca, participată la sfîrșitul acestei luni la turneul de la Nicosia alături de Apoel, Omonia și Olimpiakos Pireu, se vor cunoaște mai multe amănunte după ce tehnicienii noștri o vor vedea la lucru pe stadionul Macarios.

Pînă la confruntarea directă, Victoria se pregătește într-un climat de liniște și seriozitate, bucurîndu-se din partea factorilor responsabili de o atenție deosebită, atît pentru rezolvarea problemelor tehnice și de organizare cit și în ceea ce privește factorul educativ. „Credem că din acest punct de vedere, Victoria va fi un exemplu în etapele care urmează”, conchide președintele clubului. „Noi, ca și celelalte echipe din România, nu numai cele angajate în Cupele Europene, ne bucurăm de condiții excelente de pregătire, urmarea unei griji generale acordate de conducerea de partid mișcării sportive din țara noastră. Sperăm de aceea sînt într-o comportare meritorie pentru că, de fapt, reprezentăm, ca și celelalte echipe participante în competițiile intercluburi, fotbalul românesc.”

Sperăm și noi că optimismul conducerii clubului se va concretiza și dorim Victoriei București, ca și celorlalte echipe românești, o viață cit mai îndelungată în Cupele Europene.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Campionatele europene de atletism-juniori

Bilanț bun, dar se putea mai mult!

Schimbul de miine al atletismului european și-a încercat forțele în cea mai însemnată reuniune a anului rezervată juniorilor, desfășurată săptămîna trecută la Birmingham. Delegația română, alcătuită din 12 sportivi și sportive, participanți la opt din probele înscrise pe lista de concurs, s-a reîntors în țară cu un bilanț notabil: șase medalii (cele mai multe de pînă acum din șirul prezențelor noastre la această competiție), cinci de argint și una de bronz. Lesne de înțeles, o nemulțumire există, totuși, și ea vine din faptul că, deși posibilități ar fi fost (realizările anterioare dădeau speranțe într-o astfel de performanță a sportivilor noștri cotați cu rezultate superioare), nici unul din reprezentanții noștri n-a reușit să urce pe cea mai înaltă treaptă a podiumului actualilor campionați europeni.

La forul de specialitate am stat de vorbă cu antrenorul federal Vasile Mureșan, care ne-a oferit citeva date în plus. În primul rînd este de menționat nivelul la care s-a ridicat concursul. Au fost înregistrate pe această ocazie patru noi recorduri mondiale de juniori ce s-au constituit în tot atîtea recorduri europene (la aruncarea greutății, 5 km marș și de două ori la disc — toate probe feminine) la care s-au adăugat alte două performanțe de suprașteie continentală ale băieților (la lungime și 100 m). Din păcate cursele de 800 m, 1500 m și 3000 m au fost toate înfruntări tactice și n-au permis realizarea unor noi recorduri iar ultima zi a reuniunii, în care a plouat încontinuu, și-a pus și ea amprenta asupra rezultatelor de ansamblu ale participanților. Băieții noștri, care au concurat în această zi (la suliță și triplusalt), n-au dat totuși satisfacție. Apoi, accidentarea principalei noastre candidațe la o medalie de aur, Ana Pădureanu, survenită cu puțină vreme înaintea plecării și indisponibilitatea Cristinei Misaroș au creat lotului nostru probleme rezolvate doar parțial

printr-o reimpărțire a concurențelor pe probe, cu Staicu și Borțoi titular la 1500 m din rezerve la 3000 m și respectiv 800 m, titularizarea Doinei Homeac (care-și găsise după Balcaniadă un loc în echipă doar la 3000 m) nemaiputînd fi schimbată. Dacă vom avea în vedere și faptul că Denisa Zăvelcă a scăpat de puțin bronzul pe care ar fi fost îndreptățită să-l obțină, venind a patra, iar Galina Astafei, aflată doar la cel de-al treilea concurs al său după accidentarea din primăvară, a pierdut titlul la număr de încercări, vom avea întreagă explicația comportării atleților noștri. Cu toate acestea, Cătălina Gheorghiu a făcut în acest concurs record personal alergînd 800 m în 2:01,33. Mirela Belu, care va fi junioară și anul viitor, a manifestat o creștere constantă cîștigînd argintul europeanelor cu o săritură de 6,44 m, cel mai bun rezultat al său în acest an. Tot astfel, Simona Staicu, în vîrstă de numai 15 ani și jumătate, a reușit un onorant loc doi în confruntare cu juniori mai mari. Și, să nu uităm, din cele 30 de țări participante, România s-a situat, după numărul medaliilor cucerite, pe locul șase după R.D.G. (33), U.R.S.S. (25), țara organizatoare — Marea Britanie (13), R.F.G. (9) și Polonia (7). Cele șase medalii cucerite prezintă, totuși, un nivel ridicat al atletismului juvenil din țara noastră și, lucru îmbucurător, o mai mare diversitate a probelor.

Și chiar dacă sînt semnele schimbului de miine al atletismului nostru poate fi asigurat (și bunele rezultate de la Balcaniadă au primit încă o confirmare) rămîne ca federația de specialitate, în preocuparea de-a crește juniori care să devină buni seniori, să aibă în vedere și elementele deficiente care, iată, cînd să ne bucurăm mai tare ne creează totuși un incomfortabil sentiment de neîmplinire.

D.R. CONSTANTIN

Am fost două zile la Vidraru, unde se pregătește lotul național de caiac-canoe. Aș fi vrut să fac multe lucruri. Să vislesc într-un caiac, de pildă, pentru că în canoe nu m-aș fi încumetat să intru. Sau să urmăresc cursele micilor ambarcațiuni din șalupa cu motor a tehnicienilor. Aș fi vrut chiar, furat de peisaj, să stau la taclale cu sportivii, crezîndu-mă — nu știu de ce — într-un fel de relax.

N-am reușit nimic din toate acestea. Și n-am reușit nu pentru că lumea caiaciștilor și canoiștilor ar fi prea rece și sigură pe sine, ci pentru că este prea conectată la propriile probleme ca să mai aibă timp și de alții. Altfel spus, s-au dus acolo, la Cumpăna, tocmai pentru a fi izolați și a-și vedea în liniște de treabă, un soi de pu-doare făcîndu-i să tragă, în acest rîstimp al pregătirilor, o cortină invizibilă între ei și restul lumii. Cortina se ridică abia la marile concursuri — și, mai exact, se ridică la sosirile pe aeroport, acolo unde ne-am cam învățat să-l vedem mereu coborînd cu medalile atîrnate pe piept. De unde vin aceste medalii și cînd se plămădesc ele poți afla ridicînd cu discreție un colț al acestei cortine ce protejează pregătirile. Am făcut acest lucru sperînd că vedem mai de aproape o „flotilă de aur”; era acolo, dar nu sus, pe puntea luxuriantă a acestei corăbii imaginare, ci jos, în sala galerelor. Nici o comparație nu mi s-a părut mai potrivită pentru acești sportivi aflați în pregătire ca cea imagine a vîslașilor la galere din filmele de epocă. Se trage cu o înrîncenare fără margini. Nimeni nu mai are galoane, nimeni nu mai este campion mondial, sau european, sau universitar, nimeni nu-și mai aduce aminte de cele citeva ore ale euforiei ce a urmat după vreun succes. Toți au devenit egali în fața propriei sanse de a urca într-o barcă ce-ar putea fi iarăși de aur. Meritele de pînă acum s-au spulberat precum un val de malul lacului. Dar ei, nici nu mai au timp să se gîndească la ce a fost. Intrați în chingile unui program de pregătire în care totul este calculat mate-

matic, la metru și secundă, nu le rămîne decît libertatea de mișcare de a scoate un timp mai bun sau un parcurs mai mare.

Cu toții, sînt 26. Se pregătesc pentru toate cele 18 probe ale campionatelor mondiale de caiac-canoe ce vor începe pe 19 august la Duisburg. O întreagă artă permutațională se mută

aur”. De aceea toți antrenorii alcătuiesc un corp comun, de aceea sînt ei severi și imperturbabili ca un Sphinx, de aceea conduc pregătirile după sistemul „rămîne cine poate”, de aceea nu admit nici oea mică abatere de la automatismele de antrenament, de aceea inoculează fiecărui echipaj principiul „ești prieten cu cine

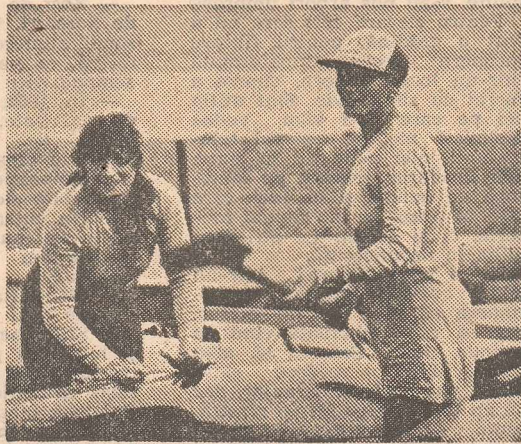
creasta marii performanțe și hotărîți să rămînă acolo. Aurel Macareanu nu mai are parcă nimic din solemnitatea ce-o emana de pe podiumul Universiadei. Leoarcă de transpirație, desculț și cu părul răvășit, își pune sub braț pagaea și canoea și urcă dealul cu ele de parcă ar fi purtat două bete de chibrit. Nu poți fi nici bucuros,

al federației de specialitate. „Ne aflăm în etapa de finisare a pregătirilor, cînd se creează la volă și intensitate crescute, cizelîndu-se în același timp unitatea dinamică a echipajelor de 2 și 4. Obiectivul nostru la aceste mondiale este ca fiecare sportiv să cucerească măcar o medalie. Vom concura la 18 probe, numărul maxim al concursului, dar atenția ne va fi concentrată îndeosebi asupra celor 12 probe olimpice, care trebuie să ne edifice de pe acum pentru ceea ce avem de făcut în perspectiva Olimpiadei de anul viitor”. Întreb despre adversarii sportivilor noștri la apropiatele mondiale. „Ungaria se pare că va veni cu 37 de sportivi, asta însemnînd, cel puțin teoretic, că poate trimite sportivi odihniți în fiecare probă. R.D.G., după refulul de anul trecut, va lupta aproape sigur pentru o revanșă și pentru revenirea în fruntea terarhiei. Iar U.R.S.S., ca de fiecare dată, va avea un lot bine pregătit, cu șanse serioase la medalii. De fapt, ne așteptăm la o anume distribuție a medaliilor între țările participante, întrucît la caiac și canoe nu se mai poate vorbi de suprașteia unei țări sau alteia.”

Urînd la Vidraru, caiaciștii și canoiștii noștri au plecat de pe un prag: cel al performanțelor obținute la mondialele de anul trecut, adică 3 medalii de aur, 3 de argint, 2 de bronz, locul 2 pe națiuni (după numărul de medalii și cel de puncte), într-un concurs în care au ajuns în finale echipaje din numai 28 de țări, din care doar 12 au participat la împărțirea medaliilor. În pregătiri s-a plecat de la zero, toate acestea fiind date uitării. Totuși, amintirea aceluia palmares plutește ca o boare deasupra lacului Vidraru, oxigenînd cu energie și ambiție fiecare lovitură de padelă sau pagae, dar mai ales pe acelea pe care ești tentat să nu le mai faci, ca să te lași purtat în voia valurilor, să te ducă la mal și să te amesteci relaxat în gălăgia celor veniți aici chiar ca să-și petreacă vacanța.

OCTAVIAN ȘTIREANU
Fotografii de
VICTOR RĂDULESCU

Cocoțați pe creasta performanței

ziște din planurile antrenorilor pe suprafața apei. O aceeași barcă este încercată de mai multe echipaje, un același sportiv încearcă mai multe bărci, bărci și sportivi diferiți sînt încercați pe aceleași probe, după cum echipajele și ambarcațiuni unitare sînt testate în probe diferite. Datele obținute sînt computerizate la „statul major” al pregătirilor alcătuit din tehnicienii lotului: Mihai Turcaș, antrenor principal, Aurel Vernescu, antrenor la caiac fete, Nicușor Eșanu, antrenor la caiac băieți, Ivan Patzaichin și Igor Lipaliț, antrenori la canoe băieți. Responsabilitățile distincte, pe probe și discipline de concurs, îi face, pe un alt plan, solidari față de aceeași idee a alcătuirii unei noi „flotile de

ești în barcă”, și nu invers, „ești în barcă cu cine îți este prieten”.

I-am așteptat pe sportivii pe un dimb din fața pontonului. Soseau pe rînd, după niște reguli numai de ei știute. Primul gest după încheierea cursei era să-și ducă fiecare barca sub braț, să uroe dealul, s-o instaleze pe rastel și, după aia, eventual, să respire. Dintr-un reflex de politețe, am vrut să le ajut pe Ica Borcânea și Marina Ciucur să-și care barca, dar mi-am dat seama că încălcăm o regulă. Mai mult de formă, le-am zis un „mai puteți, fetelor?” și mi-au răspuns, întorcînd capul mirate, că sînt primul care se interesează de așa ceva. O astfel de întrebare nu se pune celor cocoțați pe

nici destins după un astfel de antrenament dar pare împăcat cu situația numai la gîndul că are de apărut un prestigiu și două titluri mondiale. Zimbește de conveniență și, printre picături, îmi spune ceva despre bărcile de ieri și de azi, despre al doilea virf de formă pe care trebuie să-l atingă în numai o lună și jumătate, despre mărțea și dar și calvarul condiției de campion mondial.

Rînd pe rînd ambarcațiunile praponesc la mal, dar fiecare din sportivi își vede de treabă și de drum, conform unei știe căror planuri și trasee prestabilite.

În cele din urmă, încerc să fac o acoladă a celor văzute discutînd cu prof. Dorin Lăcrănjă, secretarul responsabil

Campionatele naționale de atletism pentru seniori și tineret

Așa, ca să fie?

Pe stadionul „1 Mai” din Pitești s-au desfășurat, la sfârșitul săptămânii trecute, finalele Campionatelor Naționale de atletism pentru seniori și tineret, manifestare înscrisă în calendarul „Daciadei”, constituindu-se într-un ultim prilej de verificare a potențialului sportivilor noștri pentru apropiatele Campionate Mondiale de la Roma și, totodată, într-un examen de competență vizând activitatea de ansamblu desfășurată în perioada din urmă de specialiști, antrenori și sportivi.

Privind lista rezultatelor, trebuie arătat de la început un lucru ce nu ni s-a părut deloc lipsit de importanță. Dat fiind că fi-

nalele de la Pitești precedau Campionatele Mondiale ele vor fi fost abordate, explicabil, în mod diferențiat de antrenori și sportivi în funcție de obiectivul propus. Aceia care urmează să ne reprezinte la Roma și caută să atingă acolo virful de formă au considerat această competiție ca pe o simplă etapă în pregătirea care, se speră, va da abia atunci roadele eforturilor investite. Ceilalți însă ar fi trebuit să-și regleze astfel pregătirile încât să fie la acest concurs în plenitudinea forțelor. Dacă n-au făcut-o, faptul rămâne inexplicabil, iar dacă au realizat acest salt rezultatele ne îndreptățesc să spunem că semne prea im-

bucurătoare privind redresarea atletismului nostru, deocamdată, nu se prea întrevăd.

Sentimentul mediocrității a fost parcă mai pregnant ca în alte împrejurări. Chiar dacă ar fi să-i scoatem din discuție pe reprezentanții de frunte ai sportului nostru, a căror dreptăți judecată trebuie amânată până după încheierea „Mondialelor”, faptul că această competiție n-a impus nici un nume, n-a bulversat decât arareori ierarhiile știute, și mai ales, n-a adus în întrecere sale nici un nou record (am consemnat un singur record național, dar de juniori într-o întrecere a seniorilor și tineretului, Muger Măteșcu,

Dinamo, 52,25, la 400 mg) ne face să credem că actualele finale n-au fost privite cu responsabilitate ce o meritau și asta cel puțin dintr-un punct de vedere — acela al nivelului la care s-a situat concursul. La acest examen, antrenori și sportivi au căzut într-un pluton compact. Excepțiile au fost prea puține: pentru a justifica eforturile organizatorice și bunele intenții au rămas aceeași apă a promisiunilor cu care ne îmbătăm în așteptarea marilor performanțe.

Dintre seniorii prezenți în întrecere s-au detașat: Vali Ionescu la săritura în lungime, avind o prestație peste aceea reușită la „Internaționalele” de la București (7,04 m față de 7,01 m) și a cărei constanță ne face să sperăm că va urca podiumul „Mondialelor”; Paula Ivan, câștigătoarea autoritară a probei de 1500 m, în 4:03,56, un timp mai bun decât acela realizat cu două luni în urmă la concursul sus amintit; sulițașul Nicu Roată, învingător cu un rezultat apreciabil: 80,36 m; Liviu Giurgian la 110 mg cu 13,51, câștigătorul de drept al acestei probe pe care o domină de mai multă vreme; Liliana Năstase, apropiindu-se de recordurile și prestațiile sale din proba probelor — heptatlonul (6294 p); Iolanda Oantă, câștigătoare la 200 m și 400 m, fără însă a repeta performanțele anterioare; mărșăluitoarea Victoria Oprea, învingătoare detașată în cursa de 10000 m (50:35,86); Lucian Sfia care a realizat la triplusalt 16,67 m față de 16,29 m la „Internaționalele”, unde se câștigase cu 16,39 m; Gheorghe Tomoaia, desprins în proba de 5000 m în care s-a așezat la 14:04,48 față de 14:11,21 cu două luni în urmă la București. Am lăsat-o în mod voit la urmă pe Maricica Puică pentru a spune că, deși n-a luat parte la proba care a consacrat-o și în care va participa la „Mondiale”, apa-

riția ei la 10000 m este o premieră absolută pe care ținem să o facem remarcată cu atât mai mult cu cât în aprecierea performanței sale ar trebui să ținem seama, între alte circumstanțe, și de factorul: nouitate; faptul că sportiva noastră se afla după o viroză respiratorie; în fine, cursa a avut loc la o oră caniculară a zilei. Toate acestea au influențat în mod vizibil rezultatul. Totuși, pentru o nespecialistă a probei rămâne performanța de a fi ieșit învingătoare de o manieră care a entuziasmat.

Să spunem, într-o ordine firească a lucrurilor, că dincolo de multele nereușite ale seniorilor prezenți în concurs, de la care se aștepta mai mult, remarcabile rămân prestațiile pe podium ale concurenților aflați în perioada dintre juniorat și seniorat, în confruntarea directă cu „cei mari”. Așa au stat lucrurile la 400 m B (câștigător la seniori și tineret Nicolae Gombac), la 100 m F (locul I seniori și tineret Carmen Sirbu), la 1500 m B (pe treapta cea mai înaltă a podiumului la seniori și tineret, Constantin Gavrilă), la decatlon (Răzvan Enescu, primul loc la seniori și tineret), apoi Marcel Tîrle, la disc, Camelia Jianu (la 400 mg), Dorin Mureșan (la 200 m), Aurica Bușniță (la suliță), Marinela Lazăr (200 m), Fazekas (ciocan), și din nou Carmen Sirbu (lungime) și Răzvan Enescu (păjină) câștigători la tineret și ocupanți ai locurilor secundare în întrecerea seniorilor.

Un concurs de la care se spera un revirmant și care n-a confirmat decât marile probleme ale unui sport ce așteaptă încă să-și reintre în drepturi. Sint, desigur, chemați la realizarea acestui deziderat toți factorii de răspundere ai atletismului.

CONSTANTIN DRAGOMIR
Fotografii de PAUL AGARICI

Turneul de la Biel

O mie de sahiști din întreaga lume au fost autorii evenimentului ocazionat de cea de-a XX-a ediție a renumitului festival, care a cunoscut încă o dată una dintre cele mai elocuoase aprecieri din partea publicului și a presei. Cap de afiș au fost marii maeștri ca V. Hort, B. Gulko, O. Romanșin, R. Hübner, N. Alexandria, P. Cramling, Zs. Polgár. Patronată de Banca de Credit elvețiană, bogata manifestare a „sportului minții” a stabilit un record de organizare prin cele 12 întreceri distincte, dintre care amintim ca decisive: un turneu închis categoria A XIII-a de opt mari maeștri încheiat cu următorul clasament: 1. B. Gulko (S.U.A.) 9 p (cinci victorii), două infringeri și opt egaluri); 2. O. Romanșin (U.R.S.S.) 8,5 p, 3. D. Campora (Argentina), 4—5. M. Chandler (Anglia) și V. Hort (R.F.G.) 7,5 p, 6. R. Hübner (R.F.G.) 5,5 p, 7—8. E. Lobron (R.F.G.) și Zs. Polgár (Ungaria) 5 p, un turneu „open” disputat în XI rundă (sistem elvețian) pentru peste 400 jucători și o competiție similară pentru 28 sahiște.

De un viu interes s-a bucurat premiera mondială: turneul mixt dintre selecționata mondială feminină alcătuită din Pia Cramling (Suedia), Barbara Hund (R.F.G.), Judith Polgár (Ungaria), Jana Miles (Anglia), Tatiana Lemaciko (Elveția) și Margareta Mureșan (România) și selecționata masculină a Elveției formată din următorii lot: Ivan Nemet, Beat Züger, Andreas Huss, Claude Landenberg, Jean Luc Costa și Fernand Gobet. A jucat în sistem Schewenningen cu runde duble și se aprecia o eventuală victorie a echipei feminine, care în prima rundă a modificat o victorie clară într-un scor egal. În continuare jocul selecționatelor mondiale a fost crispat, sahiștele comițând erori inexplicabile și pierzând următoarele patru runde și încheind la egalitate partidele runde a șasea, când se profilase decisiv avantajul bărbaților la scorul: 22,5:13,5. De-abia spre finalul returului echipa feminină și-a impus stilul, dar era prea târziu, selecționata masculină a înscris o victorie de prestigiu la un scor dur: 44:28! Cele mai bune rezultate

ale turneului mixt le-au realizat: Beat Züger 9 p (prin șase victorii și șase remize), Pia Cramling 7,5 p, Claude Landenberg 7,5 p, Ivan Nemet 7,5 p. Partida dintre J.L. Costa și J. Polgár (o fetiță de numai 11 ani!) a fost apreciată de specialiști ca o realizare unică, sahiștei maghiare fiindu-i atribuit premiul „Super-Torero” pentru cea mai frumoasă partidă a festivalului. O supunem atenției cititorilor noștri. J.L. Costa — J. Polgár, Apărarea engleză: 1. d4 Cf6 2. c4 c5 3. Cf3 c:d4 4. C:d4 e5 5. Cb5 d5 6. c:d5 Nc5 7. C5c3 09 8. g3 Cg4 9. e3 f5 10. Ng2 f4 11. h3 ?! C:f2! 12. R:f2:f:e3 13. Tf2! 14. Tg1 Df8 15. Dd3 Ca6 16. a3 Nf5 17. Ne4 N:e4 18. D:e4 Nd4! 19. N:e3 Cc5! 20. N:34 e:d4 21. D:d4 Te8 22. Rd1 Df3, 0—1.

În turneul „open” masculin o evoluție foarte bună a avut marele maestru Mihai Șubă. S-a detașat în clasament după șase runde și se pronostica victoria sa, cind a suferit o înfringere nescontată la marele maestru iugoslav, D. Rajković. Cu mult singe rece și-a continuat cursa de urmărire a noului leader apărut, Lev Gutman, pe care n-a avut șansa să-l înfrunte direct, dar nu l-a mai putut ajunge. În final marele maestru din Israel, Lev Gutman, și-a adjudecat victoria cu 9 p, fiind secundat de Alek Sznepik (Polonia) și Mihai Șubă (România) fiecare cu 8 p. În clasamentul „openului” feminin amprenta și-a pus-o disputa directă dintre cele trei jucătoare cu pretenții la medalii: Alexandria — Polihroniade 1:0, Așharumova — Alexandria 0:1 și Polihroniade — Așharumova 1:0. Duelurile amintite au fost marcate de tensiunea de concurs, deși nu au lipsit manevre pozitive și lovituri tactice de mare finețe. Victoria a revenit cunoscuței mari maeștre sovietice Nana Alexandria cu 8 p (șapte victorii și două egaluri). Pe locul doi cu egalitate deplină la coeficientul Bucholtz s-au situat Elisabeta Polihroniade (România) și Anna Așharumova (S.U.A.), fiecare cu 7 p. La mare distanță s-au aflat următoarele clasate: Anja Dahlgrün (R.F.G.), Henrika Konarkowska (Iugoslavia) și Elfi Janus (R.F.G.) cu 5,5 p.

O mențiune specială merită promotorul acestui festival, Hans Surl, care și astăzi, la cea de-a XX-a ediție, este sufletul organizatoric al turneului, demonstrând că un sahișt poate face carieră ca organizator de mare clasă.

MARGARETA MUREȘAN

Civilizația sportului

Ce este un antrenor?

Dacă antrenorii, în special cei de fotbal, sînt schimbați și vinturați de colo pînă colo, indiferent de moment sau de contract, iar treaba asta o fac niște cetățeni (conducători, jucători sau cine știe cine!) punem întrebarea din titlul de mai sus. Sau — să completăm întrebarea — ce trebuie să fie un antrenor? Această întrebare, aparent banală, vine în minte obligatoriu fiindcă orice om cu „cap” atunci cînd vrea să schimbe ceva într-o situație dată, trebuie să o facă în urma unei analize critice. Ori o astfel de analiză nu o poți face (cu bune rezultate) dacă nu știi „ce este” obiectul — să-i zicem — ce urmează a fi schimbat!... Deci, ce este antrenorul?

După dicționar ar fi o „persoană care se ocupă de antrenarea sportivilor”. După sportivi, antrenorul este... profesor. În mod uzual chiar așa i se adresează: „tovarăș profesor”. Chiar dacă nu e titrat... Combinind cele două accepțiuni, antrenorul este „un profesor care se ocupă de antrenarea sportivilor”.

Să analizăm puțin noțiunea. Deci dacă antrenorul e „profesor”, fotbalul e „materie” iar fotbaliștii sînt „elevi” (cum, dealtfel, frecvent li se spune), ce să ne mai mirăm că „profesorii” sînt schimbați toată ziua bună-zia! Acest lucru apare total lipsit de importanță. Noul „profesor” intră în clasă și întreabă: „Unde ați ajuns cu materia, elevi?”. Și aflînd răspunsul, predă ceea ce a mai rămas de predat. Și rezultatele pot fi mai bune dacă noul profesor știe mai mult „carte” și are mai multă aplicație pentru predare. Dar la fotbal (ca să rămînem la fotbal) tot așa o fi? Să încercăm a răspunde:

— La o disciplină oarecare, dacă n-ai învățat și nu știi nimic, poți să înveți și să știi de nota 10. Pe cînd la fotbal dacă nu ești perfect stăpîn pe lecția cu „stopul” nu poți trece la cea cu „pasa”. Astfel spus, nu poți dansa dacă nu știi încă să mergi.

— La școală mai ai o șansă: corecția de la toamnă. La fotbal se rămîne repetent direct și fără drept de apel! La școală nu e nici o supărare dacă toți elevii trec clasa. Ba dimpotrivă!... La fotbal, repetenția (citește „retrogradarea”) unora nu poate fi ocolită!

— Controlul eficienței profesorului îl ai de-abia peste zece ani, cînd se poate vedea cu ce a rămas fostul elev. Controlul eficienței antrenorului se poate face după cîteva sezoane. Iar absurdii și neseriiozii pretind să îl facă după... cîteva etape!

Iată deci, dintr-o simplă și la îndemînă analiză, rezultă că antrenorul este un profesor, dar unul cu un alt statut decît al celui de la liceu, să zicem. Și din diferențele enunțate mai sus se desprinde — ca trăsătură caracteristică muncii de profesor-antrenor — tocmai necesitatea continuității în muncă în același colectiv. Un profesor, venit la un liceu în ultima zi u ultimului trimestru, poate promova toți elevii corigenți un an întreg. Le dă 10 pe ultimul trimestru și gata! Nu este de dorit, nu credem că se întimplă, dar „se poate”. Un antrenor venit în ultima etapă, poate fi el Helenio Herrera, n-are cum „promova” o echipă „picată”. Pentru simplul motiv că el nu poate lua 10 puncte într-un singur meci!

S-ar mai putea adăuga că profesorul nu are nevoie să cunoască fiecare elev în parte pentru a predă lecția sa. El o expune la fel pentru toți, iar elevii sînt obligați să învețe fiecare cum poate: cu tata, cu mama, cu mediatul, treaba lui. Antrenorul nu poate „preda” nici o lecție dacă nu cunoaște fiecare elev în parte. Lecția de fotbal se predă pe un fond de cunoștințe tehnico-tactice deja acumulate, pe o structură psihofizică individuală, pe calități native diferențiate etc., toate dinainte și bine cunoscute. În alte condiții, eficiența pregătirii este egală cu zero!

Deși nu este mare filozofie la mijloc, poate că n-ar strica să li se amintească aceste mici... mari diferențe celor de care depinde soarta contractelor antrenorilor.

CRISTIAN ȚOPESCU

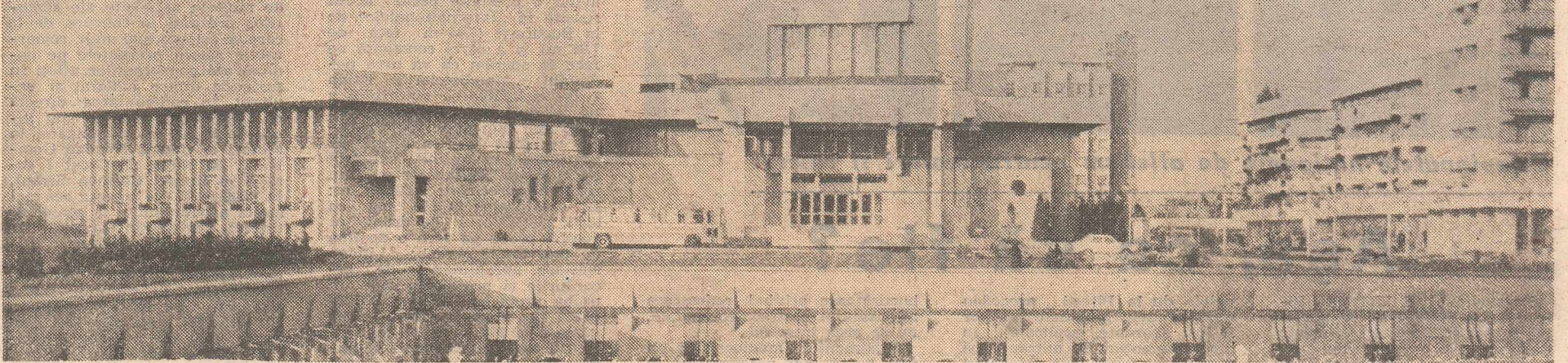
Toată lumea face sport

● Din ce în ce mai multe țări marchează începutul sezonului precompetițional cu meciul de fotbal dintre câștigătoarea campionatului și deținătoarea cupei. În Spania, această finală suigeneris este dotată cu „Cupa Regelui”, de anul acesta și R.F. Germania a organizat un asemenea meci, ca și Austria, inventatorii fiind, cine alții, englezii, care prefațează în acest fel campionatul încă din 1908 (!), pe Wembley, cu „Charity Shield” (partida are finalități umanitare, fondurile fiind donate unor cercetări medicale) ● O interesantă astfel de inițiere este organizată în Bulgaria, dar aici campioana este opusă unei selecționate a ziaristilor sportivi bulgari, meciul fiind patronat de „Naroden Sport”. Anul, acesta, trofeul a revenit selecționatei ziaristilor. ● Toate știrile duc... la Atena, pentru Jocurile Olimpice de vară din 1996. Luările de poziție în acest sens ale Comitetului Olimpic din Grecia, susținute de guvern, au fost întărite de o serie de declarații ale unor oficialități ale C.I.O., inclusiv ale președintelui acestui organism. Oricum, în 1996 se va aniversa centenarul Jocurilor Olimpice moderne (să precizăm aici că termenul Olimpiadă desemnează intervalul de patru ani între întreceri, și nu întrecerile propriu-zise), reînviată de pedagogul Pierre de Coubertin, care și-a lansat ideea în 1892. În 1992, însă, J.O. se vor celebra la Barcelona, patria actualului președinte al C.I.O., Juan Antonio Samaranch, marcînd 500 de ani de la descoperirea Americii de către Cristobal Colon, care a plecat din Barcelona. ● Fotbalul european urmează parca exemplul ciclismului, cu victoriile americane și irlandeze ale ultimilor ani, dar și cu discreția „clasicilor” învingători ai „Turului Franței” — italieni, francezi, belgieni, olandezi. Tot atât de exotice încep să devină și aparițiile din soccer. Fotbaliștii din Noua Zeelandă (la Anderlecht, vă amintiți...), Australia (un anume Dave Mitchell a posedit la Fevenoord Rotterdam în acest sezon). R.P. Chineză și-au făcut apariția pe vechiul continent. Dar în materie de exotism fotbalistic nu poate fi întrecută echipa franceză Lens, care a adus în Hexagon, cu mari sacrificii, vedeta numită Arsène, cel mai bun produs al fotbalului din Insula Réunion...

LUCIAN OPREA

Investiții pentru mintea și sufletul omului

SLATINA

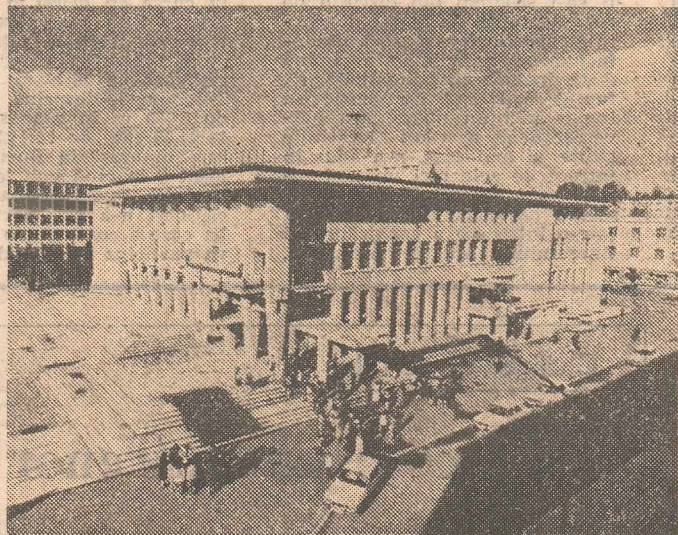
Există în fiecare oraș o clădire spre care se îndreaptă zilnic, de dimineață până seara, pașii celor însetați de frumos, de dorința de a mai descifra ceva din tainele universului care ne înconjoară. Există în fiecare oraș acest focar de cultură unde oameni de toate profesiile și vîrstele se string din propria lor dorință de a se împlini cît mai armonios, potrivit unui timp neiertător cu ignoranța cu lenoarea spirituală. Iar oamenii, în semn de respect pentru această clădire, simbol al aspirațiilor lor înalte, indiferent dacă-i spun Casă de cultură a sindicatelor sau Casă de cultură a științei și tehnicii pentru tineret, caută s-o ridice cît mai aspectuoasă, s-o împodobească minunat în interior, astfel încît să constituie o ambianță propice studiului, meditației, inițierii în diferite domenii ale cunoașterii și, totodată, să devină pentru localitatea unde trăiesc un reper arhitectonic.

Muncitorii, țărani, intelectuali, elevi și studenți, tineri și în egală măsură vîrstnici, iubitori ai folclorului și ai operei, ai dansului și filmului își găsesc la casa de cultură un tărîm ideal unde pot dialoga fără prejudecăți și apelînd oricînd la o îndrumare competentă, despre cele mai arzătoare probleme ale omenirii contemporane. Este și acesta un semn al democrației culturale de la noi, al posibilităților practice nelimitate de comunicare între membrii colectivității, care se întorc la locurile lor de muncă, în climatul lor familial, înobilat și îmbogățit din punct de vedere spiritual.

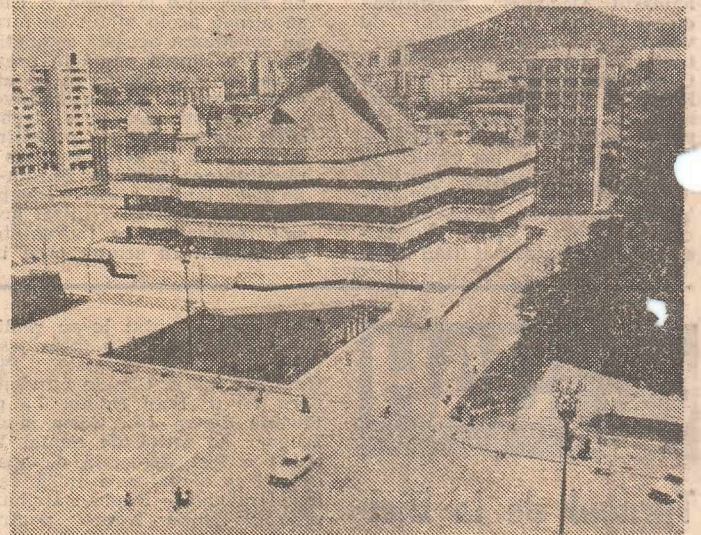
Aici, la casa de cultură își au originea cele mai multe dintre performanțele artistice și tehnice pe care, cu generozitate le-a scos la lumină și le-a făcut cunoscute tuturor Festivalul național „Cîntarea României”. Aici s-au constituit și au căpătat tradiție mari ansambluri artistice, de profiluri extreme de diferite, unele dintre ele ajungînd să ne reprezinte arta și cultura dincolo de hotare, fiind încununete de strălucite recunoașterii ale meritelor lor. Și tot aici s-a născut și o nouă meserie: aceea de instructor artistic, persoană investită cu atribuțiile unui înalt profesionalism și cu marea responsabilitate de a aduce în aceeași acoladă arta de amatori — formă profund democratică a culturii socialiste — cu cea profesionistă.

Într-o epocă în care personalitatea umană tinde tot mai mult spre multilateralitate, într-o țară ca România, care își propune programatic să formeze un om nou, înzestrat cu un bogat bagaj de cunoștințe și cu cele mai avansate idei în legătură cu interpretarea lumii, casa de cultură este o investiție de imensă valoare, nu doar prin sumele cheltuite — care sînt firește importante și ele, ci prin semnificațiile sale, prin corelația sa strînsă cu destinul de mine al națiunii. Lăcașul de cultură, prezent azi cu prestanța-i generatoare de mîndrie în toate localitățile țării este un factor de prim rang în realizarea unui înalt deznăscut al societății: elevarea spirituală a omului, condiția majoră pentru mersul înainte al societății noastre.

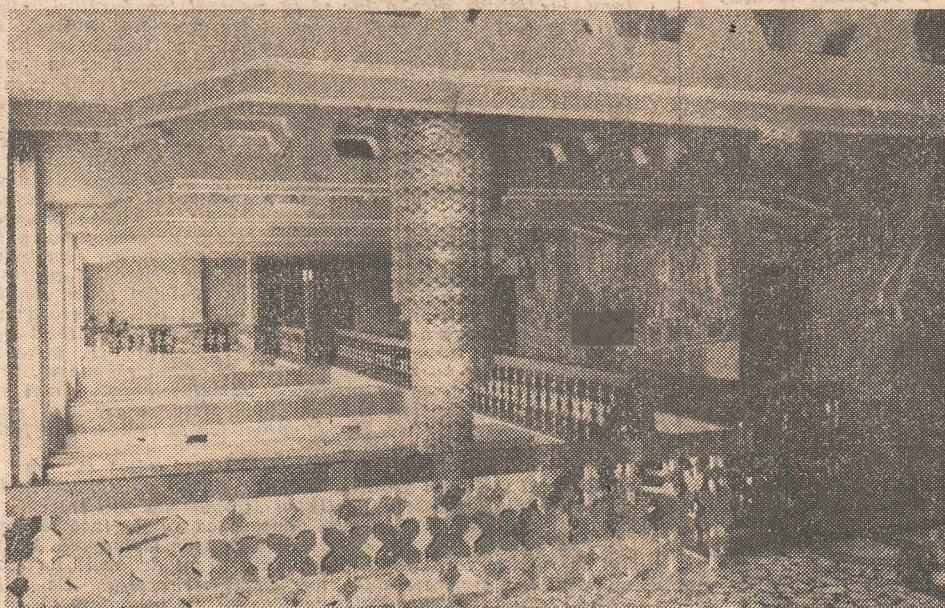
ION ANDRONE

SUCEAVA

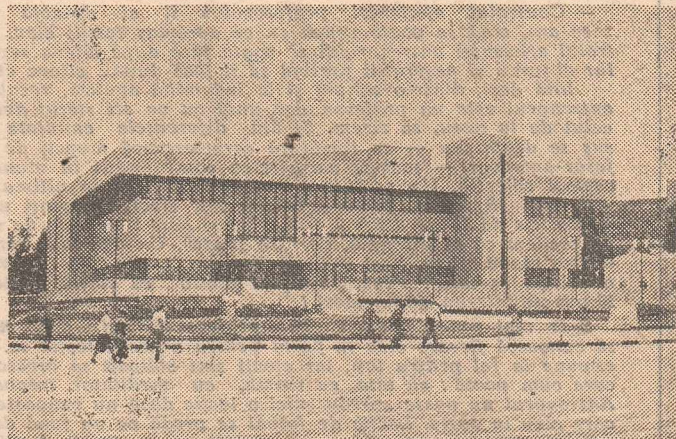
MIERCUREA CIUC

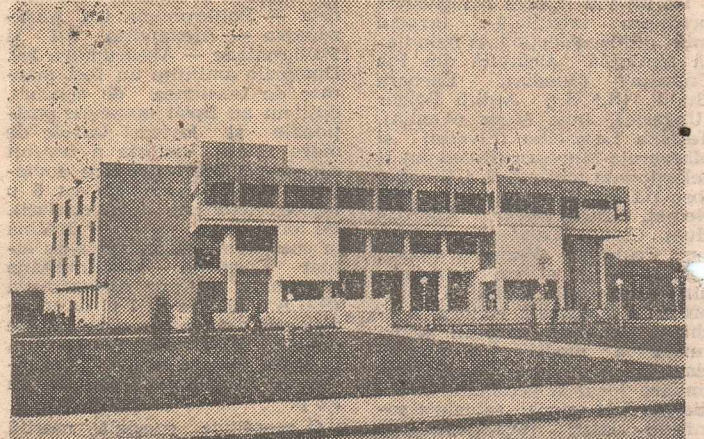
CIMPINA

TURNU-SEVERIN

BOTOȘANI

Flacăra, Redacția : București, Piața Științei 1, casuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, Interioare : Actualitatea politică : 25 66 ; Publiciști-comentatori : 14 53 ; Reportaj economie : 26 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 17 00 ; Sport : 25 66 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.